

Katalog strat wojennych w wyposażeniu Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich w Warszawie - wersja robocza -

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury - państwowego funduszu celowego, w ramach programu „Badanie polskich strat wojennych”.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Straty wojenne w wyposażeniu Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich w Warszawie

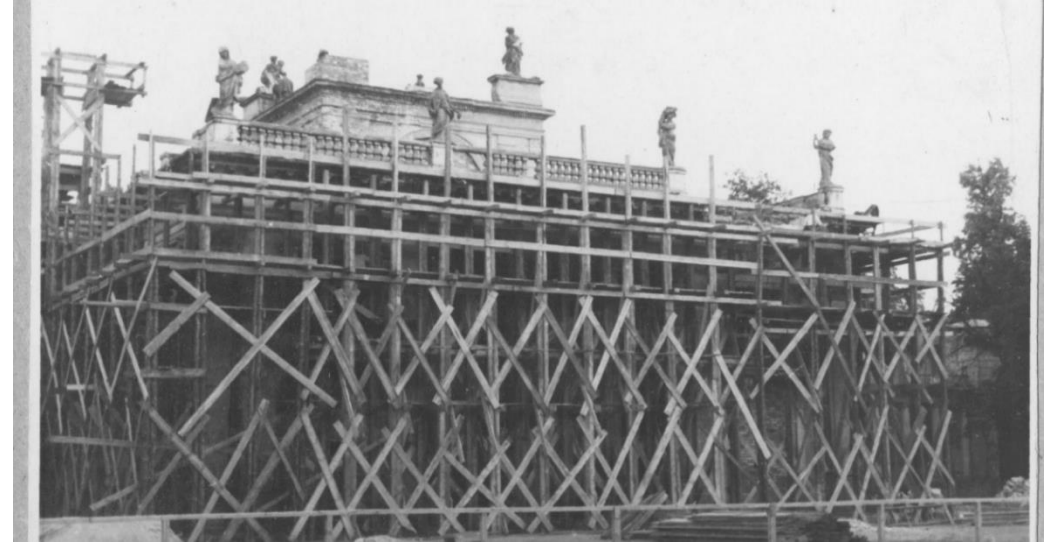
Projekt badawczy

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury - państwowego funduszu celowego, w ramach programu „Badanie polskich strat wojennych”.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

W wyniku świadomej i celowej działalności okupantów niemieckich w 1944 r. został spalony główny obiekt łazienkowskiej rezydencji – Pałac na Wyspie, a pozostałe zabytkowe budowle zostały mocno zdewastowane. Grabież zbiorów rozpoczęto po zajęciu Warszawy już w 1939 r. Do wiosny 1940 r. większość wyposażenia Pałacu na Wyspie została rozdysponowana wśród niemieckich dygnitarzy. Przedmioty zdeponowane w trakcie oblężenia Warszawy w Muzeum Narodowym znalazły się w gmachu, który okupanci traktowali jako główny magazyn rabowanych w całej Polsce zabytków. Wywożono je następnie do Niemiec lub na Wawel i do pałacu w Krzeszowicach – siedzib generalnego gubernatora okupowanych ziem polskich, Hansa Franka.

Pałac na Wyspie, 1946 r., Muzeum Łazienki Królewskie, Dział Sztuki

Pod koniec wojny, wobec zbliżającego się frontu i wojsk sowieckich, Niemcy zdecydowali się przewieźć zrabowane dzieła na teren Austrii, do zamku Fischhorn. Znalazły się tam nie tylko obiekty łazienkowskie, lecz także dzieła sztuki i wyposażenie pochodzące z warszawskiego Zamku Królewskiego i pałacu w Wilanowie. Części zagrabionych zbiorów nie udało się odnaleźć.

WSTĘP

Łazienki Królewskie jako jeden z Gmachów Reprezentacyjnych RP dysponowały przed II wojną światową historycznie najstarszą i najcenniejszą kolekcją dzieł sztuki oraz zbiorem ruchomego wyposażenia wewnątrz takich jak meble, porcelana, zegary, których trzon stanowiły obiekty z czasów króla Stanisława Augusta.

KONCEPCJA KATALOGU

Katalog będzie miał układ topograficzny zgodny ze spisem inwentarzowym pałacu z 1937 r. i Białego Domu z 1933 r., oraz z obecnym kierunkiem zwiedzania wewnątrz. Współczesne nazwy pomieszczeń będą zestawione z nazwami z okresu międzywojennego i z czasów króla (?). Pozwoli to zainteresowanym osobom na dostrzeżenie braków w poszczególnych wnętrzach oraz zapobiegnie wymienianiu obiektów jednego rodzaju, np. krzesel, tworzący ich monotonne wykazy. Osobno zostanie umieszczone zestawienie przedmiotów w układzie alfabetycznym. Zawarte będą również zdjęcia charakterystycznych oznaczeń na obiektach łazienkowskich.

Łazienkowskie obiekty, które znajdują się w Polsce, lecz nie wróciły po odbudowie Pałacu i remoncie Białego Domu do Łazienek zostaną wyróżnione innym kolorem czcionki.

Spisy z lat 1933 i 1937 są wykazem wszystkich przedmiotów znajdujących się w danym pomieszczeniu, jak np. karnisze, lampy, biurka, kosze na śmieci itp. Te obiekty nie znajdują się w katalogu. Katalog nie obejmował obiektów, które wyjechały do Spawy, w przeciwieństwie do zabytków przekazywanych do Zamku Królewskiego, gdyż tu zabierano rzeczy królewskie np. popiersie Lucjusza Verusa. Uwzględnione i opisane zostaną wyłącznie przedmioty, które przed 1939 r. były przedmiotami historycznymi, a nie użytkowymi.

SKRÓTY I OBJAŚNIENIA:

AAN Archiwum Główne Akt Nowych

MKiS	Ministerstwo Kultury i Sztuki, Naczelna Dyrekcja Muzeów i Ochrony Zabytków, Biuro Rewindykacji i Odszkodowań
MWRiOP	Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

AGAD Archiwum Główne Akt Dawnych

AJP	Archiwum Józefa Poniatowskiego i Marii Teresy Tyszkiewicz
IŁK	Intendent Łazienek Królewskich
ZPC	Zarząd Pałaców Cesarskich

IS PAN Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk

IS PAN, Zb.S. Zbiory Specjalne

MKiS Ministerstwo Kultury i Sztuki

MŁK Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie

AMŁK Archiwum Muzeum Łazienki Królewskie

MNW Muzeum Narodowe w Warszawie

Arch. Archiwum Muzeum Narodowego w Warszawie
DI Dział Inwentarzy Muzeum Narodowego w Warszawie

PZS Państwowe Zbiory Sztuki

ZP RP-GR, ŁKr Zbiory Państwowe RP – Gmachy Reprezentacyjne, Łazienki Królewskie

SPIS TREŚCI:

Pomieszczenia pałacu na wyspie

Westybul

Pokój Bachusa

Pokój Kąpielowy

Sala Bolowa

Gabinet Portretowy (Gabinet Zielony, Przedpokój przy Sali Salomona)

Sala Salomona

Galeria Obrazów

Poczekalnia (Przedpokój, Antyszambr)

Klatka schodowa Główna

Przedpokój I piętra

Pokój Szambelański (Mała Galeria)

Mały Pokoik

Gabinet Oliwkowy (Pokój Balkonowy)

Gabinet Chiński (Gabinet Króla)

Sypialnia Królewska

Pokój Wypoczynkowy (Pokój Balkonowy czerwony, Garderoba)

Zestawienie źródeł

Literatura

AUTORZY OPRACOWANIA

MC – Maciej Choynowski

AC – Aneta Czarnecka

DJ – Dorota Juszcak

KMS – Krystyna Mikucka-Stasiak

WESTYBUL (Przedsiónek, Sień)

Wnętrze pochodzi z XVII-wiecznej, barokowej łaźni marszałka wielkiego koronnego Stanisława Herakliusza Lubomirskiego i z niewielkimi zmianami w XVIII w. – głównie z czasów króla Stanisława Augusta – przetrwało niemal do końca II wojny światowej. W wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r. całkowitemu zniszczeniu uległ strop i sufit z XVIII-wieczną dekoracją sztukatorską przedstawiającą monogram króla w wieńcu laurowym oraz inicjały Stanisława Lubomirskiego pod mitrą książęcą w oprawie składającej się z liści akantu i gałązek laurowych, elementy dekoracji ścian – płyciny z kamykami, sztukaterie, rzeźby przedstawiające *Marsa Odpoczywającego* i *Polskę Rozkwitającą* były nieznacznie uszkodzone. Zniszczeniu uległy dwa popiersia stojące w niszach na ścianach wschodniej i zachodniej oraz barometr i zegar.

Popiersie Juliusza Cezara

nr inw.: II-a-21 ŁK lub II-a-22 ŁK; II-a-23 ŁK lub II-a-24 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1788

Materiał: gips

Technika: odlew

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14008

Gipsowe popiersie wzorowane na antycznych rzeźbach przedstawiało Juliusza Cezara ubranego w tunikę i togę spiętą na prawym ramieniu fibulą. Rzymski dyktator podobnie jak stanowiący dla niego pendant, również zniszczony wizerunek Marka Aureliusza, był jednym z tych cesarzy, na których w swej polityce rządzenia krajem wzorował się król Stanisław August.

Historia

Przed 1788 r. w PrzedSIONKU w Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich, w pierwszej niszy od okna umieszczonej w ścianie zachodniej naprzeciwko niszy, w której stało popiersie Marka Aureliusza. Do 1944 r. w stałym miejscu, zniszczone w grudniu tego roku, kiedy w wyniku działań wojennych w pałacu wybuchł pożar, a stacjonujące w Łazienkach żołnierze niemieccy zaczęli się wycofywać.

Źródła: Inw.1788, AGAD, AJP, 162, k.5; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 8.

Bibliografia: Niemojewski 1922, s. 32.

AC

Popiersie Marka Aureliusza

nr inw.: II-a-21 ŁK lub II-a-22 ŁK; II-a-23 ŁK lub II-a-24 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1788

Materiał: gips

Technika: odlew

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 100000....

Gipsowe popiersie wzorowane na antycznych rzeźbach przedstawiało młodego Marka Aureliusza o krótkich kędzierzawych włosach, ubranego w tunikę i togę spiętą na prawym ramieniu fibulą. Ten rzymski władca i filozof podobnie jak stanowiący dla niego pendant, również zniszczony wizerunek Juliusza Cezara, był jednym z tych cesarzy, na których wzorował się król Stanisław August.

Historia

Przed 1788 r. w Przdسیونku w Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich, w pierwszej niszy od okna umieszczonej w ścianie wschodniej. Do 1944 r. w stałym miejscu, zniszczone w grudniu tego roku, kiedy w wyniku działań wojennych w pałacu wybuchł pożar, a stacjonujące w Łazienkach żołnierze niemieccy zaczęli się wycofywać.

Źródła: Inw.1788, AGAD, AJP, 162, k. 5; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 8.

Bibliografia: Niemojewski 1922, s. 32.

AC

Barometr

nr inw.: I-b-1 ŁK

Autor: Schepcke, Daniel

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1773

Materiał: emalia, brąz, szkło

Technika: emaliowanie

Wymiary: średnica ok. 30 cm (płytina 36 cm)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66664

Okrągły barometr pod szkłem, umieszczony w płycinie wypełnionej kamykami, świecznikiem ściennym po lewej stronie wejścia do Rotundy, opisany: *Barometr nad filonkiem podobnejże figury (co zegar KM) w mur wpuszczony*

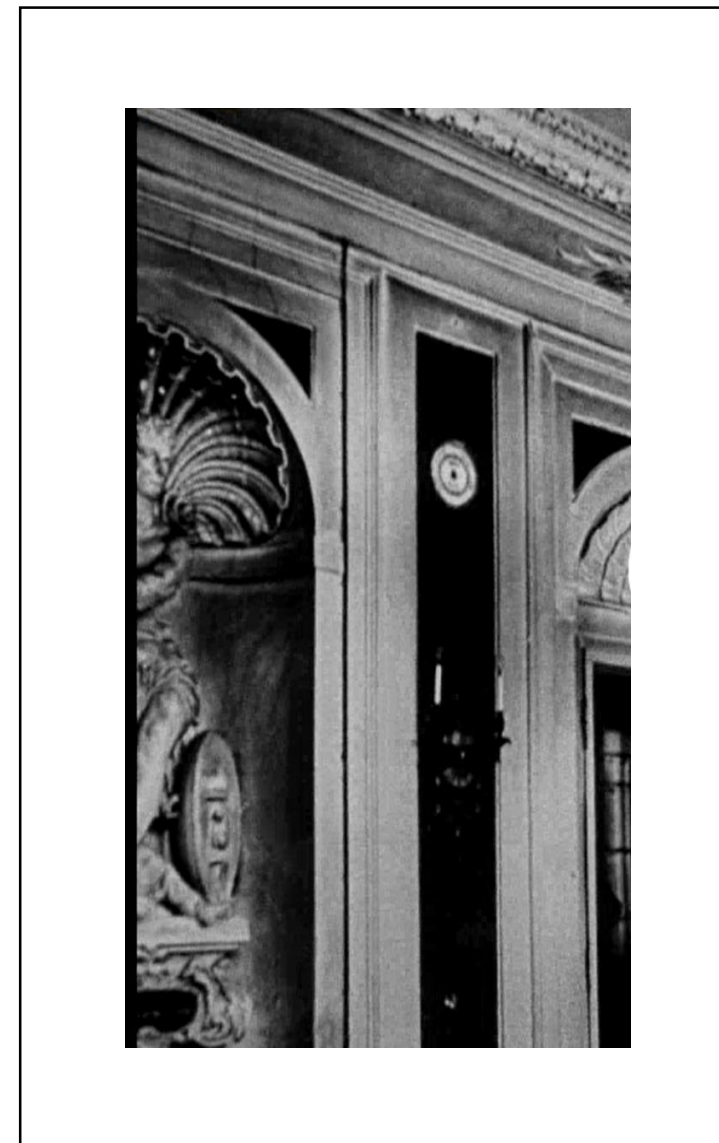
Historia

Od 1783 r. notowany w westybulu w kolejnych inwentarzach XVIII i XIX-wiecznych. Jako element na stałe wprawiony w dekorację ściany nie był wywieziony w 1915 r. przez Rosjan do Moskwy, gdy zabierano z pałacu całe wyposażenie. W inwentarzu z 1923 r. wymieniony wśród przedmiotów nie reewakuowanych. Obecność barometru potwierdzona jest również w spisie przedmiotów z 1935/1937 r. Dzisiaj widoczny jest ślad po brakującym urządzeniu.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 3, poz. 1; AAN, MWRiOP, 7092, s. 54; AGAD, AJP, 162, k. 5; AGAD, AJP, 164, k. 8; AGAD, IŁK, 86, k. bn; AGAD, IŁK, 88, s. 18 z łazienkami nabyte.

Bibliografia: Prószyńska 1994, s. 74.

KMS

Zegar

nr inw.: I-z-1 ŁK

Autor: Gugenmus, Franciszek Adam (1740–1820)

Miejsce i data powstania: Warszawa, 1779

Materiał: emalia, brąz, szkło

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: śr. ok. 30 cm (płytina 36 cm)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66665

Okrągły zegar pod szkłem, o ośmiodniowym naciągu i mechanizmie bicia godzin, umieszczony w płycinie wypełnionej kamykami, nad świecznikiem ściennym, po prawej stronie wejścia do Rotundy. Był to jeden z pięciu (Przedsionek, Sala Balowa, Sala Salomona, Sala Jadalna, Gabinet króla) zegarów ściennych o skromnej kolistej tarczy ozdobionej dyskretnym ornamentem, zespolony z dekoracją ściany. Mechanizm zegara wpuszczony w mur.

Historia

Od 1783 r. *Zegar okrągły biiący w Kompartymencie, górą nad filonkiem przy drzwiach do Groty w mur wpuszczony* notowany jest w tym pomieszczeniu w kolejnych inwentarzach XVIII i XIX-wiecznych. Jako element na stałe wprawiony w dekorację ściany nie był wywieziony przez Rosjan do Moskwy w 1915 r., gdy zabierano z pałacu wyposażenie. Obecność zegara potwierdzona jest w spisie przedmiotów z 1935/1937 r. Dzisiaj widoczny jest ślad po brakującym urządzeniu.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1 s. 3, poz. 1; AAN, MWRiOP, 7092, s. 54; AGAD, AJP, 162, s. 5; AGAD, AJP, 164, s. 8; AGAD, IŁK, 86, s. bez nr stron; AGAD, IŁK, 88, s. 18 z łazienkami nabyte.

Bibliografia: Prószyńska 1994, s. 74.

KMS

Stół

nr inw.: I-s-9 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1.pół. XIX w.

Materiał: drewno

Technika: stolarstwo

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 100000...

W protokołach rewindykacyjnych z 1922 r. opisane: *2 stoliki Empire mahoniowe z szufladką na dwu kolumnach.*

Historia

W 1923 r., ustawiono w tym wnętrzu parę identycznych stolików. Stoliki pochodzą z wyposażenia łazienek sprzed 1915 r. Informacja o nich znajduje się w protokołach rewindykacyjnych mienia wywiezionego do Rosji, a zwróconego w 1922 r. na mocy traktatu ryskiego. W spisie przedmiotów z 1935/ 1937 figuruje już tylko 1 stolik.

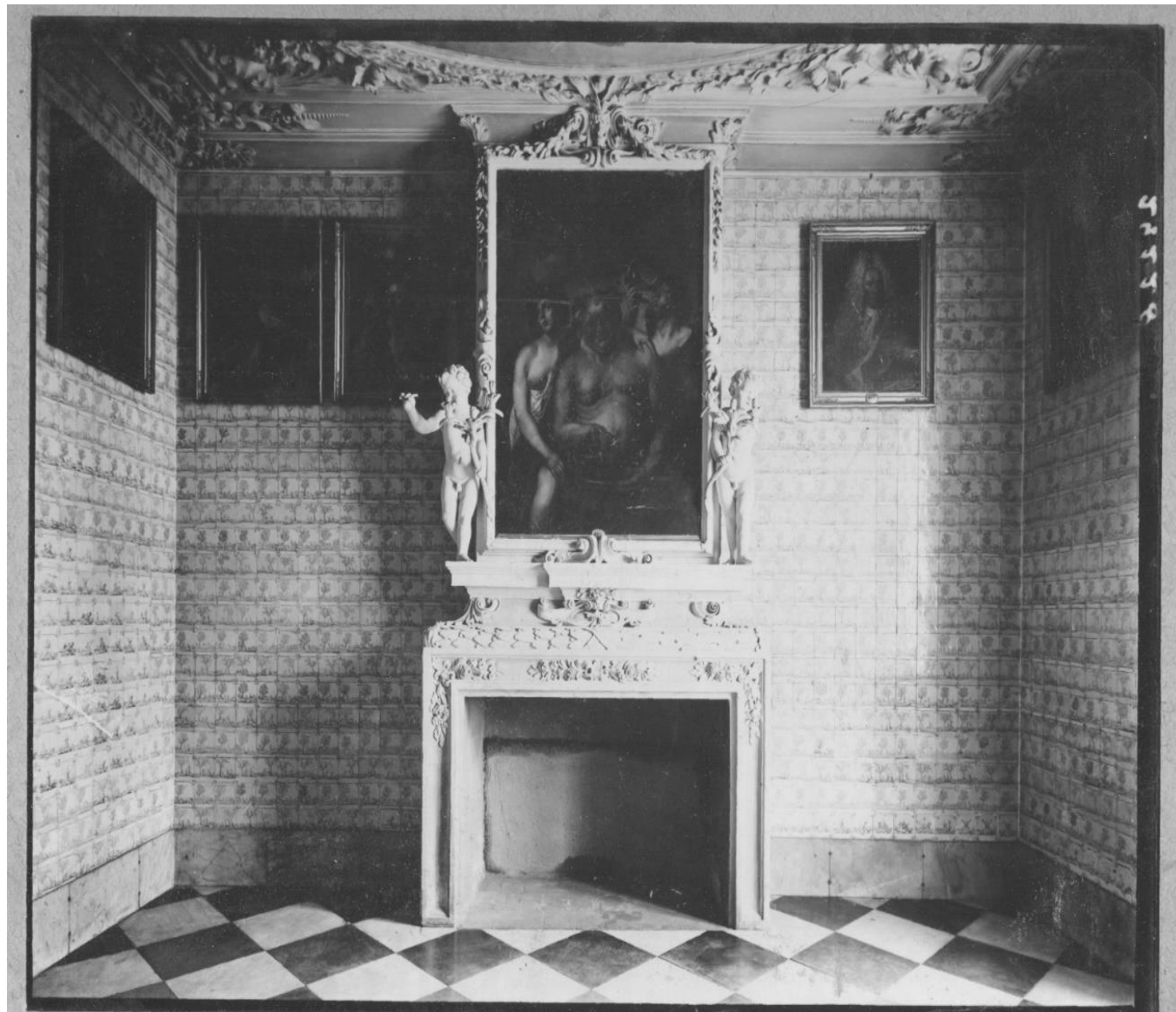
Źródła: AAN, MWRiOP, 7084, k. 197; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, k. 19, nr 01213 lub 01214; Spis.1935/1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 3, poz. 8.

KMS

POKÓJ BACHUSA

Pomieszczenie wchodzące w skład XVII-wiecznej łaźni. Tu przygotowywano się do kąpeli w sąsiednim pokoju kąpielowym oraz odpoczywano po niej. Zachował się kamienny wystrój pomieszczenia oraz częściowo barokowa dekoracja stiukowa. W wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r. zawalił się sufit niszcząc całkowicie malowidło plafonowe wykonane przez Jana Bogumiła Plerscha, przedstawiające Bachusa i Ceres oraz większość holenderskich flizów.

Malowidła ściennie – Bachus i Ceres

Autor: Plersch, Jan Bogumił (1732–1817)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1778

Materiał: gips, farba olejna

Technika: malarstwo olejne na tynku

Wymiary: 430 cm x 315 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN:

Malowidło ściennie przedstawiające Bachusa – boga płodności, dzikiej natury, winnej latorośli, teatru i wina oraz Ceres – boginię wegetacji i urodzajów.

Historia

Obraz namalowany na plafonie przez Jana Bogumiła Plerscha w 1778 r. przedstawiający Bachusa i Ceres w obłokach. Zniszczony podczas pożaru wzniesionego przez Niemców w 1944 r.

Źródła: AGAD, AJP, 164, s. 20; AGAD, AJP, 162, s. 18.

Bibliografia: Niemojewski 1922 s. 33.

DJ

ŁAZIENKA KRÓLEWSKA (Pokój Kąpielowy)

Pomieszczenie XVII-wiecznej łaźni zachowaną w znacznym stopniu dekoracją barokową: płaskorzeźby, dekoracje stiukowe oraz większość flizów. Za czasów marszałka Lubomirskiego pokój ten pełnił funkcję łazienki. Znajdowały się tu dwie wanny cynowe wpuszczone w posadzkę. W czasach króla nową wannę ustawiono pod zwierciadłem a dwie, XVII-wieczne przykryto wiekami drewnianymi i ułożono na nich materace, służące jako kanapy do wypoczynku. W 1778 r. plafon pokryto malowidłem wykonanym przez Jana Bogumiła Plerscha przedstawiającym boginię Dianę z Akteonem i nimfami w kąpeli. Inwentarze z czasów carskich wymieniają we wnętrzu te same przedmioty. Interesująca jest wzmianka, że 1841 r. sprowadzono z Paryża wielkie lustro, zaokrąglone na górze i umieszczono nad wanną zastępując lustro XVIII-wieczne. W grudniu 1944 r. wyniku podpalenia pałacu przez Niemców zawalił się sufit niszcząc malowidło plafonowe.

Malowidło ścienne – Diana z Akteonem

Autor: Plersch, Jan Bogumił (1732–1817)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1778

Materiał: gips, farba olejna

Technika: farba olejna na tynku

Wymiary: 430 cm x 310 cm (w formie gwiazdy)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Obraz na plafonie w formie sześcioramiennej gwiazdy, opisany w 1783 r. *Sufit roboty sztukatorskiej, na nim w pośrodku obraz olejno malowany reprezentujący Dianę z Akteonem.*

Historia

Obraz namalowany na plafonie przez Jana Bogumiła Plerscha w 1779 r. Zniszczony podczas pożaru wzniesionego przez Niemców w 1944 r.

Źródła: AGAD, AJP, 164, k. 20; AGAD, AJP, 162, k. 18.

Bibliografia: Niemojewski 1922 s. 33.

DJ

Kinkiet, 8 szt.

nr inw.: ŁK I-ki-109–116

Autor: nieznan

Miejsce i data powstania: przed 1788

Materiał: blacha miedziana (?), emalia (?), porcelana (?)

Technika: odlewanie, emaliowanie, cyzelowanie

Wymiary: 55 x 37 x 19 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 1000005216

Kinkiet 2-ramienny wykonany z blachy miedzianej z emaliowanymi różami. Trzon stanowi płaski liść, z którego wyrasta, wywinięty do przodu mniejszy liść akantu. Z miejsca połączenia liści wychodzą też trzy wijące się gałązki z emaliowanymi, białymi kwiatkami róży. Gałązki pokryte są na przemian, liśćmi akantu i lauru. Dwie boczne gałązki zakończone są profitkami i kieliszkami na świece; środkową – wyższą – wieńczy kwiat róży.

Historia:

Od 1783 r. kinkiety notowane są w kolejnych inwentarzach XVIII i XIX –wiecznych. Zaginęły między 1939 a 1945 r. Około 1960 r. Państwowe Pracownice Konserwacji Zabytków wykonały dwie kopie zaginionych kinkietów (obecnie sygn. ŁKr 17/1-2). Oryginałów nie odnaleziono.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 5, poz. 3; AGAD, AJP 153, k. 89; AGAD, AJP 162, k. 18; AGAD, AJP 164, k. 20; AGAD, IŁK, 88, k. 23; AGAD, ZPC, 2988, k. 58, nr 470 od *a* do *h* - blaszane, emaliowane z porcelanowymi kwiatkami, 2-świecowe.

KMS

Waza, 2 szt.

nr inw.: II-c-2-3 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska) (?), Chiny (Azja) (?), brak danych

Materiał: porcelana (?), fajans (?)

Technika: wypalanie, szkliwienie, malowanie

Wymiary: wys. ok. 140 cm (59,5 cala)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66660

W inwentarzu z 1795 r. opisane: *Wazy wielkie, Porcellany Chinskiej z nakrywadłami, na cokółkach marmuru de Carrara*. Kolejni autorzy opisów już nie byli pewni pochodzenia waz. W protokołach rewindykacyjnych, po rozpakowaniu skrzyń w 1922 r. jedną z waz opisano jako wazę fajansową „Belweder”, zaznaczając, że pochodzi z łazienki. Główną część brzuśca obu waz wypełniają sceny ogrodowe nad wodą.

Historia

Wazy w pokoju Kąpielowym wymieniane są od 1783 r. we wszystkich kolejnych inwentarzach XVIII i XIX-wiecznych. Wywiezione do Rosji w 1915 r. Rewindykowane w 1922 r. na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu pałacu Łazienkowskiego z 1923 r. Odnotowane w spisie inwentarzowym z 1935/1937 r.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 5, poz. 7; AAN, MWRiOP, 7084, s. 33, s. 176; AAN, MWRiOP, 7092, s. 25, poz. 0456, 01101; AGAD, AJP, 153, k. 89; AGAD, AJP, 162, k. 18; AGAD, AJP, 164, k. 20; AGAD, IŁK, 88, k. 23; AGAD, ZPC, 2988, s. 58 nr 468–469.

Bibliografia: Grigoriowicz 1886, s. 12, poz. 27–34; Niemojewski 1922, s. 34 (wazony chińskie).

KMS

SALA BALOWA

Powstała w wyniku rozbudowy pierwotnego, XVII-wiecznego pawilonu łaźni marszałka Lubomirskiego w latach 1788–1793. Wnętrze jest jednym z najwybitniejszych przykładów XVIII-wiecznej sztuki klasycystycznej w Polsce. Oświetlone dwoma kondygnacjami okien, utrzymane jest w jasnych, pastelowych barwach i przepełnione mitologicznymi odniesieniami w malowanych przez Plerscha groteskowych panneau oraz w dekoracji rzeźbiarskiej. Program dekoracji odwołuje się do wartości, na których Stanisław August opierał swe rządy, służące naprawie Rzeczypospolitej. Rzeźby Herkulesa wykonane przez Giuseppe Angeliniego i Apollina przez Antonia d'Este zostały sprowadzone z Rzymu, a złoczone brązy z Paryża. Całość dopełniały kandelabry i żyrandole ze złoczonego brązu dekorowane kryształami. Meble wykonane były przez serwitorów królewskich. W XIX w. łaźienki stały się główną rezydencją carską w Warszawie. W czasie II wojny światowej niemal całkowitemu zniszczeniu uległo sklepienie – zachowane zostały jedynie niewielkie fragmenty fasety. Poważnym uszkodzeniom uległa dekoracja rzeźbiarska i malarska. Wszystkie utracone w czasie wojny przedmioty z Sali Balowej pochodziły ze zbiorów króla Stanisława Augusta.

Bankietka (ławeczka, kanapa), 16 szt.

nr inw.: I-a-1-16 ŁK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: drewno brzozy, złoto płátowe, tkanina

Technika: stolarstwo, tapicerowanie, lakierowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14010

Bankietka klasycystyczna charakterystyczne dla mebli stanisławowskich. Części drewniane lakierowane na biało. Tapicerowane siedzisko wkładane w oskrzynię, wsparte na sześciu nogach o przekroju kwadratowym zwężających się ku dołowi. W miejscach łączenia nóg z oskrzynieniem znajdowały się złoczone rozetki.

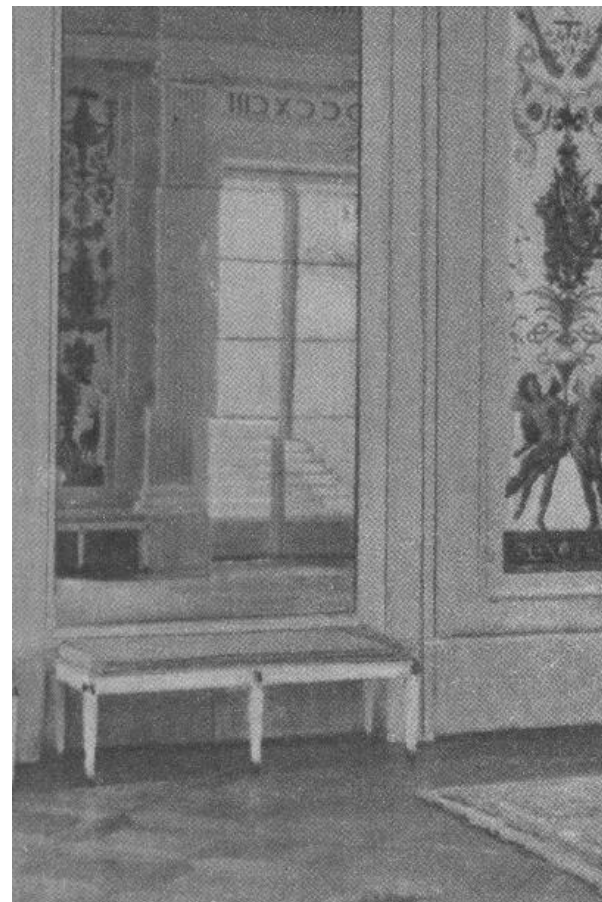
Historia

Od 1795 r. odnotowane w Sali Balowej, także w kolejnych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. W 1820 r. adnotacja: *bankietki z łazienkami nabyte*. W 1915 r. wywiezione do Rosji. W 1922 r. rewindykowane na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie inwentarzowym z 1935/1937. Ekspozowane do 1942 r. w Sali Balowej. Zaginione w czasie II wojny światowej. Dalsze losy nieznane.

Źródła: Inw.1935/37, AAN, MKiS, 387/1, s. 6, poz. 1; AAN, MWRiOP, 7084, s. 29, 63, 278; AAN, MWRiOP, 7092, s. 2, 3, nr 0435, 0436, 0437, 0438, 0666, 0667, 0668, 0669, 0670, 0671, 0672, 0673, 01600, 01601, 01602, 01603; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 19; AGAD, IŁK, 88, k. 21; AGAD, ZPC, 2988, s. 48, nr 360-375.

Bibliografia: Grigoriowicz 1886, s. 30, nr 1-16; Kwiatkowski 1972 s. 198.

KMS

Kandelabr (girandole; świeczniki stojące), 4 szt.

nr inw.: I-p-7-10 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 4.ćw. XVIII w.

Materiał: brąz złocony, kryształ

Technika: odlewanie, złocenie

Wymiary: 96 cali łącznie z gerydonami

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66666

Cztery kandelabry kryształowe na trzy świece. Podstawa ze złoconego brązu ozdobiona różami i bordiurami; trzon wykonany z białego, ciętego szkła. Na 1/3 wysokości brązowa obręcz, z której wychodzą – w górę i w dół – trzy pary ramion z wisiorkami z takiego samego szkła.

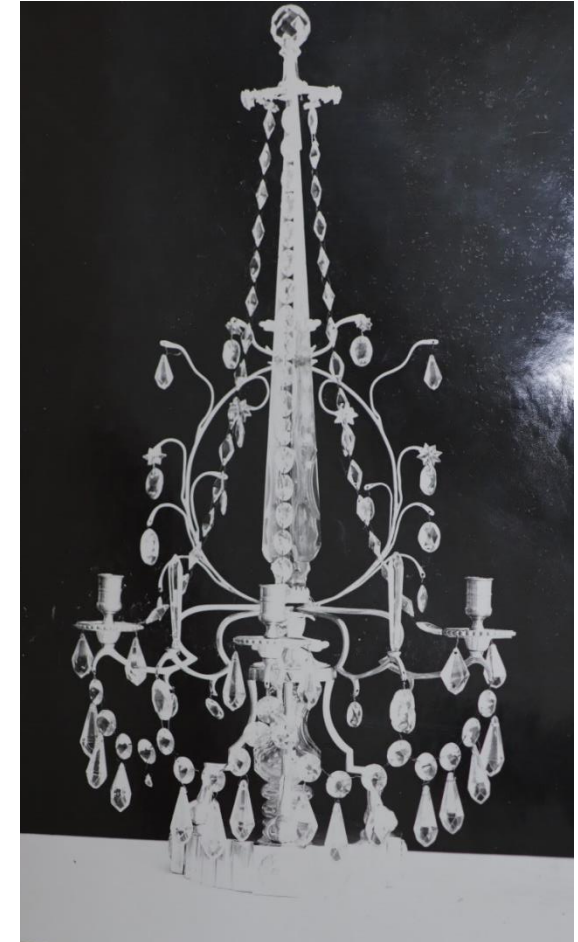
Historia

Od 1795 r. odnotowane w Sali Balowej w kolejnych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. W 1915 r. wywiezione do Rosji. W 1922 r. rewindykowane na mocy traktatu ryskiego i wpisane do inwentarza 1923 r. W protokołach otwarcia skrzyń opisane: *4 kandelabry kryształowe 3-świecowe na brązowych podstawach z tych 1 uszkodzony*. Wymienione w spisie inwentarzowym z 1935/1937 r.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 19; Inw. 1935/37, AAN, MKiS, 387/1, s. 6; AAN, MKiS, 387/2, s. 17; Spis mebli zabranych z Pałacu Łazienkowskiego do mieszkania przy ul. Szopena 13 w dniach 1–3 lutego; AAN, MWRiOP, 7084, s. 91; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, s. 20, nr 0801, 0802, 0803, 0804; AGAD, IŁK, 88, s. 22; AGAD, ZPC, 2988, s. 48 nr 356 – 359.

Bibliografia: Grigoriowicz 1886, s. 5, poz. 7–10, Niemojewski 1922, s. ?, Choynowski ?.

KMS

Kinkiet (Aplika, świecznik przyścienny), 6 szt. utraconych z 8
nr inw.: I-ki-5-12 ŁK

Autor: Feuchère, Pierre-François (1737–1823; mistrz 1763)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: brąz złoty

Technika: odlew, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: 97,0 x 54,0 x 36,0 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 64008

Kinkiety pięćświecowe z brązu cyzelowanego i złotego o ramionach z mięsistych, akantowych liści, wyrastających z liry ponad, którą znajduje się opromieniona głowa Apollina. Na lirze, po lewej stronie znajdują się charakterystyczne, bite oznaczenia – litera M pod koroną (oznacza własność Mikołaja I Romanowa, właściciela Łazienek w latach 1825–1855), litera Ł (oznacza pałac Łazienkowski) oraz numery MŁ 348, MŁ 349, MŁ 350, MŁ 351, MŁ 352, MŁ 353, MŁ 354, MŁ 355 odpowiadające numerom w inwentarzu z 1839/42 r. Kinkiety są dopasowane do dekoracji malarskich wykonanych w XVIII w. przez Jana Bogumiła Plerscha.

Historia

Notowane w Sali Balowej od 1795 r. w kolejnych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. Wywiezione do Rosji w 1915 r.; rewindykowane w 1922 r. na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu pałacu z 1923 r. oraz w spisie z 1935/1937 r. Zaginione w czasie wojny około 1944 r. W 1946 r. dwa w złym stanie rewindykowane z Salzburga; w 1961 r. przekazane do Łazienek o nr MŁ 348 i MŁ 355. W 2020 r. zidentyfikowano w hotelu Ritz w Paryżu kinkiety o numerach 351 i 353. Kinkiety o numerach MŁ 349, MŁ 350, MŁ 352 i MŁ 354 oraz te zidentyfikowane w Paryżu MŁ 351 i MŁ 351 są stratami wojennymi.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 6, poz. 4; AAN, MWRiOP, 7084, s. 103, 105, 123, 440; AAN, MWRiOP, 7092, s. 21, 22; nr 02356, 02357 + 6 bez numerów; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 19 ; AGAD, IŁK, 88, s. 22; AGAD, ZPC, 2988, s. 48, nr 348–355; AGAD, ZPC, 3032, s. ?; AGAD, ZPC, 3050 s. ?; AGAD, ZPC, 3098, s. ?; MNW.Arch., Transport rewindykacyjny z Salzburga z dnia 24 kwietnia 1946 r., w tece II Sztuka zdobnicza.

Bibliografia: Iskierski 1929, s. 14, poz. 5; Katalog 1889, s. 80, poz. 8; Pilus 2020, <https://artsherlock.pl/2020/05/25/czy-zrabowane-przez-niemcow-apliki-z-lazienek-krolewskich-w-warszawie-znajduja-sie-w-hotelu-ritz-w-paryzu/>; Choynowski, Zarębska 1993, s. xx.

KMS

Postument (Gerydon), 1 szt. utracona z 4

nr inw.: I-j-13– 16 ŁK (ŁKr 174)

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: drewno lipowe, złoto płatkowe

Technika: rzeźbienie, złocenie

Wymiary: 153,0 x 50,0 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 100005217

Trzonem postumentu jest spiralna kolumna z podwójnym skrętem, pokryta złotem; ustawiona na rzeźbionym, dwuczęściowym floralnym cokole podtrzymywanym na lwich łapach. Górną część tworzy okrągły blat utrzymywany przez trzy orły z rozpostartymi skrzydłami.

Historia

Od 1795 r. odnotowane w Sali Balowej w inwentarzach XIX i XX-wiecznych; W 1915r. wywiezione do Rosji; w 1922 r. rewindykowane na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu z 1923 oraz spisie z 1935/1937 r. W 1962 r. ustawiono we wnętrzu cztery gerydony z informacją, że jeden z nich jest kopią. W 2022 r. gerydony zostały poddane konserwacji przez Fundację Ochrony Mebli Zabytkowych, i mimo że na gerydonach nie zachowały się żadne charakterystyczne oznaczenia historyczne, które można by powiązać z konkretnymi inwentarzami, potwierdzono, że trzy z nich są oryginalne. Jeden gerydon jest stratą wojenną.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 6, poz. 3; AAN, MWRiOP, 7084, s.164; AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 15, nr 01016, 01017, 01018, 01019; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 19; Inw.1817, AGAD, ŁŁK, 86, bn; Inw.[1820–1823], AGAD, ŁŁK, 88, k. 21; Inw. 1832, AGAD, ŁŁK, 89, s. ?; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, s. 48, nr 356–359; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2992, s.?.

Bibliografia: Dunin-Karwicki, s. 40; s. 35; Kwiatkowski 1974, s. 198; Kwiatkowski 1971, s. 25; Kwiatkowski 1978, s. 22; Kwiatkowski 1991, s. 28.

Ikografia: Tatarkiewicz 1968, il. 40.

Zegar

nr inw.: I-z-2 ŁK

Autor: nieznan

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: brąz złożony, emalia, szkło, mosiądz

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66667

Był to jeden z pięciu zegarów ściennych o skromnej kolistej tarczy ozdobionej dyskretnym ornamentem, zespolony z dekoracją ściany. Mechanizm zegara wpuszczony w mur. Wokół tarczy dodano osobne zdobienia; nadano dekoracji bogatą narrację, nasyconą alegoryczną treścią.

Historia

Od 1795 r. zegar notowany w kolejnych inwentarzach XVIII i XIX-wiecznych. Jako element na stałe wprawiony w dekorację ściany nie był wywieziony przez Rosjan do Moskwy w 1915 r. Obecność zegara potwierdzona jest również w spisie z 1935/1937 r. Zniszczony w 1944 r. podczas pożaru wzniesionego przez Niemców.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 6, poz. ?; AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 54; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 18; Inw. 1817, AGAD, IŁK, 86, s. ?; Inw.1820–1823, AGAD, IŁK, 88, s. 22; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, s. 47, nr 341.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s.16, poz. 5; Niemojewski 1922, s. ?; Choynowski, s. ?; Prószyńska, s. ?.

KMS

Żyrandol (świecznik wiszący), 6 szt.

nr inw. I-ż-1-6 (ŁKr 38)

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 4. ćw. XVIII w., ok. 1790

Materiał: brąz złocony, kryształ

Technika: odlewanie, złocenie, aplikacja

Wymiary: 200,0 x 110,0 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66676

Żyrandol 28-świecowy, kryształowy o konstrukcji ze złoconego brązu z kryształami.

Historia

Żyrandole od 1795 r. wymieniane w Sali Balowej, we wszystkich inwentarzach z XIX i XX w. W 1915 r. wywiezione do Rosji. W 1922 r. rewindykowane na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. I w spisie z 1935/1937 r. Nie były demontowane w czasie wojny i w 1944 r. spadły na ziemię wraz ze stropem podczas pożaru wzniesionego przez Niemców. W 1969 r. przekazano do łazienek sześć żyrandoli: na trzech zachowały się XIX-wieczne numery inwentarzowe: MŁ 344, MŁ 345 i MŁ 346. Pozostałe trzy o numerach MŁ 342, MŁ 343, MŁ 347 są stratą wojenną.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 6, poz. 8; AAN, MWRiOP, 7084, R, s.?, nr 01795, 01927, 01999, 03840; AAN, MWRiOP, 7092, s. 23; Inw. 795, AGAD, AJP, 164, k.19; Inw.1817, AGAD, IŁK, 86, k. ?; Inw.1820–1823, AGAD, IŁK, 88, s. 22; Inw. 1839/42AGAD, ZPC, 2988, s. 47, nr 342–347.

Bibliografia: Iskierski 1929, s. 14, tabl. 6; Grigorowicz 1886, s. 8, poz. 6–11;

Tyszkiewicz 1958, s. 23, poz. 47, tabl. 23.

Żyrandol – fot. archiwalna MŁK; fot. współczesna. nr inw. ŁKr 38

GABINET PORTRETOWY

(Gabinet Zielony; Gabinet przy Sali Kompanii)

Pomieszczenie powstało w wyniku rozbudowy pałacu prowadzonej w latach 1788–1793, z przeznaczeniem na ekspozycję obrazów z królewskiej kolekcji. W latach 1939 i 1940 wszystkie mobilia zostały wywiezione do magazynów MNW lub do urzędnika mieszkań niemieckich dygnitarzy. W grudniu 1944 r. w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców całkowitemu zniszczeniu uległ strop i sufit z XVIII-wieczną dekoracją sztukatorską. Ocalał kominek dekorowany różnokolorowymi marmurami i płaskorzeźbionymi dekoracjami z czerwonego marmuru przedstawiającymi – po środku – Ledę z łabędziem i dwiema główkami Meduzy po bokach.

Obraz – **Młody mężczyzna w zielonym stroju**

Autor: Malarz holenderski

Miejsce i data powstania: Holandia (Europa), XVII/XVIII w.

Materiał: farba olejna, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 28 x 23 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14393

Tadeusz Mańkowski (1932) uważał obraz za XVIII-wieczne fałszerstwo, gdyż nieprawdziwa sygnatura Rembrandta umieszczona była pod werniksem, a prawa część kompozycji przemalowana z użyciem asfaltu.

Historia

W 1771 r. kupiony do kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz Łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914r. wywieziony do Rosji; 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet Zielony); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Rew., nr 0799; Inw.1788, k. 27, nr 51; Inw.1783, nr 51; Inw.1795, nr 51.

Bibliografia: Somow 1895, nr 105; Niemojewski 1922, nr 105; Mańkowski 1929, s. 25, poz. 9; Iskierski 1931, nr 165; Mańkowski 1932, nr 51; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 181; Juszczak 20022, s. 82–83.

DJ

Obraz – Diogenes

Autor: Gerrit Claesz. Bleker (1592/93–1656)

Miejsce i data powstania: Haarlem (Holandia), 1632

Materiał: farba olejna, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 23 x 17,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14378

Sygnowany: G. C. Bleker f 1632; inskrypcja: *Ich soeke ner dat gelt | in dese aertsche saken | dies de weerelt my verdruet | daer ick an ben gebonde | Svlees wellustis myn lot | niet verder kan ick raken | soe neestich dat ick soeck | god heb ick nooit gevonden.*

Jako Diogenesa postać zidentyfikował Andrej Somow (1895): w galerii Stanisława Augusta jako *Człowiek z latarnią*.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gab. Zielony); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny; 6 października 1995r. na aukcji Sotheby's, Nowy Jork, nr 138.

Źródła: Rew., nr 0882; Inw.1839, k. 305, Inw.1896, nr 94; Inw.1783, nr 962; Inw.1795, nr 962; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. nr 81/962.

Bibliografia: Somow 1895, nr 94; Niemojewski 1922, nr 94; Mańkowski 1932, nr 962; Iskierski 1931, nr 11; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 17; Pilus 2019, s. 61–62.

DJ

Obraz – Psy myśliwskie na tle pejzażu

Autor: Savery, Roelant (1576–1639) (?)

Miejsce i data powstania: Praga (Czechy) (?), k. XVI w.

Materiał: farba olejna, miedź

Technika: malarstwo olejne na blasze

Wymiary: 11,7 x 13,2 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14388

Savery namalował szereg podobnych, ujętych w bliskim planie przedstawień zwierząt, na deskach o niewielkich rozmiarach. Być może jest to autorskie dzieło, sądząc ze zdjęcia. Pendant to przedstawienia z kaczkami.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr; w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Rew., nr 0698; Inw.1839, nr 113; Inw.1896, nr 91; Inw.1783, nr 1365; Inw.1795, nr 1365; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. nr 71/1365.

Bibliografia: Somow 1895, nr 91; Niemojewski 1922, nr 91; Mańkowski 1932, nr 1365; Iskierski 1931, nr 113; Romanowska-Zadrozna, Zdrożny 2000, nr 196.

DJ

Obraz – Kaczki w pejzażu

Autor: Savery, Roelant (1576–1639) (?)

Miejsce i data powstania: Praga (Czechy) (?), k. XVI w.

Materiał: farba olejna, miedź

Technika: malarstwo olejne na blasze

Wymiary: 11,7 x 13,2 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14377

Obraz sygnowany, u dołu po lewej na kamieniu: *Roelant Savery*. Savery namalował szereg podobnych, ujętych w bliskim planie przedstawień zwierząt, na deskach o niewielkich rozmiarach. Sygnatura widoczna na zdjęciu robi wiarygodne wrażenie, podobnie jak dobrej, jak się wydaje klasy, rysunek zwierząt. Pendant to przedstawienia z psami.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gab. Zielony); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Rew., nr 0473; Inw.1839, nr 114, Inw.1896, nr 100; Inw.1783, nr 1366; Inw.1795, nr 1366; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. nr 71/1365.

Bibliografia: Somow 1895, nr 100; Niemojewski 1922, nr 100; Mańkowski 1932, nr 1365; Iskierski 1931, nr 114; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 196, 197.

DJ

Obraz – Pejzaż zimowy

Autor: malarz flamandzki, XVII w.

Miejsce i data powstania: Flandria, XVII w.

Materiał: farba olejna, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 13 x 16 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14395

Na odwrocie napis: *A. Molenaar*. Jeśli Tadeusz Mańkowski (1932) dobrze odnotował ten napis, obraz był przypisywany Claesowi Molenaerowi (Haarlem 1626–1726 Haarlem), który malował zimowe pejzaże. Zła jakość zdjęcia nie pozwala na jakąkolwiek atrybucję. Obraz został ukradziony w 1816 r., jak informuje katalog z 1795 r., jednak odnalazł się po 1817 r.; w 1851 r. notowany jest w pałacu. W czasach króla wisiał w Belwederze.

Historia

Po 1783 w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gab. Zielony); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Rew., nr 0477; Inw.1839, nr 145, Inw.1896, nr 90; Inw.1795, nr 1586.

Bibliografia: Somow 1895, nr 90; Niemojewski 1922, nr 90 (szkoła niemiecka); Iskierski 1931, nr 145; Mańkowski 1932, nr 1585; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 249.

DJ

Obraz – *Kąpiące się nimfy i satyr*

Autor: Vertangen, Daniel (1601–1681) (?)

Miejsce i data powstania: Holandia (Europa), ok. 1650

Materiał: farba olejna, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 14,5 x 18,7 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14375

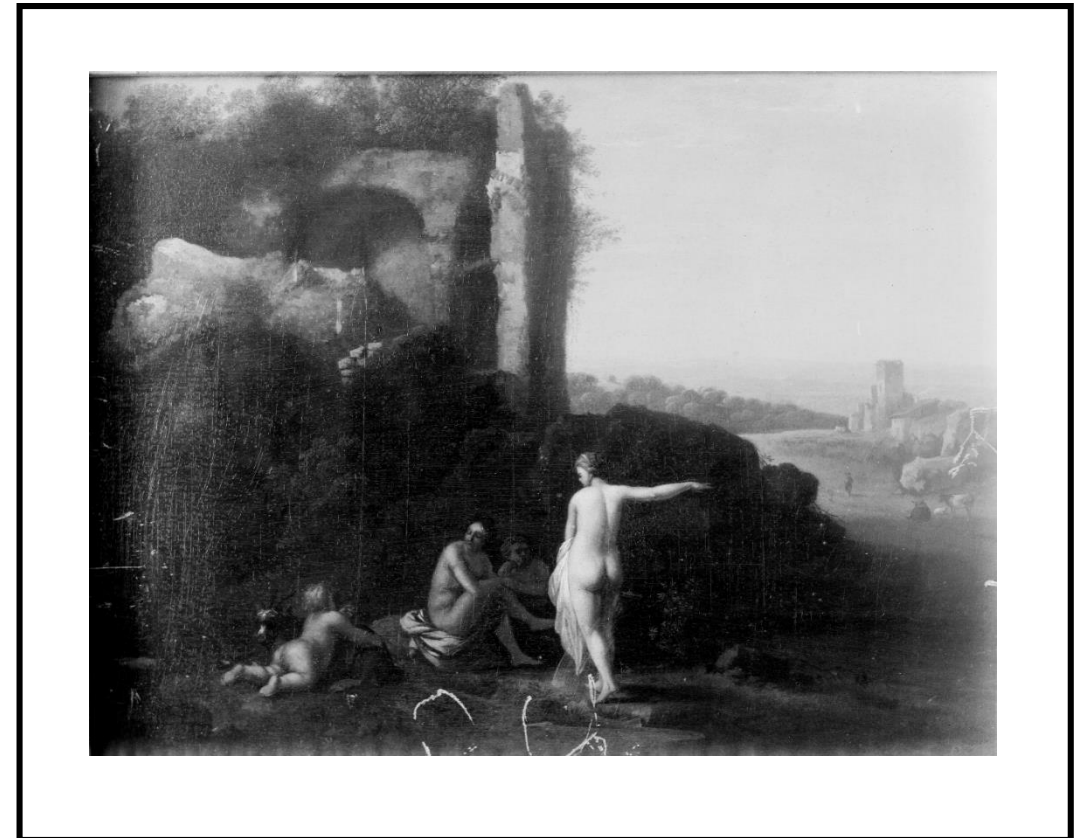
Italianizujący pejzaż z kąpiącymi się utrzymany w stylu Cornelisa van Poelenburcha (Utrecht 1594– 1667 Utrecht), którego autor był uczniem.

Historia

Po 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gab. Zielony); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Rew., nr 0800; Inw.1839, nr 130, Inw.1896, nr 95; Inw.1795, nr 1691; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. nr 47/1691.

Bibliografia: Somow 1895, nr 95; Niemojewski 1922, nr 95; Iskierski 1931, nr 130; Mańkowski 1932, nr 1691; Tomkiewicz 1950, nr 195; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 226.

Obraz – ***Apostoł Paweł***

Autor: Jacques de Rousseaux (1600 – 1638) (?)

Miejsce i data powstania: Lejda (Holandia), 1. ćw. XVII w. (?)

Materiał: farba olejna, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 87,5 x 72 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14410

Na tyle na ile można ocenić ze zdjęcia bardzo dobrej klasy dzieło francuskiego malarza pozostającego pod wpływem Rembrandta, czynnego w Lejdzie. Atrybucja z kartoteki Kazimierza Brokla.

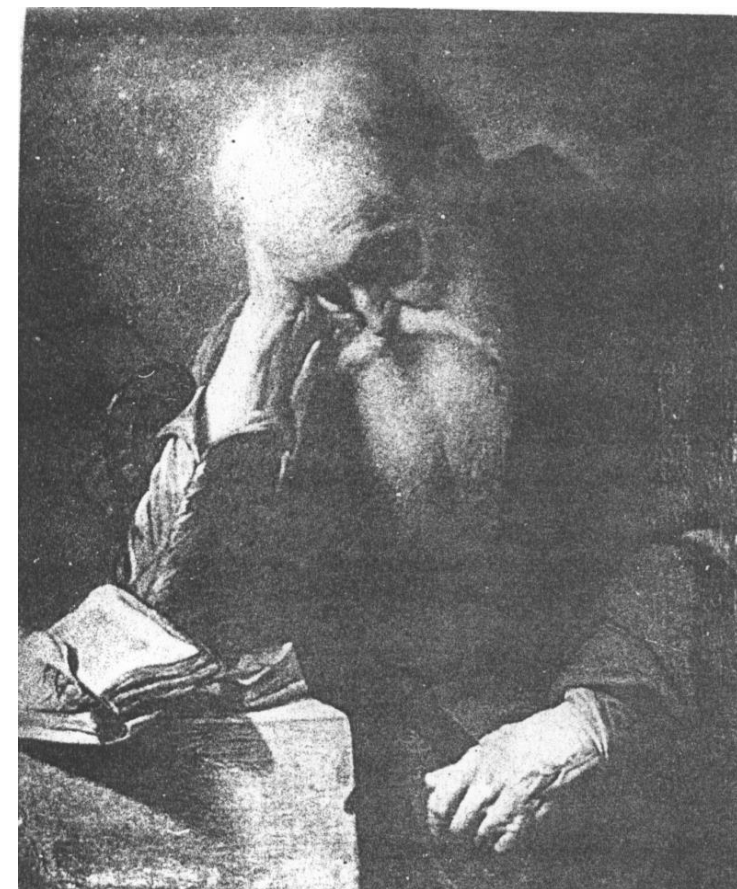
Historia

W 1895 r. przysłany z Ermitażu jako ekwiwalent za Autoportret Batholomeusa van der Helsta zabrany w tym samym roku; w 1914r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego; ZP RP, ŁKr (Gab. Zielony); (?) w 1939 r. ewakuowany do MNW; (?) zaginiony w czasie wojny (nieujęty w katalogu strat wojennych).

Źródła: Rew., nr 0970; Inw.1896 nr 78.

Bibliografia: Somow 1895, nr 78; Niemojewski 1922, nr 78;
<http://dzialautracone.gov.pl/katalog-strat-wojennych/obiekt?obid=14410>

DJ

Posązek – Merkury (Mercurio volante)

nr inw.: II-b-36

Autor: Francesco Righetti (1749–1819) według Giambologni (1529–1608)

Miejsce i data powstania: Rzym (Włochy); 1779 lub 1788

Materiał: brąz, marmur, brąz złocony

Technika: rzeźbiarska, odlew metodą na wosk tracony, kucie, formowanie, cyzelowanie

Wymiary: 85 x 36 x 28 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14004

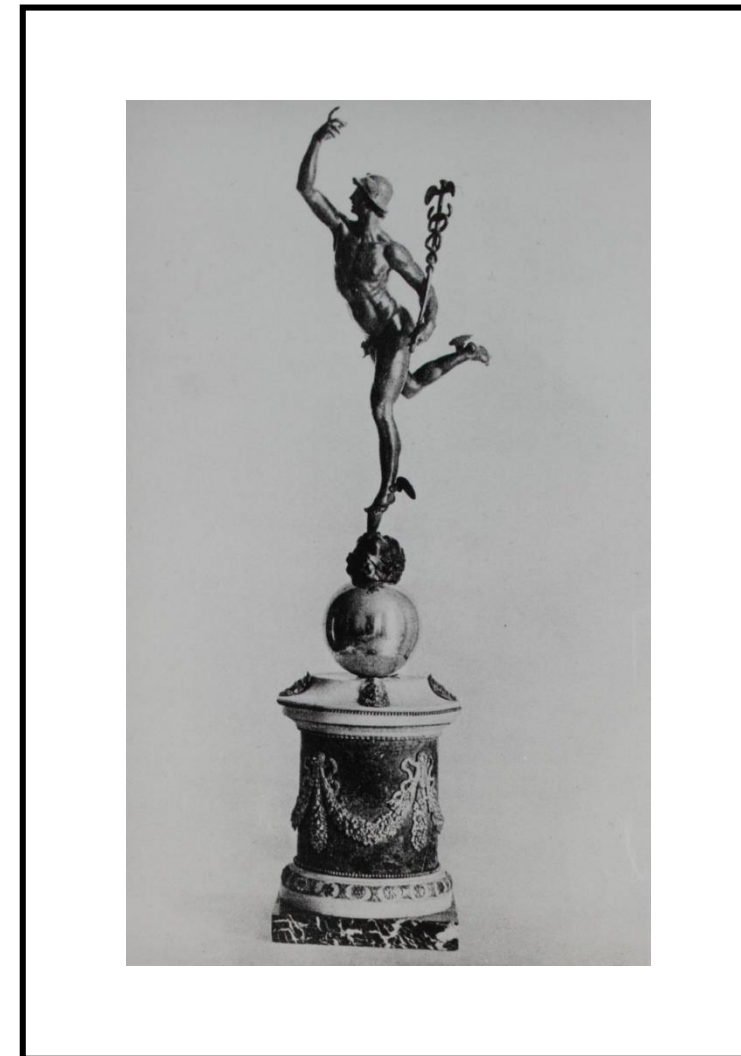
Posązek Merkurego, boga handlu, posłannika bogów. Przedstawiony w momencie wzbicia się do lotu. Postać nagiego mężczyzny wygięta, pochylona nieco do przodu, wspina się ku górze na lewej stopie. Prawą nogę ma ugiętą w kolanie i skierowaną do tyłu. Przy kostkach obu nóg niewielkie skrzydełka. Ma na głowie czapkę (petasos) ze skrzydłami, biodra owinięte tkaniną. W lewej ręce trzyma jeden ze swoich atrybutów – kaduceusz. Całość ustawiona na złoconej połyskliwej kuli, na której znajdowała się sygnatura wytwórcy kopii: F. Righetti f. Romae 1788. Postument w formie szerokiej, niskiej kolumny, z matowego marmuru, przyozdobiony girlandami kwiatowymi i wstążkami oraz perełkowaniem i rozetami ze złoconego brązu. Kwadratowy piedestał wykonany z ciemnego marmuru z dużym białym żyłkowaniem. Posązek z kolekcji Stanisława Augusta. Był zredukowaną kopią posągu z 1580 r. włoskiego rzeźbiarza Giovanniego da Bologna, przedstawiającego ulatującego Merkurego (Museo Nazionale del Bargello we Florencji, nr inw. 449 B).

Historia

W 1795 r. w Gabinecie przy Sali Kompanii. W 1915 r. wywieziona do Moskwy; zwrócona na mocy traktatu ryskiego z 1922 r., wówczas stanął na kominku w Pokoju przy Sali Kompanii i zapisany w inwentarzu Pałacu z 1923 r. pod numerem 01316 z adnotacją, że uszkodzony i znajduje się w szafce w BD; w 1929 r. w Antychambrze na parterze; w 1937 r. w Sali Jadalnej jak odnotowano w spisie inwentarzowym pod numerem II-b-36 ŁK, nadanym zgodnie z instrukcją dla Zarządu Rezydencji Prezydenta RP z 1929 r. W 1939 r. wywieziony do MNW.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 17; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, I, k. 16; Inw.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 13.

Bibliografia: Iskierski 1929, s. 14–15, 28–29; Niemoyewski 1922, s. 40.

Fotel

nr inw.: I-e-2 łK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1795

Materiał: drewno jesionu (?) (stare inwentarze), złoto płatkowe, tkanina

Technika: stolarstwo, snycerstwo, złocenie, tapicerowanie

Wymiary: 90 x 61 x 51 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66716

Fotel klasycystyczny, rzeźbiony, złożony był częścią kompletu składającego się z dwóch kanap i czterech foteli.

Historia

Komplet mebli od 1795 r. znajdował się w tym wnętrzu do 1915 r., kiedy to Rosjanie wycofujący się z Warszawy wywieźli wszystkie przedmioty ruchome do Moskwy; rewindykowany na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wpisany do spisu inwentarzowego z 1935/1937 r. 15kwietnia 1944 r. fotel I-e-2 łK został wywieziony przez Niemców do MNW.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 8, poz. 8; AAN, MKiS, 387/2, s. 20; AAN, MWRiOP, 7084, s. 116; AAN, MWRiOP, 7092, s.7, nr 01037 ; AGAD, AJP, 164, k. 17, komplet z 2 kanapami i 4 pozostałymi krzesłami; AGAD, IłK, 88, k. 21; AGAD, ZPC, 2988, s. 44, nr 324–327; AMNW 0718 b, s. 13.

Bibliografia: Dunin-Borkowski, s.39.

Ikonomia: Tatarkiewicz 1968, il. 22.

Fot. Archiwalna MłK oraz fot współczesna jednego z trzech zachowanych foteli

Konsolka

nr inw.: I-i-2 ŁK

Autor: Grąbczewski (?)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 2. poł XIX w.

Materiał: drewno złoczone, marmur biały

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, złocenie

Wymiary: wys. 81 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN:14054

Konsola złoczona, na kolumnie zakończonej od dołu trójnogiem, bogato rzeźbiona. Oskrzynie żłobkowane, zdobione bukranionami, od których zwisają pełnoplastyczne festony akantowe. Blat z białego marmuru.

Historia

Konsola wchodziła w skład kompletu dwóch stolików i trzech konsolek przyściennych (dwie konsolki ustawione w Galerii Obrazów; jedna w Gabinecie Portretowym – zaprojektowanych i wykonanych dla wnętrza pałacu, przed 1871 r.) Możliwe, że wykonawcą mebli był stolarz warszawski – Gromczewski. W 1915 r. konsolki wywieziono z całym wyposażeniem pałacu do Rosji. Rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. zgodnie z instrukcją dla Zarządu Rezydencji Prezydenta RP z 1929 r. W dniach 1–3 lutego 1940 r. dwie konsolki z Galerii zabrane przez Niemców do mieszkania przy ul. Chopina 13.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 8, poz. 3; AAN, MKiS, 387/2, s. 18; AAN, MWRiOP, 7084, s. 208; AAN, MWRiOP, 7092, s. 10, nr 01263; AGAD, ZPC, 3050, s. 166 poz. 18; AGAD, ZPC, 3098, s. 54, poz. 18.

KMS

Stolik, 2 szt.

nr inw. I-s-3 ŁK, I-s-4 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1795

Materiał: drewno mahoniu, brąz, sukno

Technika: stolarstwo

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14075

Dwa stoliki mahoniowe do kart, inkrustowane, z dwoma szufladkami i ozdobione brązami.

Historia

Stoliki mahoniowe do kart notowane są w tym wnętrzu od 1795 r., potwierdzone w 1820 r. Często przemieszczane lecz prawdopodobnie są to ciągle te same stoliki. Wywiezione w 1915 r., kiedy to Rosjanie wycofujący się z Warszawy wywieźli wszystkie przedmioty ruchome do Moskwy; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. wpisane do spisu z 1935/1937 r. W 1944 r. znalazły się w wykazie sprzętu zabranego przez Niemców.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 8, poz. 2; AAN, MKiS, 387/2, s. ?; AAN, MWRiOP, 7084, s. 159; AAN, MWRiOP, 7092, s. 18–19; nr 0988, 01255; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 17; Inw.1817, AGAD, IŁK, 86, k. 44 bn; AGAD, IŁK, 88, k. 21; Inw.1820–1823, k. 21; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. nr 320–321; Inw.1854–1863, AGAD, ZPC, 3032, k. (?); Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050 k. (?); Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098 k. ?; MNW.Arch., 0718, b, s. 13 – wykaz przedmiotów wywiezionych przez Niemców z Pałacu Łazienkowskiego.

KMS

Waza, 2 szt.

nr inw.: II-c-4-5 ŁK

Autor: manufaktura belwederska

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 4.ćw. XVIII w.

Materiał: fajans, farby, (ołów ?), złoto

Technika: wypalanie, szkliwienie, malowanie, złocenie

Wymiary: wys. 43 cm, śred. 19 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 1000005218

Para wazonów fajansowych ze złoceniami i wielobarwną dekoracją roślinną w stylu daleko-wschodnim, na białym tle. Jeden z wazonów sygnowany podszkliwnie „Varsovie”.

Historia

Wazy pochodzą sprzed ewakuacji Rosjan z Warszawy w 1915 r.. Rewindykowane w 1922 r. na mocy traktatu ryskiego i opisane: *2 wazy fajansowe belwederskie, białe z kwiatami*. Wymienione w inwentarzu pałacu z 1923 r. Odnotowane w spisie z 1935/1937 r. W dniach 1–8 lutego 1940 r. wywiezione przez Niemców do mieszkania przy ul. Chopina 13.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 8, poz. 6; AAN, MWRiOP, 7084, s. 137; AAN, MWRiOP, 7092, s. 25, nr 0918, 0919; AMNW, 0718 b, Łazienki Królewskie 1940–1944, s. 13 (wazy belweder, porcelana).

Bibliografia: Mańkowski, 1932, s. 12, ryc. 6; Tyszkiewicz, 1958, cz. 1, s. 25, poz. 63, tabl. 37; Grigorowicz 1886, s. 32 – para wazonów fajansowych, pokryte białym szkliwem ołowiowym, wzdłuż korpusu girlandy kwiatów malowane farbami, obrzeża złoczone.

KMS

Zegar

nr inw.: I-z-3 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych

Materiał: brak danych

Technika: brak danych

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 1000008322

Zegar w kształcie wazy z brązu z cyferblatem na brzuścu.

Historia

Zegar ustawiony w Gabinecie Portretowym (Zielonym) po 1923 r. Widoczny jest na filmie z 1937 r., [on-line] <http://repozytorium.fn.org.pl/?q=pl/node/8273>.

Źródła: Inw.1935/37, s. 10, poz. 5.

Fot. Archiwalna

Żyrandol

nr inw.: I-ż 7 ŁK

Autor – nieznany

Miejsce i data powstania – brak danych

Materiał – brak danych

Technika – brak danych

Wymiary – brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN – 66747

Żyrandol 12 świecowy z brązu i kryształów, zelektryfikowany.

Historia

W czasach króla Stanisława Augusta wymieniony był żyrandol *kryształowy z swoim brązem o świec 8 na sznurze iedwabnym zielonym*. Żyrandol odnotowany w Gabinecie Portretowym (Zielonym) w inwentarzu z 1923 r., nie miał numeru. Widoczny jest na filmie z 1937 r.

Źródła:

Inw. 1935/37 s. 8, poz. 10; Inw. 1923 s. 22

<http://repozytorium.fn.org.pl/?q=pl/node/8273>

KMS

SALA SALOMONA

(Sala Bawialna, Sala Kompanii)

Sala Salomona jest reprezentacyjnym salonem w Pałacu na Wyspie. Usytuowana na osi wejścia, poprzedzona dwoma pokojami wstępowymi, których dekoracja miała odpowiednio przygotować wchodzących na odbiór splendoru wnętrza i pomóc w zrozumieniu treści umieszczonych tutaj przez króla. Główną dekorację stanowiły tu wielkie malowidła Marcella Bacciarellego przedstawiające sceny z życia biblijnego króla Salomona sławnego dzięki swej mądrości. Całe wyposażenie wnętrza miało podkreślać jego świetność. W 1944 r., w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców obrazy na ścianach, fasetach i plafonie spłonęły. W 1940 r. meble i kandelabry przewieziono do MNW i umieszczono w katalogu najcenniejszych dzieł sztuki „Sichergestellte Kunstwerke im Generalgouvernement”, następnie do zamku w Fischhorn w Austrii. Francuskie kinkiety ze złoczonego brązu zabrano tuż przed podpaleniem pałacu, żyrandole zostały zasypane gruzem zniszczonego stropu.

Plafon w Sali Salomona – Sen Salomona

Autor: Marcello Bacciarelli (1731–1818)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1791–1793

Materiał: farba olejna, tynk

Technika: malarstwo olejne na tynku, ściennie

Wymiary: 570 x 400 cm, owal

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Alegoryczny Sen Salomona: Bóg zsyła mu sławę, bogactwo i mądrość. Pracę nad plafonem rozpoczęto 1791 r. (Kwiatkowski 1983). Ukazywał, u dołu po prawej leżącego Salomona, nad nim unoszącą się na chmurze Mądrość z księgą i kagankiem w uniesionej ręce, nieco wyżej, także w obłokach, po lewej Bogactwo – Fortunę i dwa putta sypiące dary, za nimi Fama-Sława. Nad wszystkimi pośrodku, na obłoku Jahwe w towarzystwie skrzydlatego geniusza.

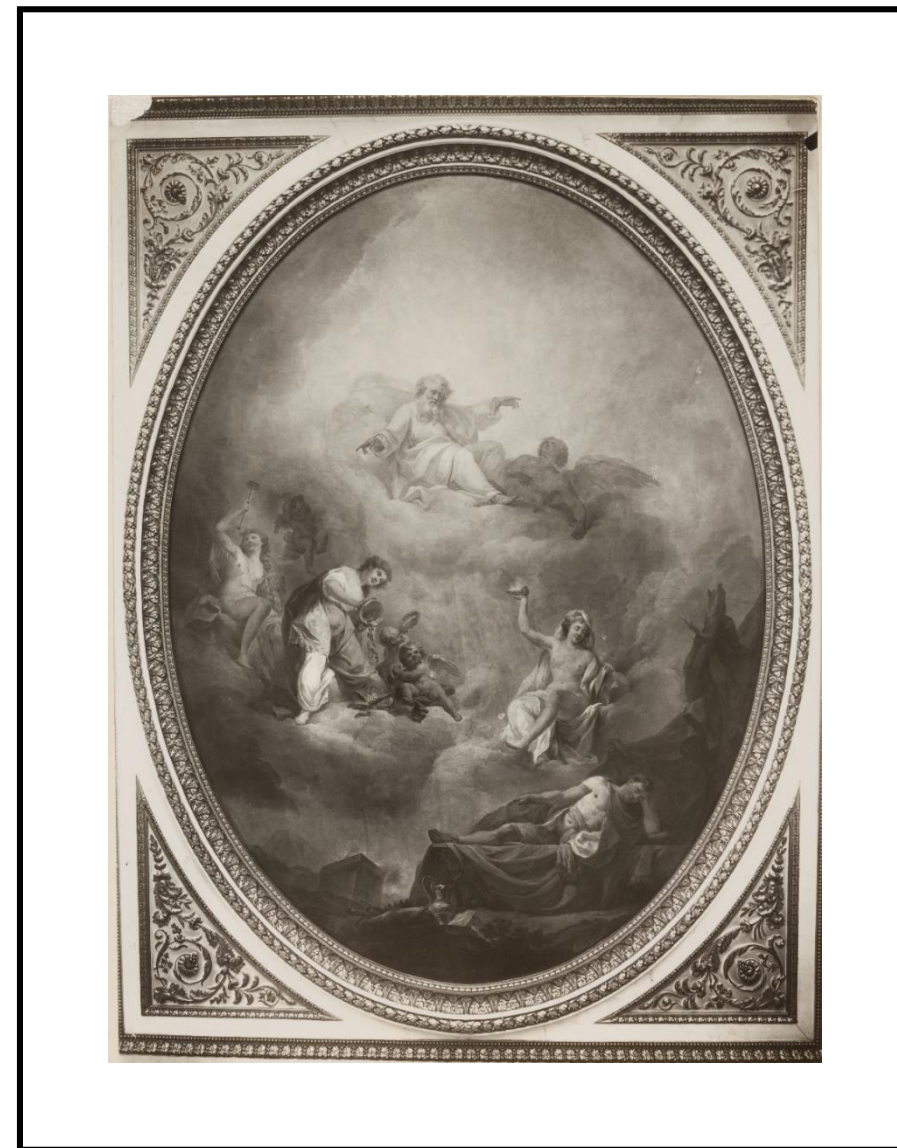
Historia

Malowidło ściennie – plafon, namalowany na zamówienie Stanisława Augusta do Sali Salomona w pałacu Na Wyspie; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1921r. na mocy traktatu ryskiego własność RP, Gmachy Reprezentacyjne; w grudniu 1944 r. spłonął.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 165, k. 24; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, k. 140 (bez nr.); Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 177 a; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 206; IS PAN, Zbiory Specjalne (1817), k. 3 (bnr).

Bibliografia: Somow 1895, s. 95, nr 10; Niemojewski 1922, s. 41; Iskierski 1931, s. 49; Mańkowski 1932, nr 2249, s. ?; Ruszczycówna 1955, s. ?; Chyczewska 1970, nr 173; Chyczewska 1973, s. 99; Kwiatkowski 1983, s. 202; Zychowicz 2019, s. ?; Frejtag 2020, s. ?; Zychowicz 2024, s. ?.

DJ

Obraz – **Ofiara Salomona**

nr inw.: II-d-195 ŁK

Autor: Bacciarelli, Marcello (1731–1818)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1791–1792

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 370 x 320 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Namalowany 1791–1792. Latem 1791 r. J.E. Biester odwiedzający pracownię Bacciarellego napisał: malarz nad obrazem „obecnie pracuje”. A.-T. Fortia de Piles, obecny Warszawie wczesną wiosną 1792 r. widział „u Bacciarellego” „dwa duże obrazy [ze scenami z Salomonem], które zaczął właśnie malować”. Retuszowany w 1793 r., werniksowany w 1795 r. (korespondencja Bacciarellego z królem, zob. Kłoczowski, Niemira 2023). 3 lipca 1792 r. gotowe były ramy do obrazu (Rachunek Hawemanna, AGAD, Arch. Kameralne III 467, k. 167). Opis kolorystyczny obrazu pozostawił Zygmunt Batowski (Materiały w Arch. PAN).

Zawieszony na ścianie wschodniej. Funkcjonował pod tytułami *Salomon na starość pod wpływem swoich żon czci pogańskie bóstwa*; *Salomon czyni ofiarę fałszywym bogom*; *Salomon otoczony dworem składa ofiarę bałwanom*.

Przedstawia epizod przeciwstawny treściowo do epizodu ukazanego w obrazie na ścianie zachodniej sali (triumfu jakim było wybudowanie świątyni Jerozolimskiej) – upadek Salomona, który sprzeniewierzył się Jahwe, oddając cześć pogańskim bóstwom, za co Bóg ukarał go rozpadem Królestwa. Salomon jest tu figurą Stanisława Augusta w tragicznym dla Rzeczypospolitej momencie przed rozbiorem, zmuszonego za sprawą kobiety (Katarzyna II) do kłaniania się obcym bogom. W centrum kompozycji stary Salomon, o rysach Stanisława Augusta, klęczy przed posągami, na który wskazuje królowa Saba, o rysach Elżbiety Grabowskiej; otacza ich grupa kobiet (w lewym rogu obrazu muza epickiej poezji Kaliope – aluzja do oddania się ocenie przyszłych pokoleń), którym Bacciarelli nadał rysy konkretnych dam z otoczenia króla (Niemcewicz 1904, s. 134: Magdalena z Lubomirskich

Sapieżyna, Teofila Sewerynowa Potocka, Helena z Przeździeckich Radziwiłłowa, Konstancja z Poniatowskich Tyszkiewiczowa, Marianna z Sobolewskich Gutakowska, Aleksandra z Grabowskich Krasicka; Fournier-Sarlovéze 1907: Grabowska, Sobolewska, de Nassau, oraz „renomowane aktorki i tancerki”).

Historia

Namalowany 1791–1792 na zamówienie Stanisława Augusta, do wybudowanej 1788–91 Sali Salomona; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP, ŁKr (Sala Salomona); w grudniu 1944 r. spłonął w pożarze pałacu.

Źródła: AAN, MWRiO, 7084, s. 24, nr 0430 lub 0431 (2 obrazy olejne bez ram z Sali Salomona); Inw.1795, AGAD, AJP, 165, k. 24; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, s. 140 (bnr); Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 177; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 202; Arch. PAN [Materiały Zygmunta Batowskiego 1891–1944], III–2, j. 14, s. 175–176; IS PAN, Zbiory Specjalne (1817), k. 3, poz. 70.

Bibliografia: Somow 1895, s. 95, nr 6; Niemojewski 1922, s. 41–42, 44; Iskierski 1931, s. 50; Mańkowski 1932, nr 2249; Ruszczycówna 1955; Zawadzki 1963, t. 2, s. 212; Chyczewska 1970, nr 174; Chyczewska 1970, nr 175; Kwiatkowski 1983, s. 202; Zychowicz 2019, s. ?; Frejtag 2020, s. ?; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 151, 154, 156, 224; Zychowicz 2024, s. ?.

Ofiara Salomona, ściana wschodnia

Obraz – **Poświęcenie świątyni Jerozolimskiej przez Salomona**

nr inw.: II-d-194 ŁK

Autor: Bacciarelli, Marcello (1731–1818)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1791–1792

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 370 x 320 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Namalowany 1790–1791 lub 1792. Latem 1791 r. J.E. Biester odwiedzający pracownię Bacciarellego pisze o obrazie jako „niedawno ukończonym” (zob. Zawadzki 1963), natomiast Fortia de Piles, odwiedzający Warszawę wczesną wiosną 1792 r., że widział „u Bacciarellego” „dwa duże obrazy [ze scenami z Salomonem], które zaczął właśnie malować”. Retuszowany w 1793 r. (korespondencja Bacciarellego z królem, zob. Kłoczowski, Niemira 2023). 3 lipca 1792 r. gotowe były ramy do obrazu (Rachunek Hawemanną, AGAD, Arch. Kameralne, III, 467, k. 167). Opis kolorystyczny obrazu pozostawił Zygmunt Batowski (Materiały w Arch. PAN).

Obraz funkcjonował pod tytułami *Poświęcenie świątyni Jerozolimskiej* lub *Przeniesienie Arki do świątyni Jerozolimskiej*. Ukazuje epizod z opisaną w Starym Testamencie historii króla Izraela, Salomona – uroczyste poświęcenie nowo wybudowanej przez władcę świątyni Jerozolimskiej, połączone z przeniesieniem i ustawieniem w jej wnętrzach Arki Przymierza. W centrum kompozycji Salomon z berłem w ręku w koronie *radiata* (na turbanie), idzie na czele orszaku niosącego Arkę Przymierza (widoczna po lewej, za plecami władcy) do świątyni. Po lewej w tle widoczne jej kolumny i potężny gzyms. Salomon jest tu symboliczną figurą Stanisława Augusta – króla będącego uosobieniem mądrości i sprawiedliwości, opiekuna nauk i sztuk. Świątynia Jerozolimska, jest też, jak wynika z badań Izabeli Zychowicz (2024), symbolem Konstytucji 3 Maja.

Historia

Namalowany na zamówienie Stanisława Augusta, Sali Salomona; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego,

włączony do ZP RP, ŁKr (Sala Salomona); w grudniu 1944 r. spłonął w pożarze pałacu.

Źródła: AAN, MWRiO, 7084, s. 24, nr 0430 lub 0431 (2 obrazy olejne bez ram z Sali Salomona); Inw.1795, AGAD, AJP, 165, k. 24; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, k. 140 (bnr); Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 176; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 201; Arch. PAN [Materiały Zygmunta Batowskiego 1891–1944], III–2, j. 14, s. 173–174; IS PAN, Zbiory Specjalne (1817), k. 3, poz. 69.

Bibliografia: Somow 1895, s. 95, nr 5; Niemojewski 1922, s. 41–42, 44; Iskierski 1931, s. 50; Mańkowski 1932, nr 2249; Ruszczycówna 1955; Zawadzki 1963, t. 2, s. 212; Chyczewska 1970, nr 174; Chyczewska 1970, nr 175; Kwiatkowski 1983, s. 202; Zychowicz 2019, s. ?; Frejtag 2020, s. ?; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 151, 154, 156, 224; Zychowicz 2024, s. ?.

DJ

Ofiara Salomona, ściana zachodnia

Malowidło ściennie – **Narada z królem Hiramem nad budową świątyni**

Autor: Bacciarelli, Marcello (1731–1818)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1792–1793

Materiał: farba olejna, tynk

Technika: malarstwo ściennie, olejne na tynku

Wymiary: 370 x 180 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN - ...

Trzy obrazy na fasacie, ukończone wiosną/latem 1793 (list króla z 30 marca 1793 r.; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 140) symbolizowały trzy dary, które Salomon otrzymał od Jehowy; w tym przypadku: wieczną sławę, którą przyniosła mu budowa świątyni. Obraz znany za pośrednictwem zachowanego szkicu, zapewne innej ręki.

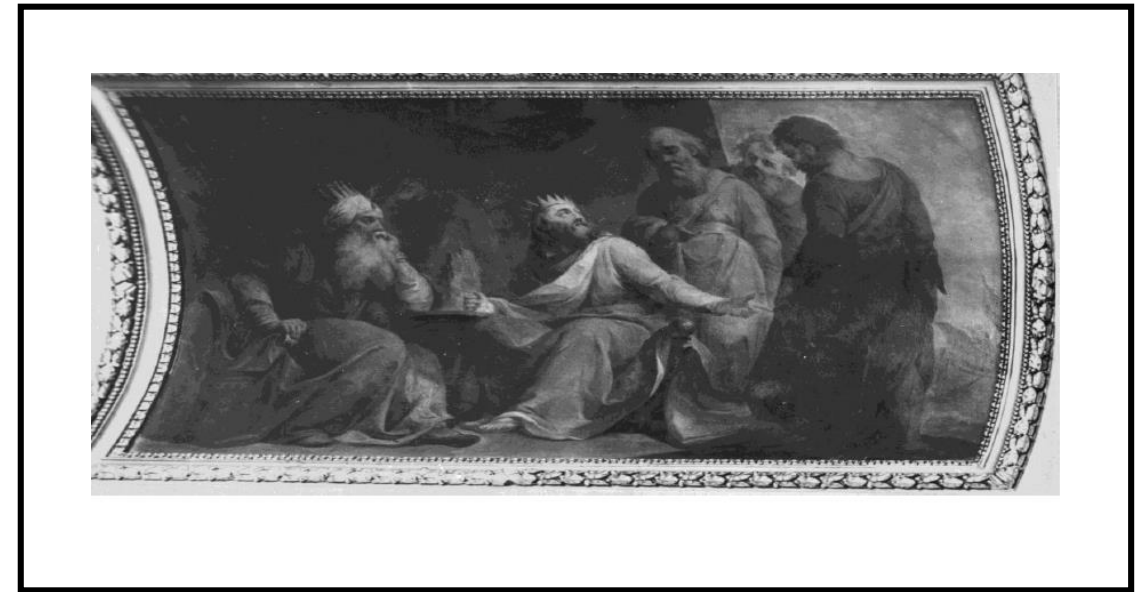
W scenie zawarte były także odniesienia do symboliki wolnomularskiej: Hiram i Salomon, budowniczości świątyni, siedzą przy okrągłym stole, na którym leży kamień; świątynia to w wolnomularstwie symbol społeczności masońskiej, także masońskiej loży. Stanisław August i Bacciarelli byli wolnomularzami.

Historia

Malowidło ściennie namalowane na zamówienie Stanisława Augusta do Sali Salomona w pałacu Na Wyspie; w 1817 r. sprzedane wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1921 r. na mocy traktatu ryskiego własność RP, Gmachy Reprezentacyjne; w grudniu 1944 r. spłonęło.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 165, k. 24; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, k. 140 (bnr); Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 177 d; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 203; IS PAN, Zbiory Specjalne (1817), k. 3 (bnr).

Bibliografia: Somow 1895, s. 95, nr 8; Niemojewski 1922, s. 41; Iskierski 1931, s. 49; Mańkowski 1932, nr 2249v; Ruszczyćówna 1955; Chyczewska 1970, nr 176; Chyczewska 1973, s. 97; Kwiatkowski 1983, s. 202; Zychowicz 2019; Frejtag 2020; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 141, 143; Zychowicz 2024.

Malowidło ściennie – **Wizyta królowej Saby**

Autor: Bacciarelli, Marcello (1731–1818)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1792–1793

Materiał: farba olejna, tynk

Technika: malarstwo ściennie, olejne na tynku

Wymiary: 370 x 180 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN - ...

Trzy obrazy na fasacie, ukończone wiosną/latem 1793 (list króla z 30 marca 1793 r.; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 140) symbolizowały trzy dary, które Salomon otrzymał od Jehowy; w tym przypadku: bogactwo (skarby przywiezione przez królową Sabę). Przedstawiało w centrum kompozycji królową Sabę w powłóczystych szatach, stojącą, z ręką złożoną na piersi, przed siedzącym po lewej, na tronie Salomonem, któremu składa dary klęczący u stóp tronu, nisko pochylony jej sługa; po lewej stronie za plecami królowej jej orszak. W czerwcu 1793 r. Bacciarelli informował że faseta z Królową Sabą jest gotowa.

Historia

Malowidło ściennie namalowane na zamówienie Stanisława Augusta do Sali Salomona w pałacu Na Wyspie; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1921 r. na mocy traktatu ryskiego własność RP, Gmachy Reprezentacyjne; w grudniu 1944 r. spłonął.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 165, k. 24; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, k. 140, bnr; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 177 c; Inw.1896, AGAD, ZPC 3098, , nr 205; IS PAN, Zbiory Specjalne (1817), k. 3, bnr.

Bibliografia: Somow 1895, s. 95, nr 9; Niemojewski 1922, s. 41; Iskierski 1931, s. 49; Mańkowski 1932, nr 2249; Ruszczycówna 1955; Chyczewska 1970, nr 176; Chyczewska 1973, s. 97; Kwiatkowski 1983, s. 202; Zychowicz 2019; Frejtag 2020; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 141; Zychowicz 2024.

Malowidło ściennie – Sąd Salomona

Autor: Bacciarelli, Marcello (1731–1818)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1793

Materiał: farba olejna, tynk

Technika: malarstwo ściennie, olejne na tynku

Wymiary: 370 x 180 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN - ...

Trzy obrazy na fasacie, ukończone wiosną/latem 1793 (list króla z 30 marca 1793 r.; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 140) symbolizowały trzy dary, które Salomon otrzymał od Jehowy; w tym przypadku: Mądrość i Sprawiedliwość. Malowidło, o czym wiemy z zachowanego szkicu innej ręki, ukazywało kulminacyjny moment rozstrzygnięcia sporu pomiędzy dwiema kobietami, o to, która z nich jest matką urodzonego w tym samym czasie niemowlęcia: po lewej siedzący na tronie Salomon wyciąga rękę ku ukazanemu pośrodku kompozycji mężczyźnie, zamachującemu się mieczem nad dzieckiem, obok którego klęczy matka z wyciągniętymi ku górze rękami w otoczeniu innych kobiet. W czerwcu 1793 r. Bacciarelli informował, że wkrótce ukończy fasetę z Sądem Salomona.

Historia

Malowidło ściennie namalowane na zamówienie Stanisława Augusta do Sali Salomona w pałacu Na Wyspie; w 1817 r. sprzedane wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1921 r. na mocy traktatu ryskiego własność RP, Gmachy Reprezentacyjne; w grudniu 1944 r. spłonęło.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 165, k. 24; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, k. 140, bnr; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 177 6; Inw.1896, AGAD, ZPC 3098, nr 204; IS PAN, Zbiory Specjalne (1817), k. 3, bnr.

Bibliografia: Somow 1895, s. 95, nr 8; Niemojewski 1922, s. 41; Iskierski 1931, s. 49; Mańkowski 1932, nr 2249 v; Ruszczycówna 1955; Chyczewska 1970, nr 176; Chyczewska 1973, s. 97; Kwiatkowski 1983, s. 202; Zychowicz 2019; Frejtag 2020; Kłoczowski, Niemira 2023, s. 141, 143; Zychowicz 2024.

Odtworzenie barw na podstawie gwaszu Ludwika Dymitrowicza

Kolumna

nr inw.: I-j-12 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania – Paryż (Francja) (?), przed 1795

Materiał: marmur biały, alabaster, porfir, brąz

Technika: rzeźbiarska, odlewanie, szlifowanie

Wymiary: ok. 76 cm [30 cali]

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

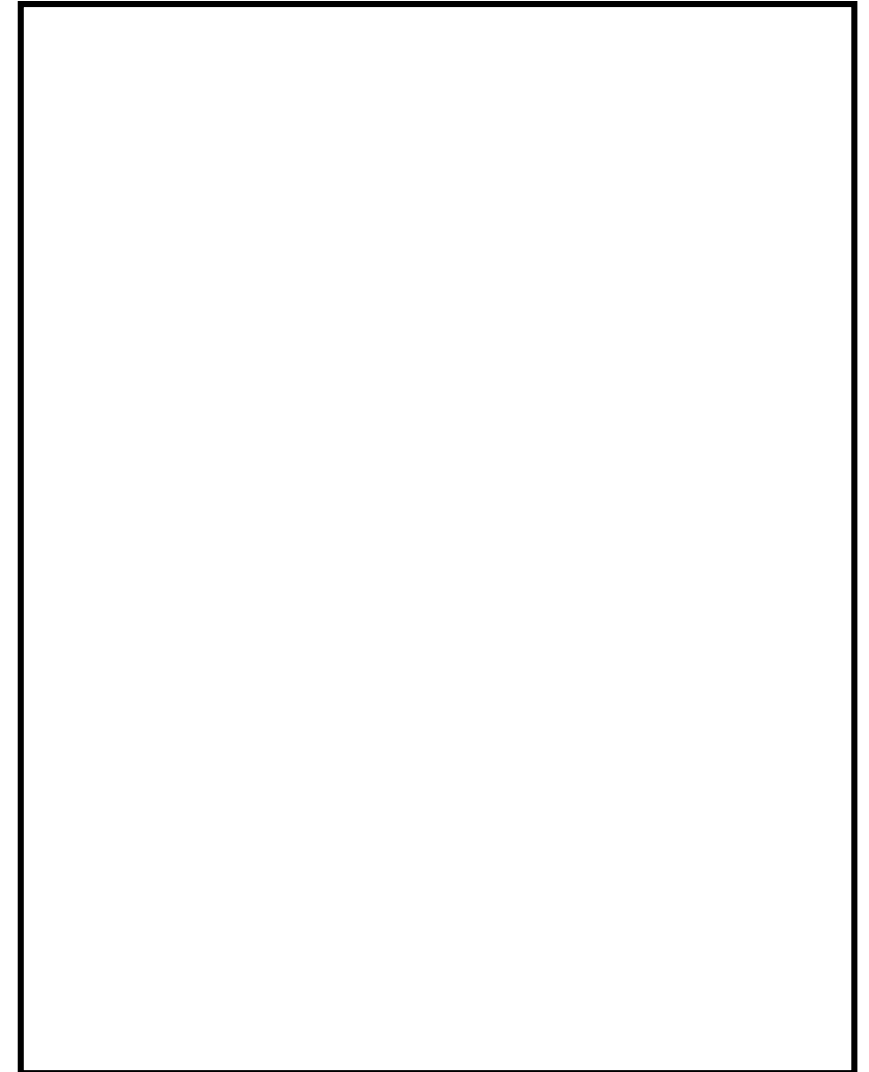
Według opisu wyposażenia pałacu w inwentarzu z 1795 roku piramidy były wykonane „[...] z marmuru czerwono niebieskiego antique na postumencie z alabastru orientalnego wywyższony na dwa gradusy z marmuru białego, mająca dookoła cztery półkolumny z alabastru orientalnego obwiedziona łańcuszkami brązowymi.”

Historia

W 1795 r. w Sali kompanii (Salomona) w pałacu w Łazienkach. W 1842 r. w tym samym pomieszczeniu. W 1915 r. wywieziona do Moskwy; zwrócona na mocy traktatu ryskiego z 1922 r. Powróciła i stanęła w Sali jadalnej i została zapisana w inwentarzu pałacu z 1923 r. pod numerem 02402. W 1929 r. przeniesiona do Biblioteki. W 1937 r. w pokoju służbowym (poczekalni) na parterze jak odnotowano pod jednym z numerów w spisie inwentarzowym: I-j-12 ŁK, nadanym zgodnie z instrukcją dla Zarządu Rezydencji Prezydenta RP z 1929 r. Wywieziona w 1939 r. do MNW. Zaginiona podczas wojny.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 163, k. 15; Inw.1839/1842, AGAD, ZPC, 214, 2988, k. 27v-28v; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, I, k. 12; Spis 1937, AAN, MKiS, 387/1, k. 11.

AC

Piramida, 3 szt.

nr inw.: II-o-1 ŁK, II-o-2 ŁK, II-o-3 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania – Paryż (Francja) (?), przed 1795

Materiał: marmur biały, alabasterbrąz

Technika: rzeźbiarska, odlewanie, szlifowanie, toczenie, formowanie, przycinanie

Wymiary: ok. 80 cm [32 cali]

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

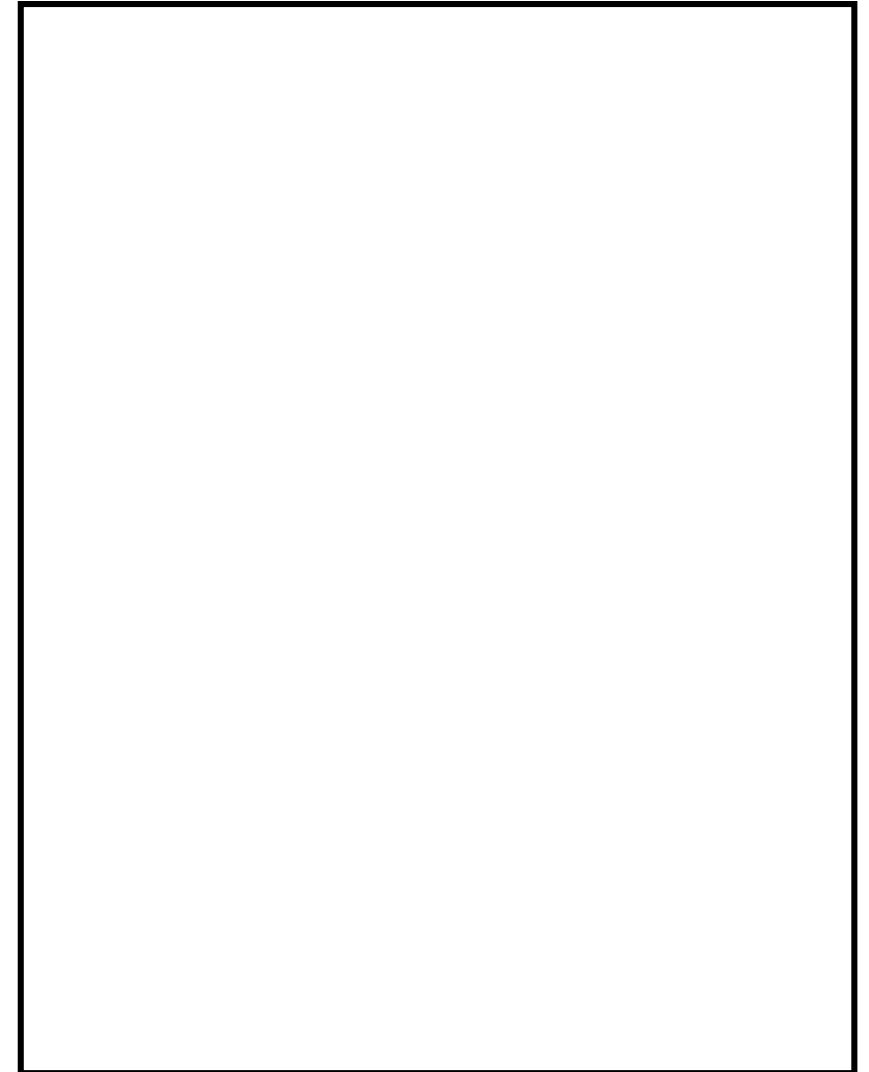
Według opisu w inwentarzu z 1839 r. „Kolumna – była wykonana – z alabastru orientalnego z kapitelami i postumentem z marmuru białego, spód z porfiru zielonkawego na marmurze białym z gradusami czterema dookoła słupka z żółtawego alabastru orientalnego łańcuszkami brązowymi połączanymi, obwiedziona, na wierzchu postać kobieca z brązu.”

Historia

W 1795 r. jedna z piramid w Sali Salomona w pałacu w Łazienkach. Dwie identyczne w Gabinecie przy Sali Kompanii. W 1842 r. jedna pozostawała w Sali Salomona. W 1915 r. wywiezione do Moskwy; zwrócone na mocy traktatu ryskiego z 1922 r. Jedna z piramid powróciła i stanęła w Sali jadalnej i została zapisana w inwentarzu pałacu z 1923 r. pod numerem 02401. W 1929 r. przeniesiona do Biblioteki. W 1937 r. trzy piramidy w pokoju służbowym (poczekalni) na parterze jak odnotowano w spisie inwentarzowym pod numerami: II-o-1,2,3 ŁK, nadanymi zgodnie z instrukcją dla Zarządu Rezydencji Prezydenta RP z 1929 r. Wywiezione w 1939 r. do MNW. Zaginiona podczas wojny.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 163, k. 15, 17; Inw.1839/1842, AGAD, ZPC, 214, 2988, k. 27v-28v; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, I, k. 12; Spis 1937, AAN, MKiS, 387/1, k. 11.

AC

Kandelabr, 1 szt. z 4

nr inw.: I-p-11 – 14 ŁK

Autor: Falconet, Etienne-Maurice (1716 – 1791), projektant , warsztat

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: brąz, marmur, złoto

Technika: odlewanie, cyzelowanie, szlifowanie, patynowanie, złocenie

Wymiary: 102 x 45 x 45 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiD: 63519

Kandelabr klasycystyczny, trójświecowy w formie kobiety z ciemnego brązu w antycznej szacie z bukietem lilii z brązu złoczonego. Na cokole znajdują się charakterystyczne bite oznaczenia – litera M pod koroną (oznacza własność Mikołaja I Romanowa, właściciela Łazienek w latach 1825–1855), litera Ł (oznacza pałac Łazienkowski) oraz numery odpowiednio MŁ 197, MŁ 198, MŁ 199, MŁ 200 odpowiadające numerom w inwentarzu z 1839 r.

Historia

Od 1795 r. notowane w Sali Salomona, także w inwentarzach XIX i XX-wiecznych. W 1915 r. wywiezione do Rosji. Rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu 1923 r. i spisie z 1935/1937. W 1940 r. umieszczone w niemieckim katalogu najcenniejszych dzieł sztuki „Sichergestellte Kunstwerke im Generalgouvernement”. Wywiezione do Austrii. W 1962 r. do Łazienek wróciły trzy oryginalne kandelabry, z tym, że jeden bez cokołu z charakterystycznym numerem wybitym w 1839 r. Stratą wojenną jest kandelabr o nr MŁ 197 lub MŁ 198.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 11; AAN, MKiS, 387/2, s. 17, 20; AAN, MWRiOP, 7084, s. 303; AAN, MWRiOP, 7092, s. 20 nr: 01697, 01698, 01699, 01700; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 15; Inw.1817,AGAD, IŁK, 86, k. ?; Inw.[1820–1823], AGAD, IŁK, 88, k. 20; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 28 poz. 197–200; Inw.1854–1863, AGAD, ZPC, 3032, s. 659, poz. 529.

Bibliografia: Iskierski 1929 s. 14, il.4; „Sichergestellte Kunstwerke im Generalgouvernement”, 1940, nr kart. 324.

Kinkiet (aplika, świecznik ścienny), 4 szt. z 8

nr inw. I-ki-13 – 20 łK

Autor: Feuchère, Pierre-François (1737– 1823)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: brąz złoty

Technika: odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: 104 x 50 x 33 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN:59119

Kinkiety trójświecowe z brązu cyzelowanego i złotego, których środkową część zdobi tarcza Meduzy obramowana węzami. Na tarczy znajdują się charakterystyczne, bite oznaczenia z 1839 r. Są to litery Mł, litera M pod koroną oznacza własność Mikołaja I Romanowa, właściciela Łazienek w latach 1825–1855, litera ł oznacza pałac Łazienkowski. Dalej numery 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, które odpowiadają numerom widniejącym przy opisach kinkietów w inwentarzu z 1839 r.

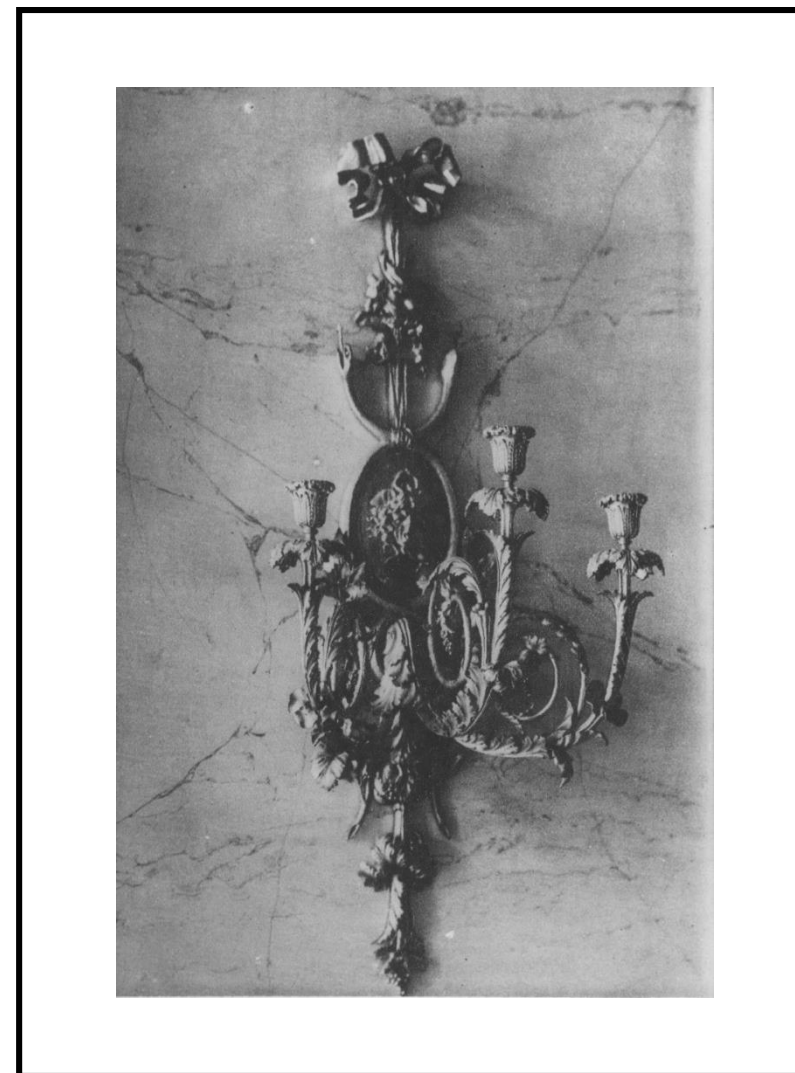
Historia

Od 1795 r. notowane w Sali Salomona, opisane także w XIX i XX-wiecznych inwentarzach. W 1915 r. wywiezione do Rosji, rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. Zaginione w czasie II wojny światowej. W 1946 r. rewindykowano z Salzburga trzy kinkiety w złym stanie; w 1961 r. przekazano do Łazienek dwa oryginalne kinkiety o nr Mł 189 i Mł 195 oraz sześć kopii. W 2009 r. odzyskano kinkiet o nr Mł 196 (oferowany na aukcji w londyńskim Sothebys), a w 2023 r. kolejny o nr Mł 191. Stratami wojennymi są kinkiety o nr Mł 190, Mł 192, Mł 193, Mł 194.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 10; AAN, MWRiOP, 7084, R, s.194, s. 493; AAN, MWRiOP, 7092, s. 21–22, nr 01201, 03187, 03188, 03189, 03190, 03191 oraz dwa bez numerów; In.1795, AGAD, AJP, 164, k. 15; Inw.1817, AGAD, IłK, 86; Inw.[1820–1823], AGAD, IłK, 88, k. 20; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 27, nr 189 do 196.

Bibliografia: Iskierski 1929, s. 13, il. 2; Warszawa 1889, s. 81, poz. 13.

Katalog wystawy sztuki starożytnej i nowożytnej stosowanej do przemysłu – 1889 r. W-wa, s. 81, poz. 13.

Konsolka, 2 szt.

nr inw.: I-i-3-4 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych

Materiał: drewno jesionu (?), złoto płatkowe, marmur

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14055

Konsolki klasycystyczne, złożone z blatami z białego marmuru, wsparte na dwóch nogach zakończonych lwimi łapami; w górnej części zakończone wolutą wspierającą oskrzynienie. Poniżej bogata dekoracja z girland kwiatowych i owoców. Na trawersie łączącym nogi antyczna waza.

Historia

Od 1795 r. opisywane w kolejnych inwentarzach XIX i XX-wiecznych; W 1915 r. wywiezione do Rosji; zwrócone na mocy traktatu ryskiego w 1922 r.; wpisane do inwentarza w 1923 r. Konsolki znajdowały się w tym wnętrzu do II do wojny światowej.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 7; AAN, MWRiOP, 7084, s. 52; AAN, MWRiOP, 7092, s. 10. nr 0569, 0570; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 15; Inw.1817, AGAD, ŁK, 86, k. ?; ; Inw.[1820-1823], AGAD, ŁK, 88, k. 21; Inw.1832, AGAD, ŁK, 89, k. 16; Inw.1839/42 , AGAD, ZPC, 2988, k. 26, nr 178, 179; Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, k. 164, poz. 17; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 54, poz. 17.

Bibliografia: Choynowski, Zarębska, s. 6; Grigorowicz 1886, s. 29, poz. 5-6.

KMS

Postument (gerydon), 4 szt.

nr inw. I-j-17-20 ŁK

Autor: serwitorat królewski, według projektu Jeana Louisa Prieure'a

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 3. ćw. XVIII w.

Materiał: drewno, złoto

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, złocenie

Wymiary: 153,5 x 60 x 60 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14109

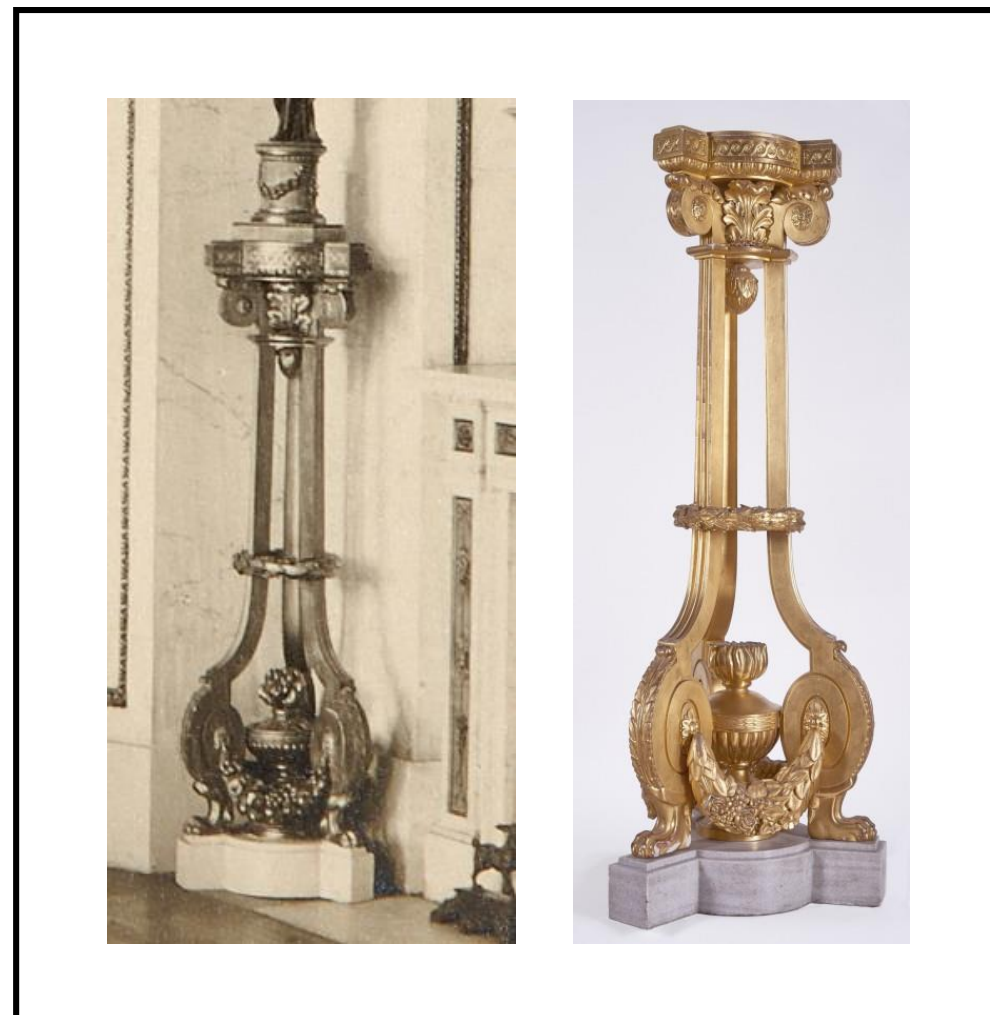
Postument klasycystyczny, drewniany, złożony wsparty na wysokim trójnogu opasanym stylizowanym wieńcem laurowym. Dolna część trójnogu ozdobiona zawieszonymi festonami ujmującymi antyczną wazę. Od góry trzony zakończone wolutami, przewiązane pierścieniem podtrzymują blat.

Historia

Projekt gerydonów był wzorowany na projektach francuskiego projektanta i rzeźbiarza Jeana Louisa Prieura z 1766 r. do Sali Tronowej w Zamku Królewskim. Wykonano je przed 1795 r. Ich obecność potwierdzają wszystkie inwentarze XIX i XX-wieczne. W 1915 r. wywiezione przez Rosjan do Moskwy; zwrócone na mocy traktatu ryskiego w 1922 r.; wpisane do inwentarza w 1923 r. Postumenty znajdowały się w tym wnętrzu do II wojny światowej. W 1964 r. w katalogu wystawy w MNW prezentującej sztukę zdobniczą, odnotowano, że cztery gerydony z Sali Salomona są zachowane w kawałkach i dadzą się naprawić. Nie zostały naprawione i są uznane za stratę wojenną.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 8, poz. 8; AAN, MWRiOP, 7084, s. 51, 56, 164; AAN, MWRiOP, 7092, s. 15, nr 0557, 0661, 01014, 01015; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 15; Inw.1817, AGAD, IŁK, 86; Inw.[1820-1823]; Inw.1839/42, AGAD, IŁK, 88, k. 20; AGAD, ZPC, 2988, k. 28, nr 197-200.

Bibliografia: Warszawa ?????, *Katalog MNW — Sztuka zdobnicza... 1945-1964*, s. 16; Warszawa 1930, *Łazienki, 1930*, s. 50; „Kłosa”, 1867, nr 118, s. 178; „Dziennik Polski”, 1915, nr 225, s. 3; Grigirowicz 1886, s. 31 nr 7-10.

Waza, 4 szt.

nr inw.: II-c-8-15 ŁK

(pod tym zakresem numerów 4 wazony wąskie i 4 „gruszkowate” – 2 „gruszkowate” zachowane)

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Arita (Japonia), 1. poł. XVIII w.

Materiał: porcelana, farby kobaltowe podszkliwnie, czerwień żelazowa podszkliwnie, złoto naszkliwnie

Technika: formowanie, wypalanie, malowanie szkliwienie, malowanie podszkliwnie

Wymiary: 60 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 1000008682

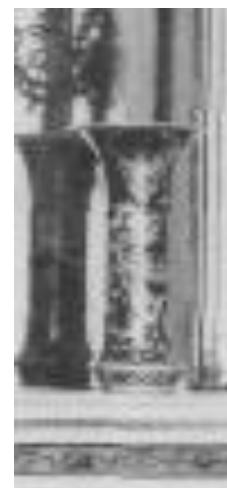
Cztery wazony wąskie, wysokie tzw. flety, w kształcie walca kielichowo rozszerzające się na górze i na dole; przy samym dnie podcięte (średnica się zmniejsza). W górnej części cztery ażurowe otwory, poniżej dekoracja podzielona na białe pola z motywami roślinnymi na kobaltowym tle.

Historia

Od 1795 r. do ok. poł XIX w. znajdowały się tu cztery wąskie, wysokie wazony *Chińskie z porcelany Japońskiej* (sic!). W 1915 r. zostały wywiezione do Rosji; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w Sali Salomona w inwentarzu z 1923 r. i w spisie z 1935/1937.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 15; AAN, MWRiOP, 7084, s. 247, 311, 323; AAN, MWRiOP, 7092, s. 25, nr 01496, 01497, 01498, 01499, 01796, 01797, 01819, 01820; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 15: 4 wazony wąskie, wysokie; Inw.1817, AGAD, IŁK, 86; Inw.[1820-1823], AGAD, IŁK, 88, k. 20; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 28.

Bibliografia: Warszawa 1916, il. 12-14; Niemojewski 1922, s. 43; Tatarkiewicz 1957, il. 188-190, 192.

Waza, 2 szt.

nr inw. II-c-8–15 ŁK

(pod tym zakresem numerów 4 wazony wąskie i 4 „gruszkowate” zachowały się 2 „gruszkowate”)

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Arita (Japonia), 1. poł. XVIII w.

Materiał: porcelana, farby kobaltowe podszkliwnie, czerwień żelazowa podszkliwnie, złoto naszkliwnie

Technika: formowanie, wypalanie, malowanie szkliwienie, malowanie podszkliwnie

Wymiary: wazy kadzielnice 82 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 1000008683

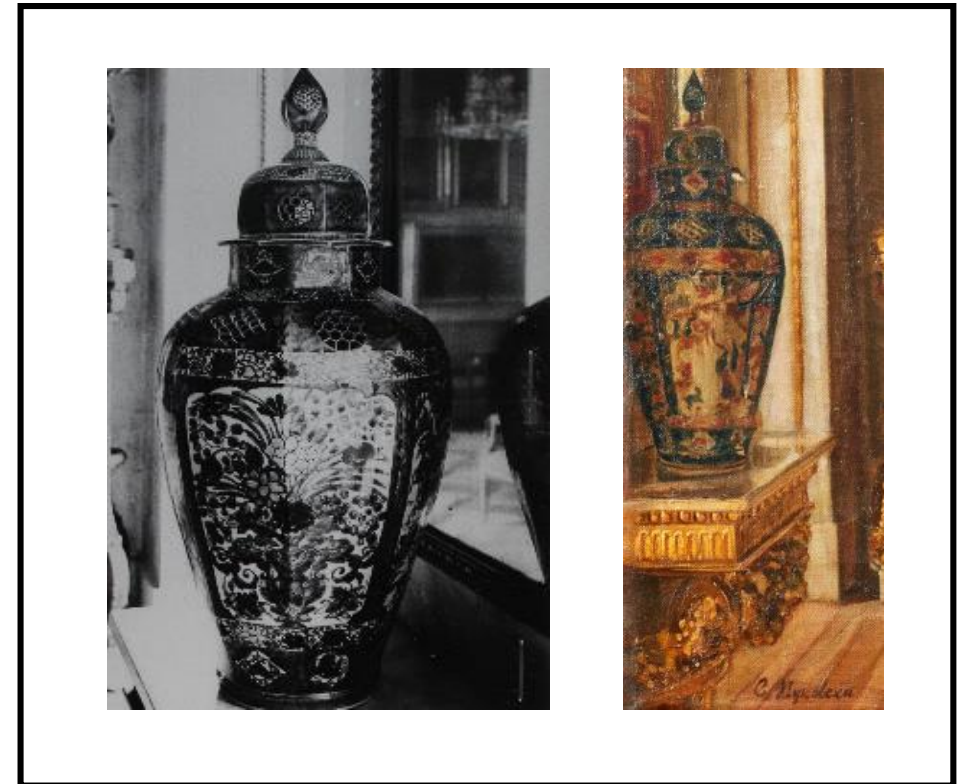
Wazy kadzielnice o kształcie gruszkowatym, lekko zwężającym się ku dołowi o krótkiej ośmiobocznej szyi; pod szyją osiem ażurowych otworów, na przemian okrągłych i romboidalnych. Brzusiec podzielony na cztery duże, jasne pola w kobaltowej oprawie wypełnione, naprzemiennie, bukietami kwiatów w wazonach i scenami rodzajowymi na tle krajobrazu.

Historia

Wazy pochodzą z wyposażenia łazienek sprzed 1915 r., kiedy to zostały wywiezione do Rosji wraz z ewakuującymi się żołnierzami; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. i opisane: *2 wazony chińskie porcelanowe, u góry ażurowe z pokrywami oraz – pomyłkowo: 2 wazy porcelanowe, empirowe, złoczone z widokami, wyrób rosyjski*, ponieważ na zdjęciach przedwojennych widoczne są wazy z tego samego kompletu. Wymienione w Sali Salomona w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. Nie znany jest ich los w czasie wojny. W 1970 r, dwie wazy-kadzielnice zostały łazienkom przekazane przez Naczelnego Architekta Warszawy – brak pokryw. Nie zachowały się na nich wcześniejsze numery inwentarzowe.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 15; AAN, MWRiOP, 7092, s. 25, nr, 01796, 01797, 01819, 01820; AAN, MWRiOP, 7084, s. 311, 323.

Bibliografia: Warszawa 1916, il. 12–14; Niemojewski 1922, s. 43; Tatarkiewicz 1957, il. 188–190, 192.

Wilk kominkowy

nr inw.: I-p-ch-1 ŁK lub I-p-ch-2 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), przed 1840

Materiał: brąz, złoto

Technika: odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66741 (lwy)

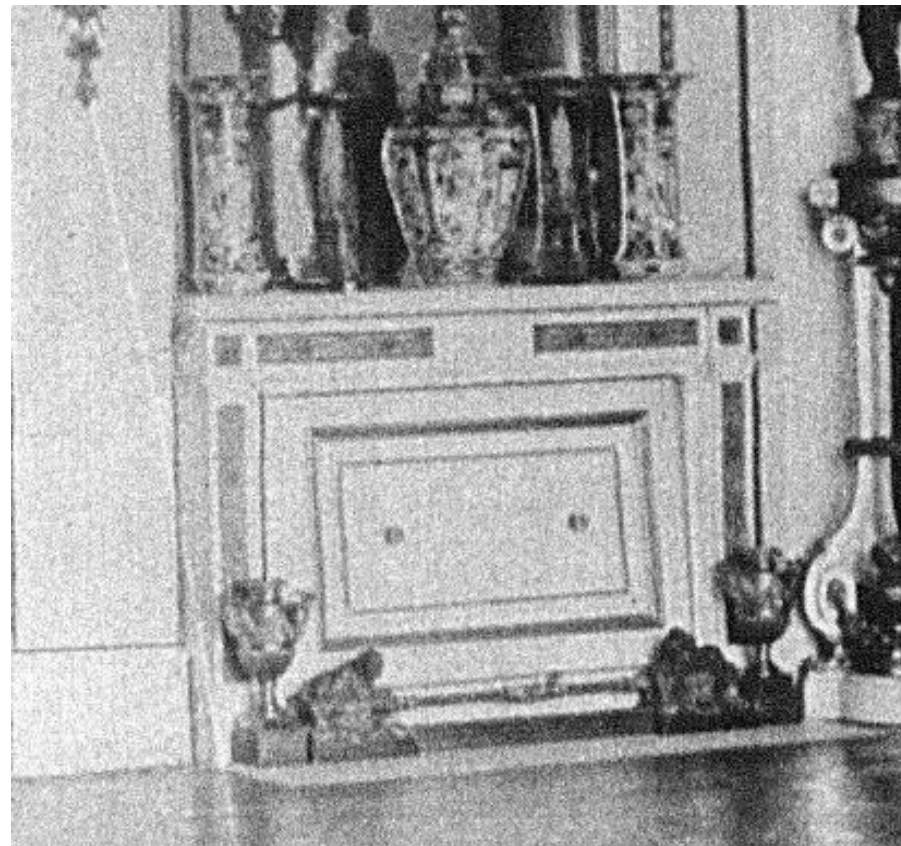
Wilk kominkowy ustawiony przed jednym z kominków; postument z neorokokowymi, złotymi ozdobami, z postaciami leżących lwów (lew i lwiątko lub lew i lwica) z brązu.

Historia

Wilki kominkowe zostały kupione w Paryżu w 1840 r. i ustawione w pokoju w Pawilonie Wschodnim przy Pałacu na Wyspie; wywiezione w czasie ewakuacji Rosjan z Warszawy w 1915 r.; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. W 1923 r. ustawione przy kominkach w Sali Salomona. Uwzględnione w spisie z 1935/37 r.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 6; AAN, MWRiOP, 7084, R, s. 95: postument przed kominek z postaciami lwów z brązu; taki sam postument z postaciami psów; AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 17, nr 0810, 0811: postumenty przed kominki; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 223, nr 1448, k. 209, nr 1372; Inw.1854–1863, AGAD, ZPC, 3032, k. 715, nr 571, 572.

KMS

Wilk kominkowy

nr inw. I-p-ch-1 ŁK lub I-p-ch-2 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), przed 1840

Materiał: brąz, złoto

Technika: odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: psy 1000008383 (psy)

Wilk kominkowy ustawiony przed jednym z kominków; postument z neorokokowymi, złożonymi ozdobami, z postaciami walczących psów z brązu połączonych łańcuchem.

Historia

Wilki kominkowe zostały kupione w Paryżu w 1840 r. i ustawione w pokoju Ryxa na piętrze pałacu; wywiezione w czasie ewakuacji Rosjan z Warszawy w 1915 r.; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. W 1923 r. ustawione przy kominkach w Sali Salomona. Uwzględnione w spisie z 1935/37 r.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 6; AAN, MWRiOP, 7084, R, s. 95: postument przed kominek z postaciami lwów z brązu; taki sam postument z postaciami psów; AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 17, nr 0810, 0811: postumenty przed kominki; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 223, nr 1448, k. 209, nr 1372; Inw.1854–1863, AGAD, ZPC, 3032, k. 715, nr 571, 572.

KMS

Zegar

nr inw.: I-z-4 ŁK

Autor: Gugenmus Franciszek (1740–1820) (?)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1790

Materiał: brąz złocony, emalia, szkło, mosiądz

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66658

W 1795r. opisany: *Zegar brązowy okrągły pozłacany z kokardą takąż nad Arkadą.*

Historia

Od 1795 r. zegar notowany jest w kolejnych inwentarzach XVIII i XIX-wiecznych. Jako element na stałe wprawiony w dekorację ściany nie był wywieziony przez Rosjan do Moskwy w 1915 r., gdy ewakuujące się wojska rosyjskie zabierały z pałacu wyposażenie. W inwentarzu z 1923 r. wymieniony jest wśród przedmiotów nie reewakuowanych. Obecność zegara potwierdzona jest również w spisie z 1935/1937 r. Zniszczony podczas pożaru w 1944 r.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 13; AAN, MWRiOP, 7092, s. 54; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 15; Inw.1817, AGAD, IŁK, 86; Inw.[1820–1823], AGAD, IŁK, 88, k. 21; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 27, nr 188.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 16, poz. 5; Iskierski 1929, s. 15, tabl. 9; Prószyńska 1994, s. 75.

Żyrandol, 3 szt.

nr inw. I-ż-8-11 ŁK (obecnie ŁKr 39)

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), (?)

Materiał: brąz złożony, kryształ

Technika: odlewanie, cyzelowanie, szlifowanie, patynowanie, złocenie

Wymiary: 190 x 142 cm

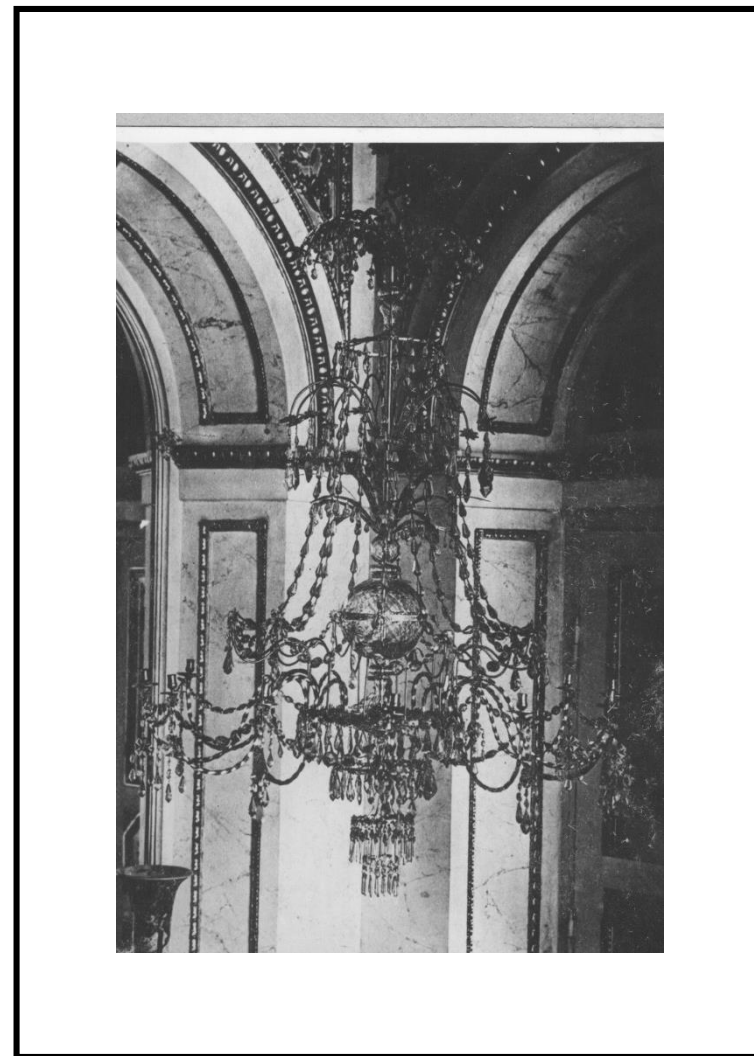
Żyrandol 12-świecowy, kryształowy o konstrukcji ze złożonego brązu. Na najniższej brązowej obręczy znajdują się charakterystyczne bite oznaczenia – litera M pod koroną (oznacza własność Mikołaja I Romanowa), litera Ł (oznacza pałac Łazienkowski) oraz numery MŁ 184, MŁ 185, MŁ 186, MŁ 187 odpowiadające numerom w inwentarzu z 1839/42 r.

Historia

Od 1795 r. wymieniane w Sali Salomona; notowane w kolejnych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. W 1915 r. wywiezione do Rosji; w 1922 r. rewindykowane na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. Nie były demontowane w czasie II wojny światowej i w 1944 r. spadły na ziemię wraz ze stropem podczas pożaru wzniesionego przez Niemców. W 1969 r. przekazano do Łazienek cztery żyrandole: jeden o numerze MŁ 184, poskładany z elementów wydobytych z gruzów. Pozostałe trzy o numerach MŁ 185, MŁ 186, MŁ 187 są stratą wojenną.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 9, poz. 14; AAN, MWRiOP, 7084, s. 313, 316, 320, 335; AAN, MWRiOP, 7092, s. 23, nr 01799, 01802, 01811, 01862; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 14; Inw.1817, AGAD, ŁK, 86; Inw.[1820-1823], AGAD, ŁK, 88, k. 20; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 27, nr 184-187.

Bibliografia: Iskierski 1929, s. 13, il. 3; Tyszkiewicz 1958, s. 23, poz. 46, il. 22; Grigorowicz 1886, s. 8.

Panneau mozaikowe w ramach ze złoczonego brązu

nr inw.: bez numeru

Autor: nieznan

Miejsce i data powstania: Reverenda Fabbrica di San Pietro, ok. 1790

Materiał: barwione szkło, brąz złoty

Technika: mozaika, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: 7 x 51 cm (fryz – 4 mozaiki poziome)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN - ...

Cztery paneau poziome, wykonane w technice mozaiki zdobiące dwa kominki w Sali Salomona. Fryzy kominków zdobią po dwa paneau przedstawiające girlandy warzyw, owoców i kwiatów zawieszonych na trzech kokardach. Ornamenty przedstawione są na ciemnoniebieskim tle i oprawione w ramki ze złoczonego brązu.

Historia

Mozaiki umieszczono w płycinach kominków ok. 1790 r. i opisano w inwentarzu z 1795 r. Kolejne inwentarze nie uwzględniały tej dekoracji traktując ją jako stały element architektury, a nie wyposażenie. W 1915 r., po opuszczeniu Warszawy przez wojska rosyjskie, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości inwentaryzowało budynki carskie w celu zabezpieczenia i uchronienia ich od dalszych zniszczeń. Dokumentację dekoracji mozaikowych wykonał Władysław Sztolcman (1873–1950). Mozaiki zostały usunięte lub zniszczone w 1944 r. w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 14; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 25; MNW: <https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/zbiory/14558>.

Bibliografia: Niemojewski 1922, s.42; Mączewska 2018, s. 215.

Ikonografia: Tatarkiewicz 1957, il. 188, 190.

Panneau mozaikowe w ramach ze złotego brązu

nr inw.: bez numeru

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Reverenda Fabbrica di San Pietro, ok. 1790

Materiał: barwione szkło (?), brąz złoty

Technika: mozaika, odlewanie, cyzelowanie złączenie

Wymiary: 71 x 7 cm (pilaster –4 mozaiki pionowe)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN - ...

Cztery panneau pionowe, wykonane w technice mozaiki zdobiące dwa kominki w Sali Salomona. Pilastry kominków zdobią cztery pionowe kompozycje owoców i warzyw zawieszane na jednej kokardzie. Ornamenty przedstawione są na ciemnoniebieskim tle i oprawione w ramki ze złotego brązu.

Historia

Mozaiki umieszczono w płycinach kominków ok. 1790 r. i opisano w inwentarzu z 1795 r. Kolejne inwentarze nie uwzględniały tej dekoracji traktując ją jako stały element architektury, a nie wyposażenie. W 1915 r. po opuszczeniu Warszawy przez wojska rosyjskie Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości inwentaryzowało budynki carskie w celu zabezpieczenia i uchronienia ich od dalszych zniszczeń. Dokumentację dekoracji mozaikowych wykonał Władysław Sztolcman (1873–1950). Mozaiki zostały usunięte lub zniszczone w 1944 r. w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 14; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 25; MNW:

<https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/zbiory/14558>

Bibliografia: Niemojewski 1922, s.42; Mączewska 2018, s. 215.

Ikonografia: Tatarkiewicz 1957, il. 188, 190.

Panneau mozaikowe w ramach ze złotanego brązu

nr inw.: bez numeru

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Reverenda Fabbrica di San Pietro, ok. 1790

Materiał: barwione szkło (?), brąz złotany

Technika: mozaika, odlewanie, cyzelowanie złocenie

Wymiary: 7 x 7 cm (rozeta – 4 mozaiki)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN - ...

Cztery rozety wykonane w technice mozaiki zdobiące dwa kominki w Sali Salomona. Umieszczono je w miejscu łączenia pilastrów z fryzem. Przedstawione są na ciemnoniebieskim tle i oprawione w ramki ze złotanego brązu.

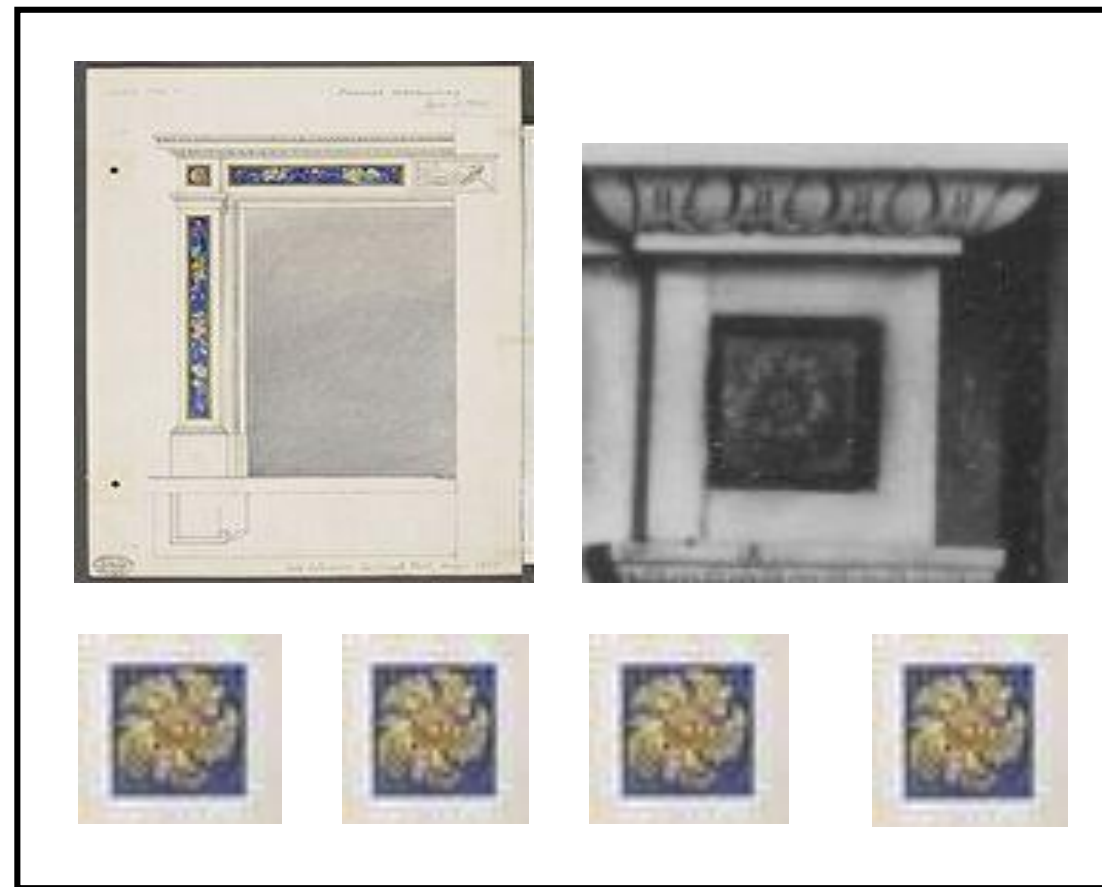
Historia

Mozaiki umieszczono w płycinach kominków ok. 1790 r. i opisano w inwentarzu z 1795 r. Kolejne inwentarze nie uwzględniały tej dekoracji traktując ją jako stały element architektury, a nie wyposażenie. W 1915 r., po opuszczeniu Warszawy przez wojska rosyjskie, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości inwentaryzowało budynki carskie w celu zabezpieczenia i uchronienia ich od dalszych zniszczeń. Dokumentację dekoracji mozaikowych wykonał Władysław Sztolcman (1873–1950). Mozaiki zostały usunięte lub zniszczone w 1944 r. w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 14; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 25; MNW: <https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/zbiory/14558>.

Bibliografia: Niemojewski 1922, s.42; Mączewska 2018, s. 215.

Ikonomia: Tatarkiewicz 1957, il. 188, 190.

GALERIA OBRAZÓW

Pomieszczenie powstało w wyniku rozbudowy pałacu prowadzonej w latach 1788–1793, z przeznaczeniem na ekspozycję najcenniejszej części kolekcji obrazów króla Stanisława Augusta. W latach 1939 i 1940 wszystkie mobilia zostały wywiezione do magazynów MNW lub do urządzenia mieszkań niemieckich dygnitarzy. W grudniu 1944 r. w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców całkowitemu zniszczeniu uległ strop i sufit z XVIII-wieczną dekoracją sztukatorską. Ocalał kominek z czarnego marmuru w architektonicznej, doryckiej oprawie oraz, znajdujący się na jego osi, pod gzymsem, medalion z płaskorzeźbionym wizerunkiem Antinousa. Połamane rzeźby Wenus Medycejskiej i Satyra z kozłkiem udało się po wojnie scalić.

Obraz - **Mieszkanie chłopskie wśród ruin (Przędka włoska)**

nr inw.: 0974; II-d-73/63 ŁK

Autor: Robert, Hubert (1733–1808)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), ok. 1767

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 60,7 x 74 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14400

Obraz sygnowany u dołu po lewej: *H.R.* Jest to jedna z pary malowniczych chłopskich scen rodzajowych obrazów; druga, zachowana, obecnie znajduje się w zbiorach MNW (M.Ob.913 MNW). Wystawione przez malarza na Salonie 1767 r., zyskały aprobatę Diderota. Wisiał wraz pendant w Galerii Obrazów.

Historia

Przed 1778 kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Galeria Obrazów); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.1921-22, AAN, MWRiOP, 784, nr 0974; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 154; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 154; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 80; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 24; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 39/154.

Bibliografia: Somow 1895, nr 24; Niemojewski 1922, nr 24; Iskierski 1931, nr 105; Mańkowski 1932, nr 154; Pieńkos 1990; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 184; Danielewicz 2019, przy nr. 195.

Obraz – **Starzec ubrany na czarno**

nr inw.: II-d-75/69 ŁK, O888

Autor: Malarz nieokreślony, XVII/XVIII w.

Miejsce i data powstania: Europa, XVII/XVIII w.

Materiał: olej, płótno drewno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 32,5 x 25,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14406

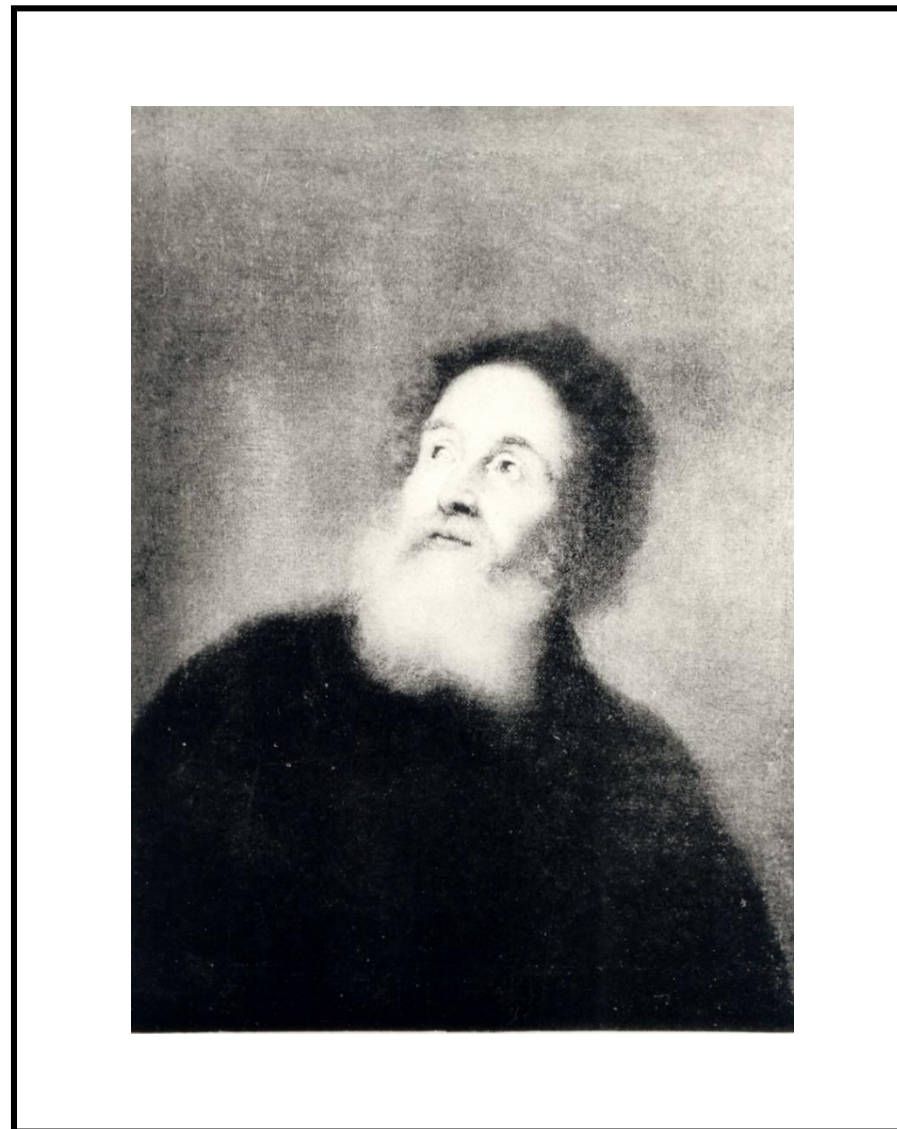
Kupiony na prestiżowej aukcji Gerrita Braamcampa w 1771 r., w Amsterdamie, jako Rembrandt. Wisiał w Galerii Obrazów w Łazienkach. Typowy przykład naśladowstwa rembrandtowskich tronie – głów starców, chętnie malowanych przez naśladowców, także w XVIII w. Przypisywany Christianowi Wilhelmowi Ernstowi Dietrichowi, jednak, na ile można ocenić ze zdjęcia, nie ma cech jego stylu.

Historia

W 1771 r. kupiony do kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz Łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Galeria Obrazów); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0888; Inw.1788, AGAD, AJP, 162, k. 27, nr 33 (pomyłkowo zamiast 50); Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 50; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 50; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 83; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 26; IS PAN, Zb. S. (1817), poz.

Bibliografia: Somow 1895, nr 26 (Dietrich); Hofstede de Groot 1914, t. 6, nr 293g (Rembrandt); Niemojewski 1922, nr 26; Mańkowski 1929, s. 25, poz. 8; Iskiński 1931, nr 36; Mańkowski 1932, nr 50; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 54; Juszcak 2022, s. 82–83.

Obraz – **Śmiejący się mężczyzna**

nr inw.: 0694; II-d-57/151 ŁK

Autor: Malarz nieznany XVII/XVIII

Miejsce i data powstania: Europa XVII/XVIII

Materiał : farba olejna, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 15,5 x 12,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14394

Bardzo miernej klasy obraz, funkcjonujący w kolekcji Stanisława Augusta jako para *Śmiejącej się kobiety (Alegoria wzroku)*, dziś MŁK, nr inw. ŁKr 848, był z nim stale mylony i omyłkowo określany jako przedstawienie kobiety. W istocie, tak jak to notuje katalog galerii z 1795 r., przedstawiał śmiejącego się mężczyznę w zielonym płaszczu. Wisiał w Belwederze, do pałacu Na Wyspie trafił w 1809 r.

Historia

Przed 1783 r. kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łązienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Galeria Obrazów); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.[1921–22], AAN, MWRiOP, 784, nr 0694; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 17, nr 1126; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 1126; Inw.1795, AGAD, AJP 202, nr 1126; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 159; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 8; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 169/1126.

Bibliografia: Somow 1895, nr 8; Niemojewski 1922, nr 8; Iskierski 1931, nr 159; Mańkowski 1932, nr 1126; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny, nr 251 (jako śmiejąca się kobieta).

Obraz – **Potyczka kawalerii**

nr inw.; 0851; II-d-96/128 ŁK

Autor: naśladowca Philipsa Wouwermana (1619–1668)

Miejsce i data powstania: Holandia, 2. poł. XVII w. (?)

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 48,6 x 65,3

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14389

Na tyle, na ile można ocenić z fotografii, obraz prezentował dobry poziom wykonania.

Historia

Po 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Galeria Obrazów); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0851; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1709; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 167; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 47; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 19/1709.

Bibliografia: Somow 1895, nr 47; Niemojewski 1922, nr 47; Iskiński 1931, nr 167 ; Mańkowski 1932, nr 1709; Romanowska-Zadrozna, Zadrożny 2000, nr 236.

Obraz – **Dama z sokołem na białym koniu**

nr inw.: 0460; II-d-107/79 ŁK

Autor: Casanova, Francesco (1727–1803)

Miejsce i data powstania: Europa, 2. poł. XVIII w.

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 34,8 x 26,8 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14397

Pendant do wizerunku męskiego – jeźdźca.

Historia

Po 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Galeria Obrazów); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0460; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1716; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 96; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 54; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 18/1716.

Bibliografia: Somow 1895, nr 54; Niemojewski 1922, nr 54; Iskierski 1931, nr 21; Mańkowski 1932, nr 1716; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 34; Pilus 2019; Juszczak 2020, s. 189–190.

DJ

Obraz – **Jeździec na gniadym koniu**

nr inw.: 0886; II-d-103 ŁK

Autor: Casanova, Francesco (1727–1803)

Miejsce i data powstania: Europa, 2. poł. XVIII w.

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 34 x 26,8 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN:14408

Pendant do przedstawienia damy na koniu.

Historia

Po 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Galeria obrazów); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0886; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1717; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 92; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 58; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 20/1717.

Bibliografia: Somow 1895, nr 58; Niemojewski 1922, nr 58; Iskierski 1931, nr 22; Mańkowski 1932, nr 1717; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 35; Choynowski 1998, s. 31; Pilus 2019.

DJ

Obraz – **Pejzaż z krową, owcami i siedzącą pasterką**

nr inw.: 01115

Autor: Casanova, Francesco (1727–1803)

Miejsce i data powstania: Drezno (Niemcy) (?), 2. poł XVIII w.

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 39 x 62,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14398

Pendant do obrazu zachowanego w MŁK (ŁKr 825). Pejzaż inspirowany italianizującym malarstwem holenderskim XVII w., zwłaszcza dziełami Nicolaesa Berchema, prawdopodobnie namalowany w Dreźnie, gdzie Casanova miał okazję poznać i kopiować dzieła Holendrów w galerii drezdeńskiej. W czasach Stanisława Augusta wisiaty w Garderobie króla, po 1797 r. w Gabinecie przy Sali Salomona.

Historia

Po 1783 r. przed 1792 w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łożenkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, Belweder, od 1936 r. w Galerii Obrazów; w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 01115; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1819; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 292; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 55; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 100/1819.

Bibliografia: Somow 1895, nr 55; Niemojewski 1922, nr 55; Mańkowski 1932, nr 1819; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny, nr 37; Juszcak 2020, s. 189–190.

Obraz - *Widok maneżu*

nr inw.: 0472; II-d-90/127 ŁK

Autor: naśladowca Philipsa Wouwermanna (1619–1668)

Miejsce i data powstania: brak danych

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 32,3 x 39,7

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14390

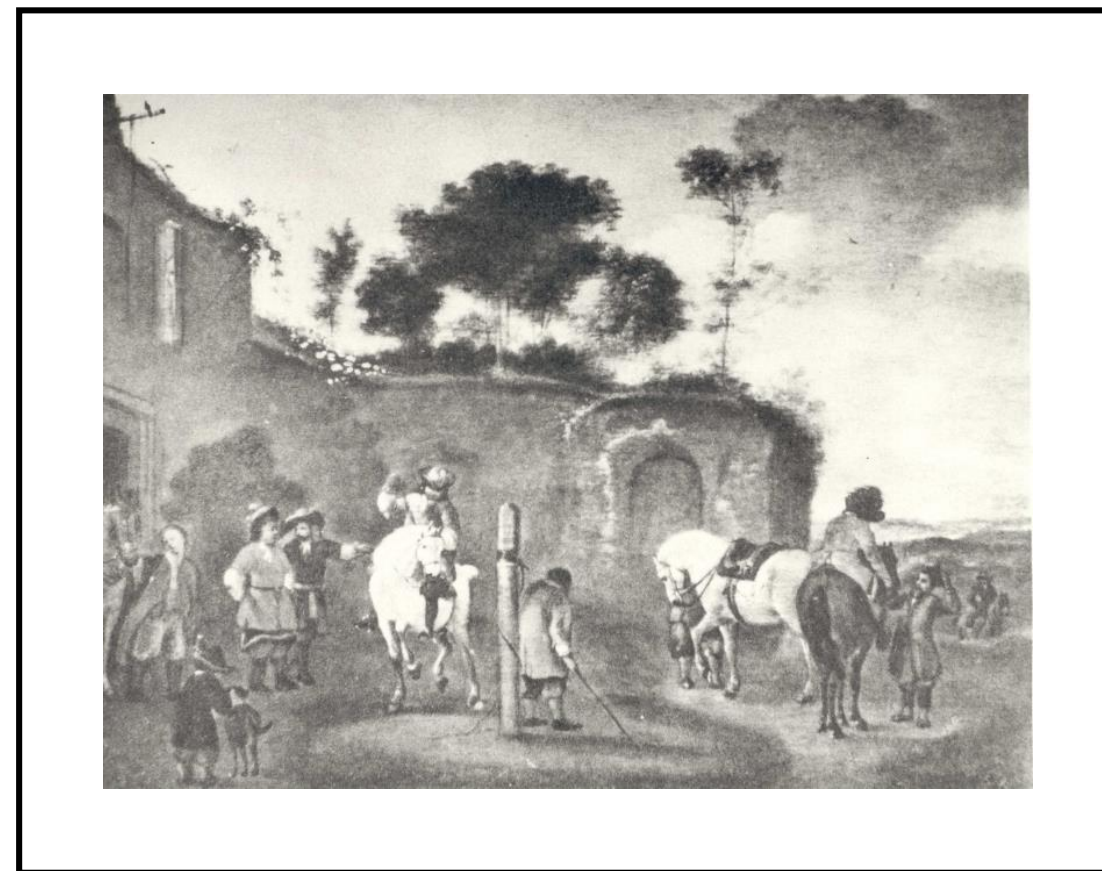
Obraz sygnowany u dołu po lewej *PHJW* (monogram wiązany). Jest to miernej klasy naśladownictwo obrazów Wouwermanna o tym temacie. Sygnatura wtórna. W czasach króla przechowywany w Belwederze, do pałacu trafił po 1809 r.

Historia

W 1779 r. kupiony do kolekcji Stanisława Augusta od Jacquesa Trieble'a; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Galeria Obrazów); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0472; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 23, nr 1030; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 1030; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1030; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 825; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 41; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 91/1030.

Bibliografia: Somow 1895, nr 41; Niemojewski 1922, nr 41; Iskierski 1931, nr 170; Mańkowski 1932, nr 1030; Choynowski 1998, s. 31; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 237.

Głowa Lucjusza Werusa

nr inw.: II-a-29 lub II-a-31

Autor: Albacini, Carlo (ok. 1734–1813) (?)

Miejsce i data powstania: Rzym (Włochy); 1793

Materiał: marmur

Technika: rzeźbiarska

Wymiary: z podstawą 88,9 cm (35 cali), bez podstawy 68 cm

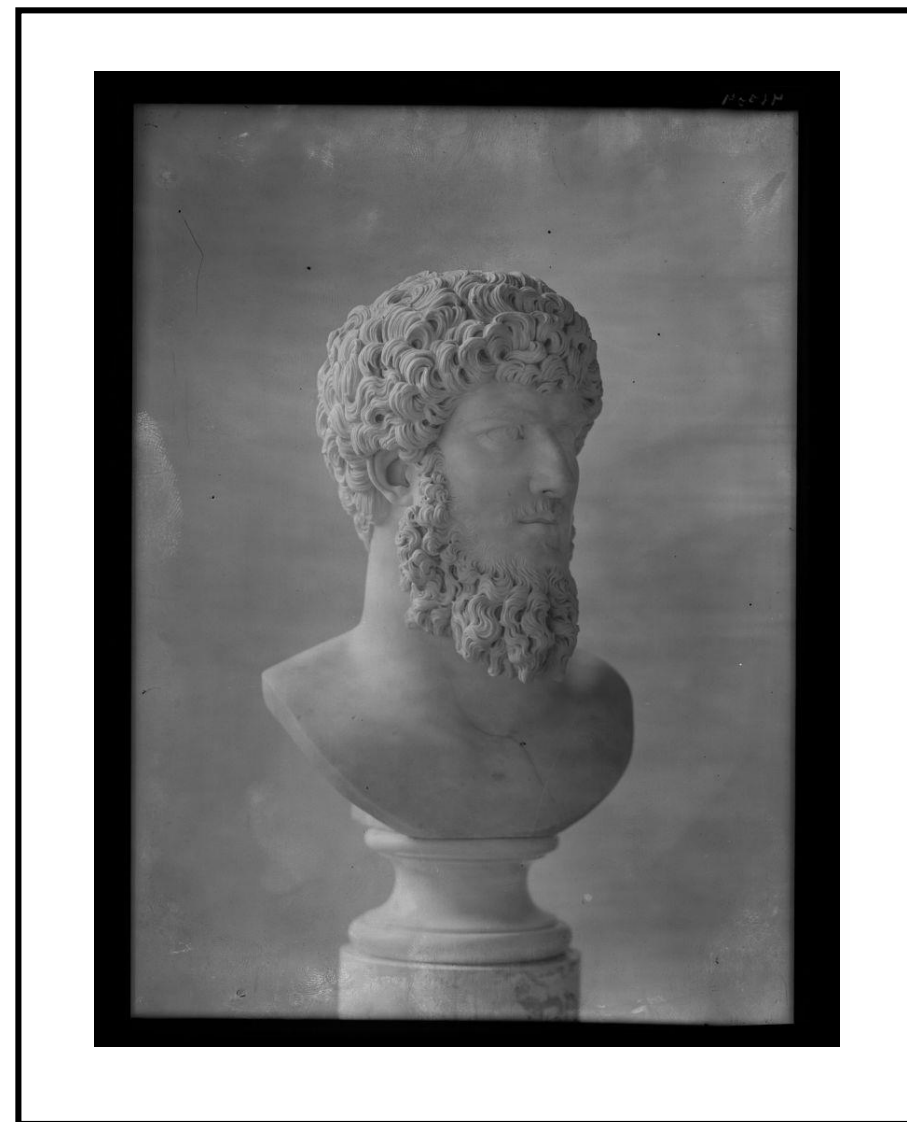
Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14007

Głowa mężczyzny zwrócona lekko w lewą stronę. Szyja szeroka, masywna. Twarz szczupła, pociągła, nos garbaty, duże głęboko osadzone oczy o krzaczastych prostych brwiach. Delikatne wąsy nad lekko rozchylonymi ustami. Włosy krótkie mocno skręcone łączące się z bujnym zarostem na twarzy w postaci krótszych bokobrodów i kędzierzawej brody zasłaniającej szyję. Rzeźba przedstawia Lucjusza Werusa (Lucio Vero) (130–169), cesarza rzymskiego. Jest to kopia według rzymskiego popiersia z 180–183 r. z kolekcji Borghese w Rzymie. Obecnie w kolekcji Muzeum Luwru w Paryżu (nr inw. MR 550). Rzeźba to jeden z dwóch marmurowych wizerunków tego cesarza w kolekcji królewskiej. Drugie przedstawienie było mniejsze: 50 cm (23 cale) również zaginione (?). Głowa eksponowana we wnętrzach pałacu razem z popiersiem Pallas Ateny, którego kopię wykonał w Rzymie Albacini. Do królewskiego zbioru zostało zakupiona przez Marcella Bacciarellego przed 1794 r. Z tego względu autorstwo marmurowej kopii Werusa jest przypisywane Albaciniemu.

Historia

W łazienkach przed 1793 r. Wymieniony w korespondencji króla z Marcelim Bacciarellim z lat 1793, 1794. W jednym z pierwszych listów, w których dyskutują o najlepszym dla tej rzeźby miejscu ekspozycji, Bacciarelli nadmienia, że głowa posiada niewidoczną szczelinę w szyi. 9 VII 1923 r. stanęła w Sali Balowej. Od 20 XII 1924 r. razem z popiersiem Pallas Ateny Albaciniowego i biustem Aleksandra Wielkiego Francesca Lazzariniego wypożyczona do Zamku Królewskiego w Warszawie. W 1939 r. Zdeponowana w MNW. W zbiorach MNW (nr inw. 200100), obecnie w depozycie w Muzeum w Łańcucie, gdzie przekazana w 1959 r. (nr inw. D.160 Mł).

Źródła: Inw.1795, k. 18, poz. 42; k. 16, poz. 12.

Kariatyda z ze świecznikami na głowie w formie brązowych koszyków, 2 szt.

nr inw.: II-b-7 ŁK; II-b-8 ŁK

Autor: Cavaceppi, Bartolomeo (1716–1799) (?)

Miejsce i data powstania: Rzym (Włochy) (?); przed 1788

Materiał: marmur, brąz złożony

Technika: rzeźbiarska, odlewanie, kucie, formowanie, cyzelowanie

Wymiary: 30 x 20 x 19 cm To są wymiary koszyków

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14005

Cało postaciowe posążki kobiet podtrzymywały uniesionymi ku górze rękami płaskie kosze, które niosły na głowach. Na koszach osadzone były plecione żardiniero-świeczniki ze złoczonego brązu. Plectone koszyki na niskiej również plecionej podstawie (częściowo zachowane), w zwieńczeniu po prawej i po lewej stronie z dwoma parami świeczników w formie łodyg lili z kwiatami. Wokół czary koszyki ozdobione były kryształowymi wisiorkami. W koszykach znajdowały się srebrne misy z dziurkowanymi pokrywkami na kwiaty. Kobiety o klasycznych twarzach, bez cech portretowych. Ubrane w długą tunikę i peplos przewiązany w pasie i ukośnie na piersi plecionym paskiem spiętym pomiędzy piersiami fibulą w kształcie maski meduzy; na nogach sandały. Posążki były miniaturowymi kopiami naturalnych rozmiarów rzymskiego posągu kariatydy, zakupionej do kolekcji Torlonia, wcześniej Albani, w Rzymie (Fondazione Torlonia, Rzym, nr inw: MT 485) na początku XIX w. zakupiona od spadkobierców Cavaceppiego, rzymskiego rzeźbiarza, restauratora i handlarza antycznymi rzeźbami. Stanisław August również wystąpił do Cavaceppiego o wykonanie odlewów rzeźb antycznych. Posążki kariatyd, jak i kilka innych rzeźb z kolekcji królewskiej, to te, które Cavaceppi miał w swoim studiu. Być może mogły one powstać w pracowni rzymskiego artysty.

Historia

W 1788 r. w Przedpokoju na piętrze pałacu. W 1795 r. w Galerii Obrazów. W 1915 r. wywiezione do Moskwy. Zwrócone na mocy traktatu ryskiego z 1922 r., zapisane pod numerami 01561, 01562 w inwentarzu z 1923 r. W 1922 r. stanęły na kominku w Galerii Obrazów. Później w 1929 r. w Jadalni. A następnie z powrotem w Galerii Obrazów, jak odnotowano w spisie z 1937 r. pod numerami II-b-7; II-b-8 ŁK, nadanym zgodnie z instrukcją dla Zarządu Rezydencji Prezydenta RP z 1929 r.; wywiezione w 1939 r. do MNW.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 220, k. 10, nr 1–2; Inw.1788, AGAD, AJP, 162, k. 29–30; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, I, k. 16; Spis.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 31.

Bibliografia: Iskierski 1931, s. 14; Niemoyewski 1922, s. 45.

AC

Fotel, 7 szt.

nr inw.: I-e-13 ŁK, I-e-14 ŁK, I-e-15 ŁK, I-e-16 ŁK, I-e-17 ŁK, I-e-18 ŁK, I-e-19 ŁK

Autor: Gromczewski (Grąbczewski)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1871

Materiał: drewno, złoto płátowe, tkanina (w 1935/37 malinowy adamaszek)

Technika: stolarska, rzeźbienie, złocenie, tapicerowanie

Wymiary: 96 x 60 x 67cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN:66745

Fotel klasycystyczny, złożony i rzeźbiony z wyściełanym siedziskiem, oparciem i podłokietnikami; wsparty na kanelowanych, kwadratowych w przekroju, zwężających się ku dołowi nogach. Głównym motywem dekoracyjnym są liście lauru. Forma fotela nawiązuje do mebli wykonanych do pałacu na zlecenie króla Stanisława Augusta w ostatniej ćwierci XVIII w.

Historia

Siedem foteli wchodzących w skład kompletu składającego z trzech kanap, dwunastu krzeseł i sześciu taboretów od 1871 r. jest notowanych we wszystkich późniejszych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. Każdy mebel z kompletu został oznaczony owalnym, wypalonym stemplem, „A II” pod koroną oraz napisem w otoku „Вар: Импер: Дворцы” (Warszawa, Pałace Cesarskie). W 1915 r. wywiezione do Rosji; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. W 1940 r. meble wywiezione przez Niemców do mieszkań przy ul. Chopina 13 i al. Róż 2. 27 kwietnia 1944 r. ponownie skompletowane i przewiezione do MNW, następnie do Austrii, skąd wróciły w komplecie w 1946 r. Odbudowa spalonego przez Niemców w 1944 r. pałacu trwała 15 lat. Ocalałe zbiory łazienkowskie, zostały w tym czasie rozdysponowane do różnych instytucji państwowych. Meble z Galerii Obrazów przekazano do Belwederu. W 1960 r. MKiS kieruje pisma do Urzędu Rady Ministrów oraz do Kancelarii Rady Państwa z prośbą o jak najszybszy zwrot wypożyczonych mebli pochodzących z łazienek w związku z terminem otwarcia nowych wnętrz pałacu. Kolejne pisma były wysyłane w 1961 i 1962 r. Pisma pozostały bez odpowiedzi.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 10, poz. 12; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7084, s. 86; AAN, MWRiOP, 7092, k. 6, nr 0759, 0766, 0767, 0768, 0992, 0993, 0994; Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, k. 168, poz. 23; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 17, poz. 23; AMŁK – prot. rewindykacyjne 1946; AMŁK – korespondencja 1960–1962.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 27, poz. 28–33.

Kanapa, 3 szt.

nr inw.: I-g-5 ŁK, I-g-6 ŁK, I-g-7 ŁK

Autor: Gromczewski (Grąbczewski)

Miejsce i data powstania : Warszawa (Polska), przed 1871

Materiał: drewno, złoto płátowe, tkanina (w 1935/37 malinowy adamaszek)

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, złocenie, tapicerowanie

Wymiary: 103 x 197 x 83 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66744

Kanapa klasycystyczna, złocona i rzeźbiona z wyściełanym siedziskiem, oparciem i podłokietnikami; wsparta na kanelowanych, kwadratowych w przekroju, zwężających się ku dołowi nogach. Forma kanapy nawiązuje do mebli wykonanych do pałacu na zlecenie króla Stanisława Augusta w ostatniej ćwierci XVIII w.

Historia

Trzy kanapy wchodzących w skład kompletu składającego z siedmiu foteli, dwunastu krzeseł i sześciu taboretów od 1871 r. jest notowanych we wszystkich późniejszych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. Każdy mebel z kompletu został oznaczony owalnym, wypalonym stemplem, „A II” pod koroną oraz napisem w otoku „Вар: Импер: Дворцы” (Warszwa, Pałace Cesarskie). W 1915 r. wywiezione do Rosji; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. W 1940 r. meble wywiezione przez Niemców do mieszkań przy ul. Chopina 13 i al. Róż 2. 27 kwietnia 1944 r. ponownie skompletowane przewiezione do MNW, następnie do Austrii, skąd wróciły w komplecie w 1946 r. Odbudowa spalonego przez Niemców w 1944 r. pałacu trwała 15 lat. Ocalałe zbiory Łazienkowskie zostały w tym czasie rozdysponowane do różnych instytucji państwowych. Meble z Galerii Obrazów przekazano do Belwederu. W 1960 r. MKiS kieruje pisma do Urzędu Rady Ministrów oraz do Kancelarii Rady Państwa z prośbą o jak najszybszy zwrot wypożyczonych mebli pochodzących z Łazienek w związku z terminem otwarcia nowych wnętrz pałacu. Kolejne pisma były wysyłane w 1961 i 1962 r., pozostając bez odpowiedzi.

Źródła: Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, k. 168, poz. 23; Inw.1886, s. 27, poz. 28–33; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 17, poz. 23; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. ?, nr 0759, 0766, 0767, 0768, 0992, 0993, 0994; Spis.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. ? ; AMŁK, prot. rewindykacyjne 1946; AMŁK, korespondencja 1960–1962.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. ?

Krzesło, 12 szt.

nr inw.: I-k-32 ŁK, I-k-33 ŁK, I-k-34 ŁK, I-k-35 ŁK, I-k-36 ŁK, I-k-37 ŁK, I-k-38 ŁK, I-k-39 ŁK, I-k-40 ŁK, I-k-41 ŁK, I-k-42 ŁK, I-k-43 ŁK

Autor: Gromczewski (Grąbczewski)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1871

Materiał: drewno, złoto płatowe, tkanina (w 1935/37 malinowy adamaszek)

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, złocenie, tapicerowanie

Wymiary: 94 x 48 x 59 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66743

Krzesło klasycystyczne, złoczone i rzeźbione z wyściętym siedziskiem i oparciem wsparte na kanelowanych, kwadratowych w przekroju, zwężających się ku dołowi nogach. Forma krzesła nawiązuje do mebli wykonanych do pałacu na zlecenie króla Stanisława Augusta w ostatniej ćwierci XVIII w.

Historia

Dwanaście krzesel wchodzących w skład kompletu składającego z siedmiu foteli, trzech kanap i sześciu taboretów od 1871 r. jest notowanych we wszystkich późniejszych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. Każdy mebel z kompletu został oznaczony owalnym, wypalonym stemplem, „A II” pod koroną oraz napisem w otoku „Вар: Импер: Дворцы” (Warszawa, Pałace Cesarskie). W 1915 r. wywiezione do Rosji; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. W 1940 r. meble wywiezione przez Niemców do mieszkań przy ul. Chopina 13 i al. Róż 2. 27 kwietnia 1944 r. ponownie skompletowane przewiezione do MNW, następnie do Austrii, skąd wróciły w komplecie w 1946 r. Odbudowa spalonego przez Niemców w 1944 roku pałacu trwała 15 lat. Ocalałe zbiory Łazienkowskie, zostały w tym czasie rozdysponowane do różnych instytucji państwowych. Meble z Galerii Obrazów przekazano do Belwederu. W 1960 r. MKiS kieruje pisma do Urzędu Rady Ministrów oraz do Kancelarii Rady Państwa z prośbą o jak najszybszy zwrot wypożyczonych mebli pochodzących z Łazienek w związku z terminem otwarcia nowych wnętrz pałacu. Kolejne pisma były wysyłane w 1961 i 1962 r. Pisma pozostały bez odpowiedzi.

Źródła: Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, k. 168, poz. 23; 1886, s. 27, poz. 28–33; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 17, poz. 23; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, I, k. ?; nr 0759, 0766, 0767, 0768, 0992, 0993, 0994; Spis.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. ? ; AMŁK, prot. rewindykacyjne 1946; AMŁK, korespondencja 1960–1962.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. ?

Taboret, 6 szt.

nr inw.: I-u-9 ŁK, I-u-10 ŁK, I-u-11 ŁK, I-u-12 ŁK, I-u-13 ŁK, I-u-14 ŁK

Autor: Gromczewski (Grąbczewski)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1871

Materiał: drewno, złoto płatowe, tkanina (w 1935/37 malinowy adamaszek)

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, złączenie, tapicerowanie

Wymiary: 44 x 45 x 45 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66746

Taboret klasycystyczny, złożony i rzeźbiony z wyściełanym siedziskiem, wsparty na kanelowanych, kwadratowych w przekroju, zwężających się ku dołowi nogach. Forma taboretu nawiązuje do mebli wykonanych do pałacu na zlecenie króla Stanisława Augusta w ostatniej ćwierci XVIII w.

Historia

Sześć taboretów wchodzących w skład kompletu składającego się z trzech kanap, siedmiu foteli i dwunastu krzesel od 1871 r. jest notowanych we wszystkich późniejszych inwentarzach XIX i XX-wiecznych. Każdy mebel z kompletu został oznaczony owalnym, wypalonym stemplem, „A II” pod koroną oraz napisem w otoku „Вар: Импер: Дворцы” (Warszawa, Pałace Cesarskie). W 1915 r. wywiezione do Rosji; rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r.. W 1940 r. meble wywiezione przez Niemców do mieszkań przy ul. Chopina 13 i al. Róż 2. 27 kwietnia 1944 r. ponownie skompletowane i przewiezione do MNW, następnie do Austrii, skąd wróciły w komplecie w 1946 r. Odbudowa spalonego przez Niemców w 1944 r. pałacu trwała 15 lat. Ocalałe zbiory łazienkowskie zostały w tym czasie rozdysponowane do różnych instytucji państwowych. Meble z Galerii Obrazów przekazano do Belwederu. W 1960 r. MKiS kieruje pisma do Urzędu Rady Ministrów oraz do Kancelarii Rady Państwa z prośbą o jak najszybszy zwrot wypożyczonych mebli pochodzących z Łazienek w związku z terminem otwarcia nowych wnętrz pałacu. Kolejne pisma były wysyłane w 1961 i 1962 r., pozostając bez odpowiedzi.

Źródła: Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, k. 168, poz. 23; 1886, s. 27, poz. 28–33; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 17, poz. 23; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. ?, nr 0759, 0766, 0767, 0768, 0992, 0993, 0994; Spis.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. ? ; AMŁK – prot. rewindykacyjne 1946; AMŁK – korespondencja 1960–1962

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. ?

Konsolka, 2 szt.

nr inw.: I-i-5-6 ŁK

Autor: Gromczewski (Grąbczewski) (?)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 2. poł XIX w.

Materiał: drewno złożone, marmur biały

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, złożenie

Wymiary: wys. 81 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14056

Dwie konsolki klasycystyczne, prostokątne, złożone; na jednym toczonym trzonie zakończonym czterema wolutowymi nogami. Oskrzynie żłobkowane ozdobione w narożnikach oraz w części środkowej bukranionami, od których zwisają pełnoplastyczne festony akantowe. Blat z białego marmuru.

Historia

Konsolki wchodziły w skład kompletu dwóch stolików i trzech konsolek przyściennych – dwa ustawione były w Galerii Obrazów; jeden w Gabinetcie Portretowym – zaprojektowanych i wykonanych dla wnętrza pałacu przed 1871 r. Możliwe, że wykonawcą mebli był stolarz warszawski – Gromczewski. W 1915 r. konsolki wywieziono z wyposażeniem pałacu do Rosji. Rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. W dniach 1–3 lutego 1940 r. dwie konsolki z Galerii zabrane przez Niemców do mieszkania przy ul. Chopina 13. Straty wojenne.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 10, poz. 3; AAN, MKiS, 387/2, s. 18; AAN, MWRiOP, 7084, s. 52 (dwie konsolki złożone z Galerii Obrazów bez blatów); AAN, MWRiOP, 7092, s. 10, nr 0571, 0572; Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, k. 166, poz. 18; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 54, poz. 18.

Stolik, 1 szt.

nr inw.: I-s-6 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1871

Materiał: drewno, marmur, złoto

Technika: rzeźbienie, stolarstwo, złocenie

Wymiary: 81 x 68,5 x 40 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14076

Stolik klasycystyczny, prostokątny, złożony na jednym toczonym trzonie zakończonym czterema wolutowymi nogami. Oskrzynie żłobkowane ozdobione w narożnikach oraz w części środkowej bukranionami, od których zwisają pełnoplastyczne festony akantowe. Blat z białego marmuru.

Historia

Stolik wchodził w skład kompletu dwóch stolików i trzech konsolek przyściennych zaprojektowanych i wykonanych dla wnętrza pałacu przed 1871 r. Możliwe, że wykonawcą mebli był stolarz warszawski – Gromczewski. W 1915 r. oba stoliki wywiezione z całym wyposażeniem pałacu do Rosji. Rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. i spisie z 1935/1937 r. W dniach 1–3 lutego 1940 r. stoliki zabrane przez Niemców do mieszkania przy ul. Chopina 13. Po 1945 r. z kompletu, do łazienek wrócił jeden stolik.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 10, poz. 2; AAN, MKiS, 387/2, s. 17; AAN, MWRiOP, 7084, s. 52; AAN, MWRiOP, 7092, s. 77, nr 0567, 0568; Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, s. 344, poz. 42; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 42, poz. 42; AMNW, 0718 b, Łazienki 1940–1944; s. 1.

KMS

Żyrandol (świecznik wiszący), 5 szt.

nr inw.: I-ż-12 ŁK, I-ż-13 ŁK, I-ż-14 ŁK, I-ż-15 ŁK, I-ż-16 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1871

Materiał: brąz, kryształ

Technika: odlewanie, cyzelowanie, szlifowanie, złocenie, patynowanie

Wymiary: 168 x 110 cm

Nr w bazie strat wojennych MKiDN: 66677

Żyrandol dwukondygnacyjny, 18-świecowy, kryształowy o konstrukcji ze złoczonego brązu.

Historia

Cztery żyrandole 18-świecowe notowane w Galerii Obrazów od 1871 r. W 1915 r. wywiezione do Rosji; rewindykowane w 1922 r.; odnotowane w inwentarzu z 1923 r. Przed 1935 r. dowieszono piąty, środkowy żyrandol. Nie były demontowane w czasie II wojny światowej i w 1944 r. spadły na ziemię wraz ze stropem podczas pożaru wzniesionego przez Niemców.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 10, poz. 9; AAN, MWRiOP, 7084, s. 309, 324, 328, 373; AAN, MWRiOP, 7092, s. 32, nr 01794, 01800, 01828, 02000; Inw.1871, AGAD, ZPC, 3050, s. 216, poz. 17; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, k. 111, poz. 16.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 9, poz. 12–15.

KMS

POKÓJ SŁUŻBOWY – POCZEKALNIA

(Przedpokój, Nowy Antyszambr, Antyszambr)

Pomieszczenie powstało w wyniku rozbudowy pałacu w latach 1788–1793. Dostępne bezpośrednio z Galerii Kolumnowej zbudowanej na moście nad kanałem okalającym wyspę było przedpokojem przed ciągiem pomieszczeń – w których eksponowano królewską kolekcję dzieł sztuki – wiodących od Galerii Obrazów, przez Salę Salomona, Gabinet Portretowy, Salę Balową do Pawilonu Zachodniego, gdzie w XVIII w. eksponowano ok. 50 obrazów. W latach 1939–1940 wszystkie mobilia z tego pomieszczenia zostały wywiezione do magazynów MNW lub do urządzenie mieszkań niemieckich dygnitarzy. W grudniu 1944 r. w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w całkowitemu zniszczeniu uległ strop i sufit z XVIII-wieczną dekoracją sztukatorską.

Fotel, 3 szt.

nr inw.: I-e-24 Rct, I-e-25 Rct, I-e-26 Rct

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych

Materia: ł drewno, złoto płatkowe, tkanina

Technika: stolarstwo, snycerka, lakierowanie, złoceni

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14031

Fotel klasycystyczny, lakierowany na biało ze złożonymi ornamentami, oparcie w kształcie tarczy zakończone szyszkami/rozetami.

Historia: Fotele ustawione w tym wnętrzu prze 1935 r.

Źródła: AAN MKiS, 387/1, s. 11 ,poz. 1; MNW Arch., sygn. 734.

Bibliografia: Zarębska, Choynowski, s. ?

KMS

Rysunek z kartoteki dzieł sztuki zabranych z łazienek w okresie okupacji przez Niemców, MNW, sygn. 734

Kinkiet (aplika, świecznik ścienny), 4 szt.

nr inw.: I-ki-21 ŁK, I-ki-22 ŁK, I-ki-23 ŁK, I-ki-24 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), ok. 1840

Materiał: brąz złocony

Technika: odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66739

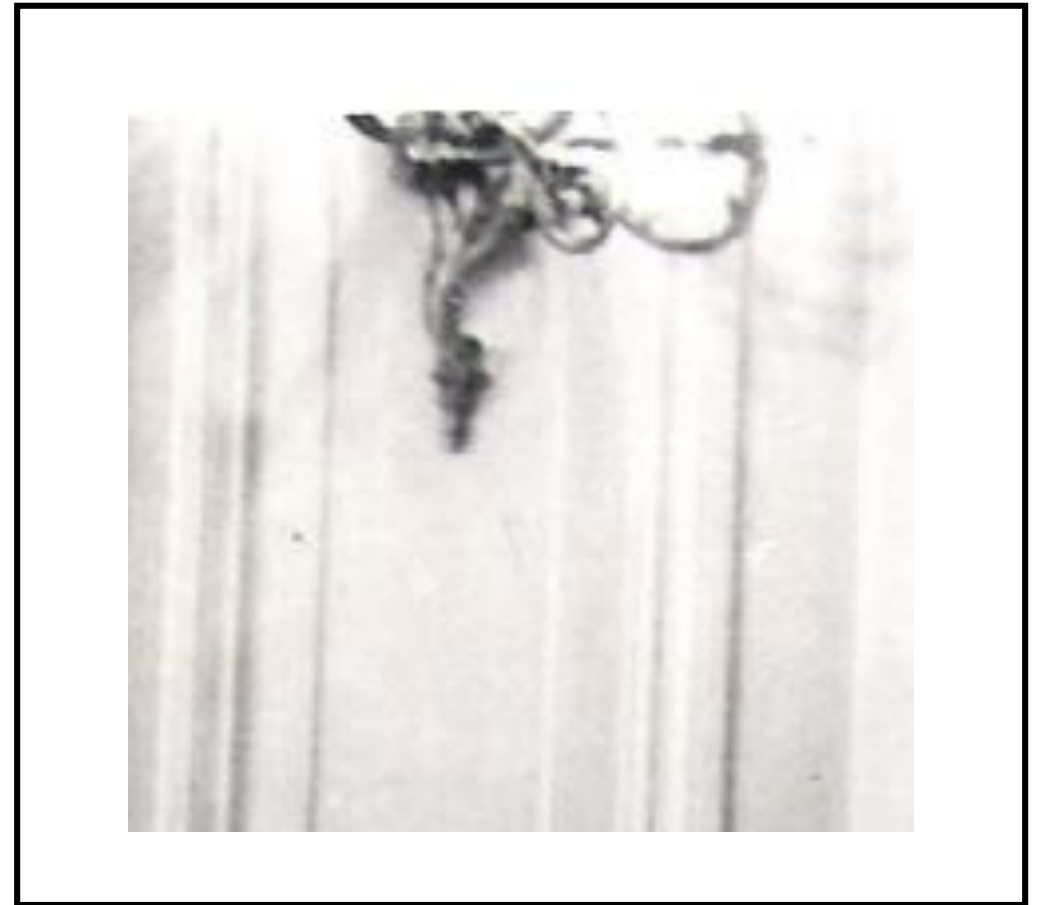
Kinkiety neorokokowe, czteroramienne ze złoconego brązu.

Historia

W 1840 r. zastąpiono drewniane, malowane na biało kinkiety trzy świecowe, świecznikami ściennymi ze złoconego brązu zakupionymi w Paryżu przez intendenta pałacu, generała Abramowicza. W 1915 r. kinkiety wywieziono do Rosji; w 1922 r. rewindykowano na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. oraz w spisie z 1935/1937 r. W 1940 r. jeden z kinkietów o numerze I-ki-24 zabrany przez Niemców do urzędnika mieszkania przy ul Chopina 13. Nie ma informacji o pozostałych. Po wojnie żaden się nie odnalazł i wszystkie cztery kinkiety są stratami wojennymi.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 11, poz. 2; AAN, MWRiOP, 7084, s. 220; AAN, MWRiOP, 7092, s. 23, nr 01304, 01306, 01307, 01308; Inw.1839/42, AGAD, ZPC, 2988, k. 153, nr 1132 do 1135.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 12, poz. 43–46.

KMS

Konsola

nr inw.: I-i-14 ŁK

Autor: nieznan

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1886 (Gryglewski przed 1879)

Materiał: drewno, lakier, złocenia

Technika: stolarka, snycerstwo

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ... (lub 14093)

Konsola/stolik mały w stylu Ludwika XVI, malowany na biało ze złoceniami, nogi proste o przekroju kwadratowym, blat z polerowanego gipsu.

Historia

W 1886 r. określona jako mebel z XVIII w. Brak innych informacji. Numer nadany stolikowi w 1935 r. odnaleziony na meblu znalezionym przez Bohadana Urbanowicza na zamku Fischhorn.

Źródła: AAN, MKiS 387/1, s. 11, poz. 3; IS PAN – Archiwum Urbanowicza, *Spis mebli znalezionych na zamku Fischhorn 1945*, bnr.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 22, poz. 7.

KMS

Aleksander Gryglewski (1833–1879), Pokój kąpielowy w Pałacu na Wyspie, 1875, on-line: <https://artvee.com/dl/interior-of-the-lazienki-palace/>

Konsola

nr inw.: I-i-15 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), (?)

Materiał: drewno, lakier, złoto

Technika: stolarstwo, snycerstwo, lakierowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ... (lub14093)

Konsola biała rzeźbiona ze złoceniami, nóżki związane na krzyż poprzeczkami, Ludwik XV.

Historia

Konsola pochodzi z wyposażenia łazienek sprzed 1915 r. Informacja o niej znajduje się w protokołach rewindykacyjnych mienia wywiezionego do Rosji. Zwrócona w 1922 r. na mocy traktatu ryskiego. Wymieniona w inwentarzu z 1923 r. oraz w spisie z 1935/1937 r. W lutym 1940 r. zabrana przez Niemców do urządzenia mieszkania przy ul. Chopina 13. W 1946 r. wymieniona w składach Zamku Królewskiego na Wawelu. Strata wojenna.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 11, poz. 3; AAN, MWRiOP, 7084, R, s. 191; AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 10, nr ?; AMŁK, (img 202) sygn..../32, 1966, s. 190, poz. 8; MNW Arch.; AZK II... Przedmioty z łazienek Królewskich w Warszawie, przechowywane w składach Zamku Królewskiego na Wawelu – nr inw., tymczasowego Wawel, 4151, pod nr 01257 opis: konsola biała rzeźbiona ze złoceniami, nóżki związane na krzyż poprzeczkami, Ludwik XV, wierzchu brak.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 21, poz. 5.

KMS

Krzeseło, 17 szt.

nr inw.: I-k-102 Rct, I-k-103 Rct, I-k-104 Rct, I-k-105 Rct, I-k-106 Rct, I-k-107 Rct, I-k-110 Rct, I-k-112 Rct, I-k-113 Rct, I-k-115 Rct, I-k-116 Rct, I-k-117 Rct, I-k-118 Rct, I-k-121 Rct, I-k-122 Rct, I-k-123 Rct, I-k-125 Rct

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych

Materiał: drewno, złoto płatkowe, tkanina

Technika: stolarstwo, snycerstwo, lakierowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN - ...

Krzeseło klasycystyczne, lakierowane na biało ze złożonymi ornamentami, oparcie w kształcie tarczy (*a chapeau*).

Historia

Brak informacji o krzesłach przed 1935 r. W kwietniu 1940 r. odnotowano, że 10 krzesel z tego wnętrza zostało zabranych przez władze niemieckie do MNW. Straty wojenne.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 11, poz. 6; MNW Arch., 0718b; MNW Arch., sygn. 734.

KMS

Rysunek z kartoteki dzieł sztuki zabranych w okresie okupacji przez Niemców, MNW Arch., sygn. 734.

Stolik (biurko)

nr inw.: I-s-30 ŁK lub I-31 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), k. XVIII w.

Materiał: drewno palisandru, brąz złożony, zielone sukno

Technika: stolarstwo, fornirowanie, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: ok. 120 x 80 cm (dł. 1 arszyn, 8cali)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14092

Stół prostokątny klasycystyczny na czterech prostych nogach, zwężających się ku dołowi, „pogrubionych” w części centralnej, dekorowanych rozetkami z brązu; zakończonych rolkami. Środek blatu wyklejony sukniem ujętym mahoniową opaską. Narożniki oskrzynienia ryzalitowane i dekorowane aplikacjami z brązu. W oskrzynieniu cztery szuflady, po jednej z każdej strony mebla. Dolna linia podkreślona ornamentem ciągłym z brązu.

Historia

Od 1795 r. notowany w Małej Galerii (Pokój Szambelański), również w poł. XIX w. Od 1854 r. wymieniany w pałacu, bez podania wnętrza. Wywieziony do Rosji w 1915 r.; rewindykowany w 1922 r. odnotowany w inwentarzu z 1923 r. oraz spisie z 1935/37 r. w Nowym Antyżambrze. 1 lutego 1940 r. zabrany przez Niemców do mieszkania przy ul Chopina 13.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 11, poz. 8; AAN, MKiS, 387/2, s. 17; AAN, MWRiOP, 7084, s. 184; z szufladami ze skrytkami; AAN, MWRiOP, 7092, s. 3, nr 01125; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 25; AGAD, ZPC, 2988, k. 74, poz. 569, 570; AGAD, ZPC, 3032, k. 29, poz. 28.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, poz. 25, 26.

Zegar

nr inw.: I-z-6 ŁK

Autor: Viger, François (ok. 1708–1784) – mechanizm; Osmond, Robert (1711–1789) – obudowa

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), ok. 1755–1765

Materiał: brąz złocony ogniowo, mosiądz, stal, emalia, szkło

Technika: zegarmistrzostwo, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 100000...

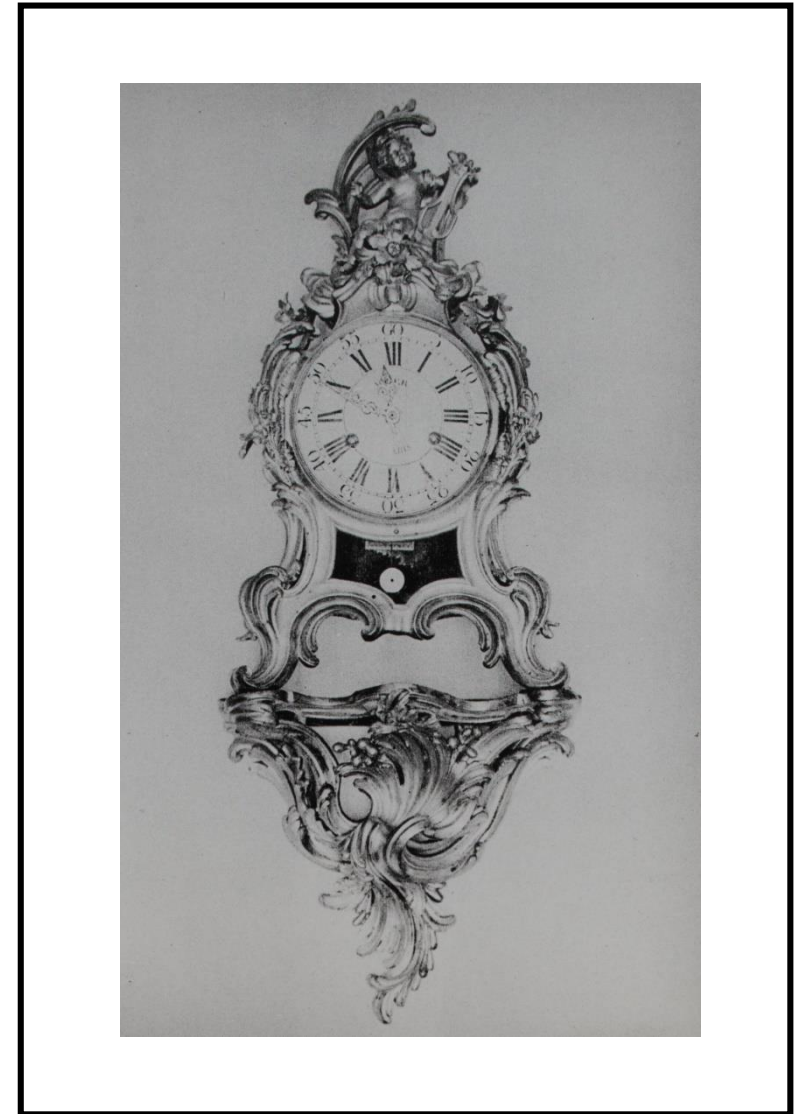
Rokokowy zegar konsolowy ze złoconego brązu z konsolką w komplecie. Tarcza zegara na rokokowych, wolutowych nóżkach otoczona asymetryczną dekoracją z rocaille, liści akantu i kwiatów, zwieńczona puttem trzymającym lirę. Na zegarze znajduje się charakterystyczne bite oznaczenie z 1839 r. Są to litery M pod koroną (oznacza własność Mikołaja I Romanowa, właściciela Łazienek w latach 1825–1855), litera Ł (oznacza pałac Łazienkowski) oraz numer 56, który odpowiada numerowi widniejącemu przy opisie zegara w inwentarzu z 1839/42.

Historia

Od 1795 r. zegar wymieniany jest w kolejnych inwentarzach XVIII i XIX-wiecznych. W 1915 r. wywieziony przez Rosjan do Moskwy; rewindykowany na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. W inwentarzu z 1923 r. został odnotowany w Antyszambrze bez numeru. Wymieniony w spisie z 1935/1937 r. W dniu 10 lutego 1940 r. zabrany do urządzenia mieszkania przy ul. Chopina 13. W Łazienkach zachowana konsolka od zegara z bitą puncą z literami MŁ bez numerów. Zegar jest stratą wojenną.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 11, poz. 8; AAN, MWRiOP, 7084, s. 101; AAN, MWRiOP, 7092, s. 27; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 10; AGAD, ZPC, 2988, k. 19, nr 56; MNW Arch., 0718 b.

Bibliografia: Grigrowicz 1886, s. 15, poz. 1.

SALA JADALNA (Sala Stołowa)

Pomieszczenie w obrębie murów pierwotnej, XVII-wiecznej łaźni. W latach 1773–1777 służyło królowi jako sypialnia. Jest to pierwsze wnętrze, w którym zmieniono dekorację z barokowej na klasycystyczną. Architekt Dominik Merlini (?) wprowadził tu geometryczne podziały ścian z białego i czerwonego marmoryzowanego stiuku. Gdy w 1777 r. podniesiono mury piętra łącząc od strony południowej, wschodniej i zachodniej ryzalit środkowy z pokojami w wieżach, tutaj urządzono jadalnię, a sypialnia została przeniesiona na piętro. W 1784 r. Jadalnię powiększono od strony południowej, a w 1846 r. – gdy zlikwidowano kaplicę królewską – od strony północnej. W wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r. całkowitemu zniszczeniu uległ strop i sufit z XVIII-wieczną dekoracją sztukatorską, kolumny oraz część stiuków.

Kinkiet(świecznik przyścienny, aplika), 4 szt. z 10
nr inw. I-ki-25–34 ŁK
Autor: nieznany
Miejsce i data powstania: Paryż (Francja); przed 1783
Materiał: brąz złocony
Technika: odlewanie, cyzelowanie, złocenie,
Wymiary: 44 x 43 cm
Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 100000...

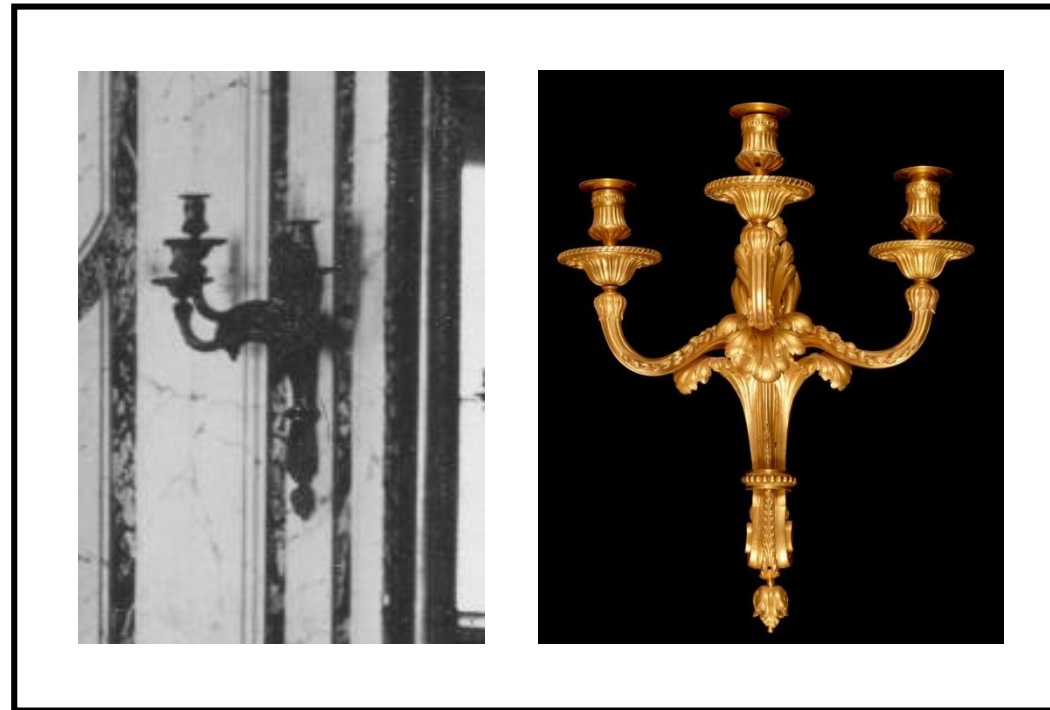
Kinkiet klasycystyczny, trójramienny z brązu cyzelowanego i złoconego w formie pęku liści akantu, z którego wyrastają trzy wygięte ramiona świecznika zakończone profitkami i tulejkami na świece. Liście ujęte są pierścieniem ozdobionym perełkami. Od dołu aplika ozdobiona jest pękiem akantu. Na dolnym pierścieniu znajdują się charakterystyczne bite znaki – litera M pod koroną (oznacza własność Mikołaja I Romanowa, właściciela Łazienek w latach 1825–1855), litera Ł (oznacza pałac Łazienkowski) oraz numery 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 odpowiadające numerom w inwentarzu z 1839/42 r.

Historia

Informacja o kinkietach trójświecowych znajduje się w inwentarzach od 1783 r., również w XIX i XX-wiecznych. Wywiezione do Rosji w 1915 r.; rewindykowane w 1922 r. na mocy traktatu ryskiego. Wymienione w inwentarzu z 1923 r. Odnotowane w spisie z 1935/1937 r. W lutym 1940 r. sześć kinkietów zostało zabranych do urządzenia mieszkania przy ul. Chopina 13. Ok 1959 r. z PKZ przekazano do Łazienek sześć kinkietów o nr z 1839 r.: MŁ 29, MŁ 31, MŁ 33, MŁ 35, MŁ 36, MŁ 38 oraz cztery kopie. Kinkiety o numerach MŁ 30, MŁ 32, MŁ 34, MŁ 37 są stratami wojennymi.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 13, poz. 3; AAN, MKiS, 387/2, s. 17; AAN, MWRiOP, 7084, s. 301; AAN, MWRiOP, 7092, s. 21, nr 01686, 01687, 01688, 01689, 01690, 01691, 01692, 01692 + 2 bez numerów; AGAD, AJP, 153, k. 86; AGAD, AJP, 162, k. 9; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 9; MNW Arch., 0718 b s. 1.

Bibliografia: Kwiatkowski 1983, s. 94.

Konsola (stolik), 2 szt.

nr inw.: I-i-7-8 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), XIX w.

Materiał: drewno gruszy (?), lakier, złoto płatkowe

Technika: stolarstwo, lakierowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14057

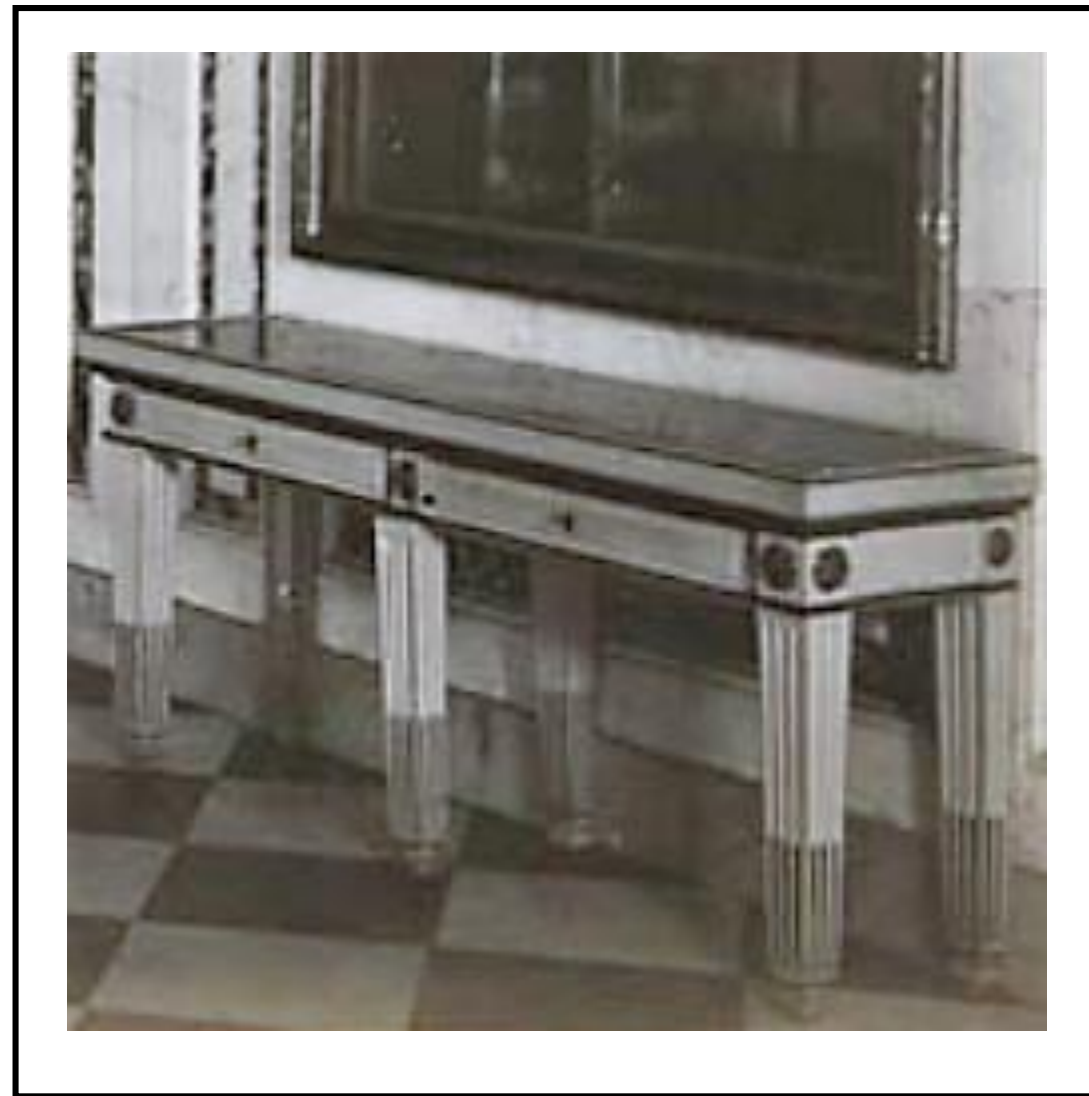
Konsole klasycystyczne z dwoma szufladami, na sześciu kanelowanych nogach o przekroju kwadratowym, zwężających się ku dołowi na kolistych stopkach; ze złożonymi rozetami w miejscu łączenia nóg ze skrzynią. Błaty z egipskiego, złoto-fladowanego marmuru. Konsole początkowo bejcowane, w dwudziestoleciu międzywojennym lakierowane na biało ze złożonymi rozetami.

Historia

Konsole z szufladami o sześciu nogach wymienione są po raz pierwszy w 1820 r. z adnotacją, że z łazienkami nabyte oraz, że przy jednej brakuje rozety. Jednak we wcześniejszych inwentarzach od 1783 r. stały tu konsole na czterech nogach, lecz tak jak te późniejsze miały blaty z żółtego, egipskiego marmuru. Wymienione w kolejnych inwentarzach XIX-wiecznych. Brak informacji o wywiezieniu do Rosji w 1915 r. i rewindykacji w 1922 r. Nie ma o konsolach informacji w inwentarzu z 1923 r., występują natomiast na fotografiach z 1925 r. oraz spisie 1935/1937 r.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 13, poz. 1; AGAD, ŁK, 88, k. 18.

KMS

Krzeseł, 14 szt.

nr inw. I-k-8-21 ŁK oraz I-k-45-56 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych

Materiał: brak danych

Technika: brak danych

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14072

Krzeseł białe ze złoceniami, siedziska i oparcia wyplatane. Podobne lub identyczne z krzesłami wypożyczonymi wcześniej z Belwederu.

Historia

Nie znana jest historia kompletu krzesel w Sali Jadalnej. Możemy je rozpoznać jedynie po numerach inwentarzowych nadanych według Instrukcji dla Gmachów Reprezentacyjnych Prezydenta RP, z 1929 r. Krzesła otrzymały, dość niskie, kolejne numery łazienkowskie lecz nie można ich zidentyfikować – brakuje opisu. 9 lipca 1923 r. wstawiono do Sali Jadalnej 26 krzesel wyplatanych, białych ze złoceniami, wypożyczonych z Belwederu w związku z wizytą króla Rumunii, po czym 20 lipca odesłano je z powrotem.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 13, poz. 4, 5; AAN, MWRIOP, 7092, s. 78.

KMS

Waza

nr inw. II-c-1 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych

Materiał: brak danych

Technika: brak danych

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Historia

Od 1783 r. wymieniane są różne wazy i wazony, zazwyczaj belwederskie, niebiesko na białym malowane lub pstre. Drobne przedmioty były często przenoszone. W 1923 r. nie odnotowano w tym wnętrzu waz. Identyfikacja możliwa tylko na podstawie numeru nadanego w spisie przedmiotów z 1935/1937 r.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 13, poz. 13.

KMS

Zegar

nr inw. I-z-7 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1783

Materiał: brąz złocony, emalia, szkło, mosiądz

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66672

Zegar okrągły, za szkłem, wprawiony w ścianę poniżej gzymsu, ujęty został parą symetrycznie umieszczonych, złoconych gałązek laurowych. Wraz ze znajdującym się poniżej dużym lustrem w złoconej ramie stanowił akcent dekoracyjny podkreślający oś poprzeczną pomieszczenia. Był jednym z zegarów ściennych o skromnej kolistej tarczy ozdobionej dyskretnym ornamentem, zespolony z dekoracją ściany. Mechanizm zegara wpuszczony w mur.

Historia

Od 1788 r. zegar notowany jest w kolejnych inwentarzach XVIII, XIX i XX-wiecznych. W 1820 r. odnotowano, że z łazienkami został nabyty. Jako element na stałe wprawiony w dekorację ściany nie był wywieziony przez Rosjan do Moskwy w 1915 r.. W inwentarzu z 1923 r. został odnotowany w Sali Jadalnej wśród przedmiotów nie reewakułowanych. Ujęty w spisie z 1935/1937 r. Zniszczony w 1944 r. podczas pożaru wzniesionego przez Niemców.

Źródła: AAN, MKiS, 387/1, s. 13, poz. 7; AAN, MWRiOP, 7092, s. 54; AGAD, AJP, 153, k. 86; AGAD, AJP, 162, k. 9; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, k. 9; AGAD, IŁK, 88, k. 18.

Bibliografia: Prószyńska 1994, s. 74.

ROTUNDA

Wnętrze XVII-wiecznej łaźni Lubomirskiego, w 1795 r. zmieniło wystrój z barokowego na klasycystyczny. Napis umieszczony na fryzie wokół wnętrza głosi, że posągi królów Polski – Zygmunta Starego, Stefana Batorego, Jana III i Kazimierza Wielkiego oraz cesarzy rzymskich – Tytusa, Trajana i Marka Aureliusza *na pożytek świata i na wzór* są ustawione. Jedyne wnętrze w pałacu, które zachowało oryginalną dekorację z 1795 r.

Kandelabr, 6 szt.

nr inw.: I-p-1-6 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych, przed 1793

Materiał: brąz złocony (?), kryształ, szkło

Technika: odlewanie, cięcie, szlifowanie

Wymiary: 85 x 48 x 34 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Zespół sześciu kandelabrow – fontann, trzyświecowych, z brązowym trzonem o kilku kondygnacjach ramion, spoczywającym na okrągłej, profilowanej podstawie. Dolna siedmioramienna kondygnacja, najbardziej rozbudowana, z trzema czarkami i profitkami na świece, dwoma kryształowymi obeliskami (pryzmami) i dwoma kryształowymi bańkami. Trzon zwieńczony kryształowym obeliskiem i takąż rozetką.

Historia

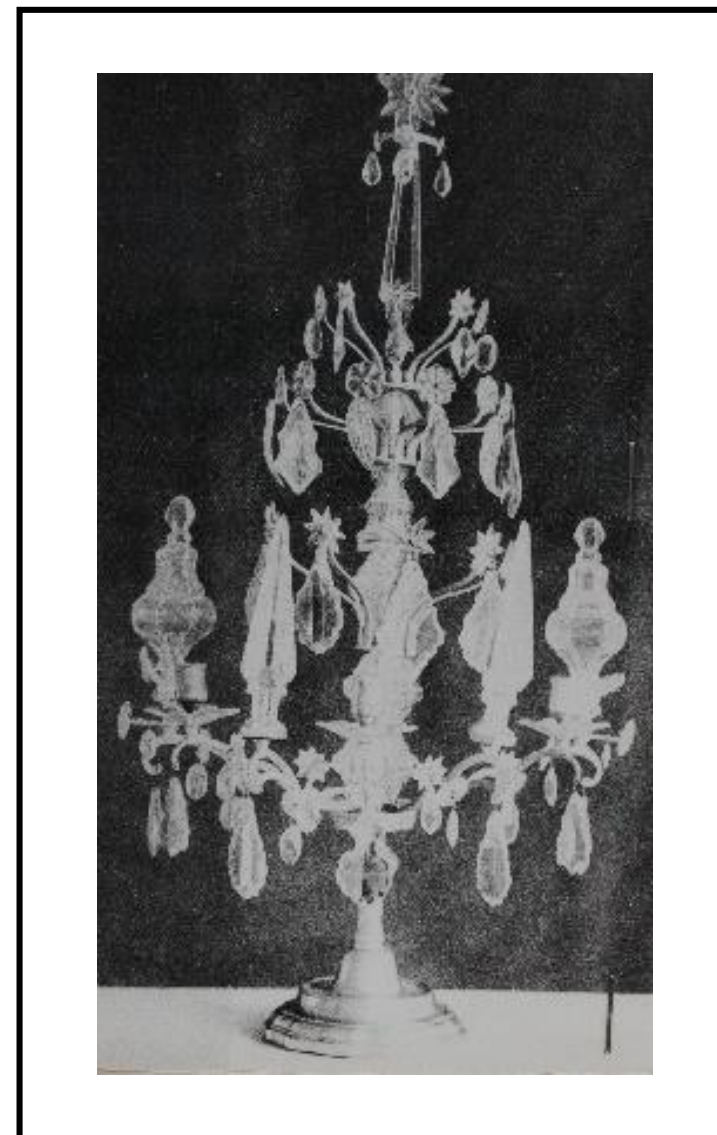
Kandelabry wieńczyły sześć monumentalnych postumentów-gerydonów wykonanych w Warszawie ok. 1793. Wywiezione do Moskwy w 1915 r. Zwrócone w 1922 r. na mocy traktatu ryskiego wraz z wyposażeniem rezydencji. Ponownie w Rotundzie do 1939 r. Zaginione po 1940 r.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, k. 26; AGAD, ZPC, 2988, s. 33, nr 250–255; AAN, MKiS, s. 20; AAN, MWiOP, s. 14, poz. 3.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 5, poz. 13–18; Niemojewski 1922, s.49; Iskierski 1929, s. 13, poz. 1, il 1; **Straty wojenne, rzemiosło 1953**, s. 23, poz. 17, tabl. 23.

Ikonografia: M. Zaleski, *Rotunda*, rysunki ze szkicownika artysty, ok. 1836, MNW, Rys.Pol.11351/34; Rys.Pol.11351/36; Iskierski 1929, il. 1.

KMS

Postument (gerydon), 6 szt.

nr inw.: I-j-21–26 ŁK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), ok. 1793

Materiał: drewno, srebro płatkowe

Technika: snycerstwo, złocenie

Wymiary: wys. ok. 180 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14110

Komplet sześciu monumentalnych postumentów pod świeczniki, rzeźbionych i złotych. Masywny trzon tralkowy postumentu podzielony został pierścieniami na poziome strefy wypełnione rzeźbionym ornamentem roślinnym (liście laurowe, dębowe, akantowe) i zwieńczony okrągłym blatem.

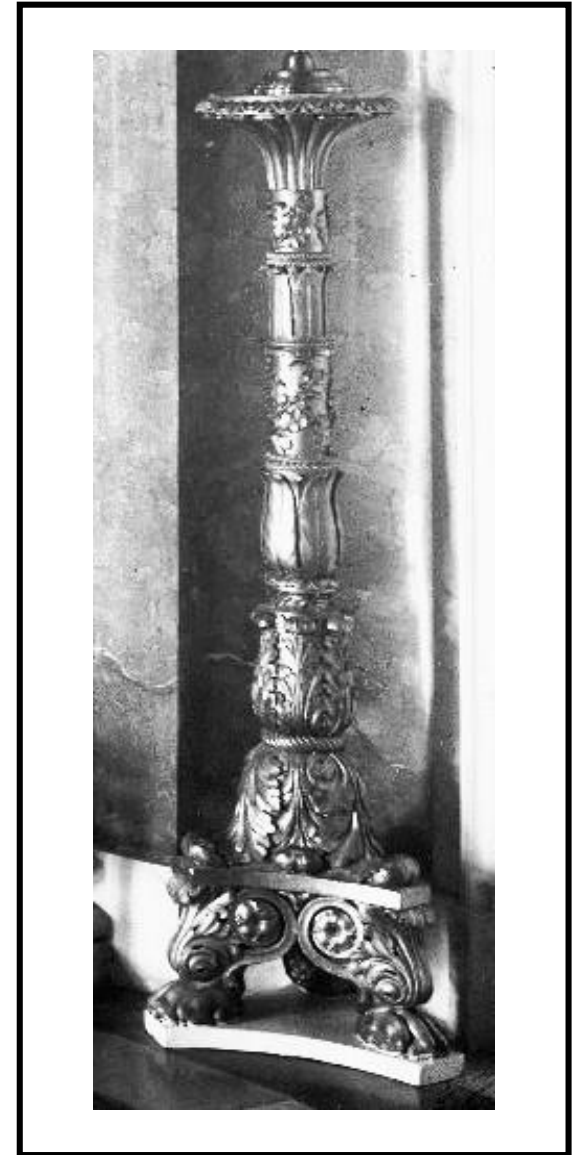
Historia

Od 1795 r. odnotowano, że na folwarku Łazienkowskim, w Foracie górnym znajdowały się: *2 Modele drewniane, od Geridonow, Sali okrągłej* (k.183). Pierwszy raz ujęte na rysunku Marcina Zaleskiego z ok. 1836 r. W latach 1915–1922 wraz z całym zbiorami Łazienek ewakuowane do Moskwy. Ponownie w Rotundzie do 1939 r. Nie są znane ich losy w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 202, k. 16; **Inw.1839/42, s. 33, nr 250–255; Inw.1923, s. 15;** Spis 1935/37, AAN, MKiS, 387/2, s. 14, poz. 1.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 31, poz. 1–6; Niemojewski 1922, s. 49; Choynowski, Zarębska 1993, s. 14; Choynowski 1998 b, s. 30.

Ikografia: M. Zaleski, *Rotunda*, rysunki ze szkicownika artysty, ok. 1836, MNW, Rys.Pol.11351/34, Rys.Pol.11351/36; fot. St. Nofok-Sowiński, *Rotunda*, 1915, IS PAN, nr inw. B0000004166; fot., n.n., Jerzy Łuczyński (?), *Fragment wnętrza Sali Salomona i Rotundy*, 1940–1943.

Taboret, 5 szt. z 8

nr inw.: I-u-1-8 ŁK

Autor: Delanois, Louis (1763 mistrz – 1792)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), ok. 1768

Materiał: drewno orzecha, tkanina

Technika: stolarstwo, snycerstwo, toczenie, złocenie, tapicerowanie

Wymiary: 50 x 60 x 50 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN:14111

Taboret klasycystyczny, rzeźbiony, złożony, z wkładaną tapicerską poduszką; na czterech prostych, kanelowanych nogach. Rama skrzyni na rzucie owalu z zaakcentowanymi narożnikami zwieńczonymi wypukłymi rozetami. Taborety stanowią część garnituru mebli (fotele, kanapy) zamówionych przez Stanisława Augusta w Paryżu u ebenisty Louisa Delanois. Sygnowane L.DELANOIS.

Historia

Osiem siedzisk wykorzystano ok. 1793–1795 do Rotundy. Wywiezione do Rosji w 1915 r. rewindykowane na mocy traktatu ryskiego w 1922 r. W Rotundzie do 1939 r. Ich losy w latach 1939–1945 nie są znane. Na niedatowanym zdjęciu z czasów okupacji (1940 lub 1943), widać, że zabrane już zostały przez Niemców meble Delanois'a z Sali Salomona (kanapy, fotele), jednak taborety, wraz z całym wyposażeniem Rotundy są nadal na swoim miejscu. Możliwe, że pozostawały tam do 1944 r. Ostatecznie wywiezione przez Niemców do Fischhorn w Austrii. Po wojnie odnaleziono trzy taborety oraz fragmenty czwartego – jedna noga i rama wkładanej poduszki, które wkomponowano w nowy, zrekonstruowany mebel. Reszta zaginiona przed 1945 r.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 165, k. 27; AGAD, APC, 2988, s. 33–34, nr 256–263; AAN, WRiOP, 7094, s. 24; AAN, MKiS, s. 14, nr 4.

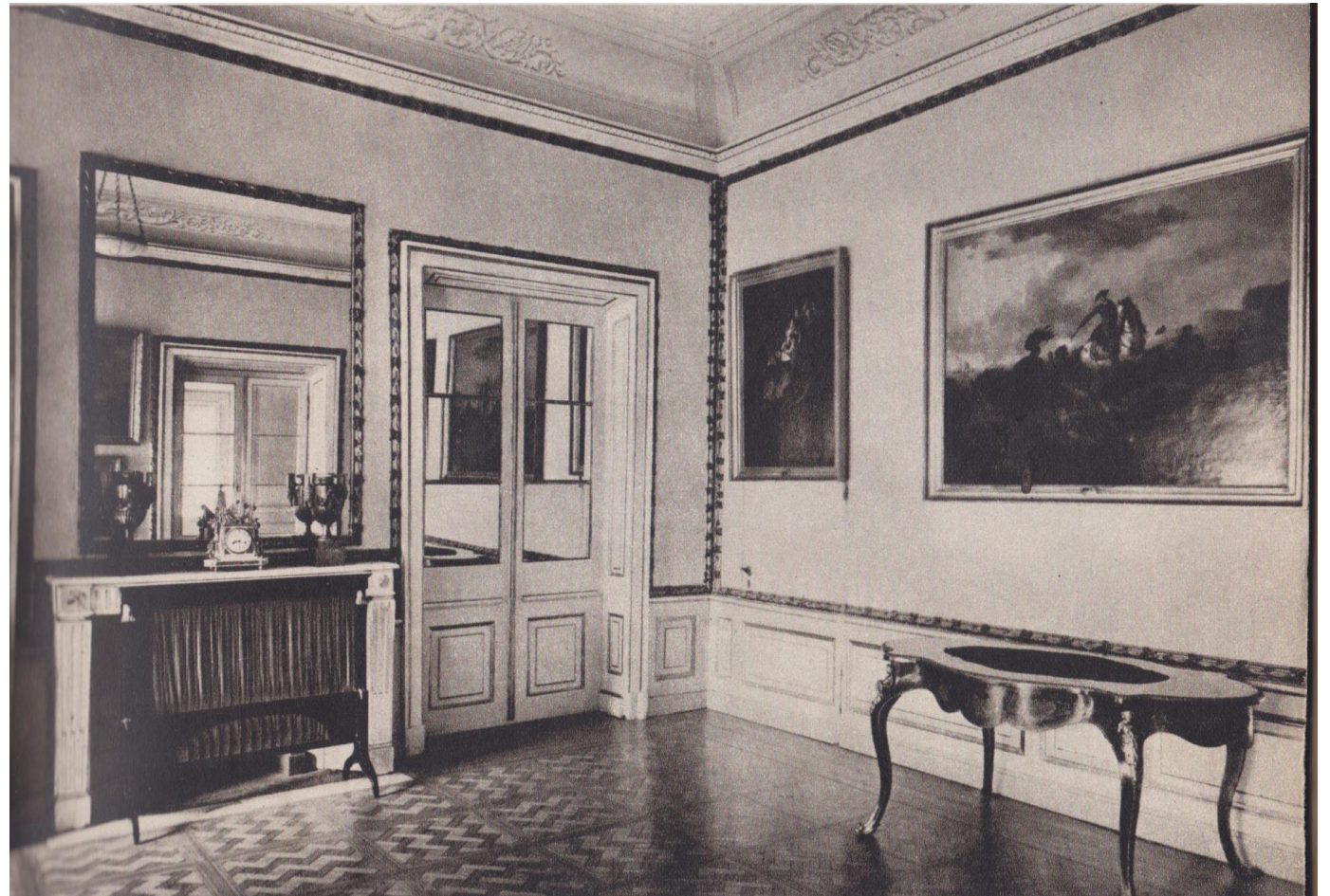
Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 28; Niemojewski 1922, s. 49; Niemojewski 1927, tabl. LXXIV; Tyszkiewicz, s. 79, poz. 16, tabl. 157; Eriksen 1968, s. 54; Choynowski 1998b, s. 30, il. s. 28; Choynowski, Zarębska 1993, s. 14.

PRZEDPOKÓJ apartamentu króla na piętrze pałacu

Wnętrze powstało w wyniku rozbudowy pałacu w 1788 r. Otrzymało klasycystyczny wystrój z symetrycznymi podziałami, które wyznaczały pary okien lub drzwi na każdej ze ścian. Między nimi umieszczono centralnie lustro, piec i dziewięć obrazów. Para jednoskrzydłowych drzwi w ścianie północnej była zamaskowana identyczną tkaniną obiciową i boazerią cokołową jaka pokrywała wszystkie ściany w tym pokoju.

W 1840 r. wprowadzono we wnętrzu zmiany: zastąpiono piec stanisławowskim kominkiem przeniesionym tu z sąsiedniej Małej Galerii, dodając mu lustro. Wymieniono także posadzkę. W następnych latach wymieniano głównie obicia ścienne i część mobilów. Pokój zniszczony kompletnie w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r.

Ekran kominkowy

nr inw.: I-j-13 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska) (?), 1820

Materiał: drewno mahoniowe, brąz złożony, tkanina

Technika: stolarstwo, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14023

Ekran kominkowy, empirowy, w formie mahoniowej ramy z dwoma prześwitami wypełnionymi tkaniną. Górny prześwit – prostokątny, ujęty przez dwie kobiece hermy o główkach i stopach wykonanych ze złożonego brązu; od góry ramiak w formie profilowanego gzymsu. Dolny prześwit o półkolistym wykroju. Rama ekranu wsparta na poprzecznie ustawionych, łukowato wygiętych dwójnogach.

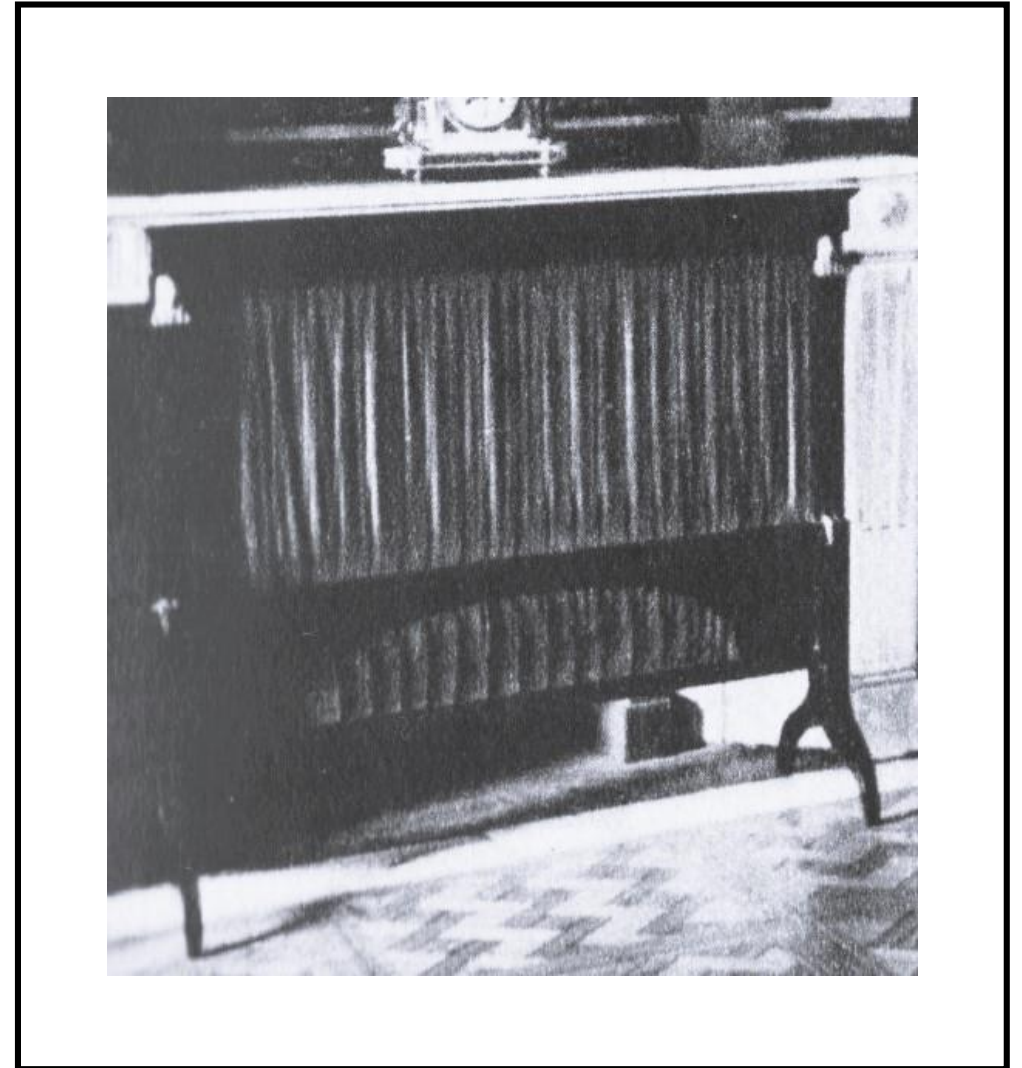
Historia

Dwa takie ekrany były ustawione w 1820 r. w Gabinecie Króla; w 1840 r. jeden (nr 618) został przeniesiony do Myślewic, drugi (nr 617) do Białego Domu, gdzie znajdował się nadal w 1886 r. (Grigorowicz 1886). W 1915 r. był ustawiony przed kominkiem w tamtejszej Sali Jadalnej (Salonie). W 1923 r., po ewakuacji z Rosji, w Antyszambrze piętra Pałacu na Wyspie, gdzie został także odnotowany w 1925 r. (zdjęcie) i w spisie z 1935/37 r. Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1820–1823, s. 25; Inw.1832, s. 44; Inw.1839–1842, AGAD, ZPC, 2988, k. 80, nr 617, 618; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, s. 4, nr 01055; Spis 1935–1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 23, poz. 3.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 123, nr 1; Tatarkiewicz 1956, il. 211.

MC

Latarnia-ampla

nr inw.: Dep.P.Zb.Szt. K/951

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1923

Materiał: szkło, łańcuch metalowy

Technika: formowanie szkła; odlewanie, elektryfikacja

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66748

Lampa w formie spłaszczonej misy z matowego szkła, ujętej w metalową obręcz i zawieszona do sufitu na trzech łańcuchach. Ampla przystosowana do oświetlenia elektrycznego.

Historia

Ampla określona jako nowoczesna została zawieszona w Przedpokoju na piętrze (Antichambre) w 1923 r. Ujęta fragmentarycznie (odbicie w lustrze) na zdjęciu z 1925 r. ukazującym wnętrze Przedpokoju. Zaginiona po 1939 r.

Źródła: *Inw.1923*, s. 82; Spis 1935/1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 23, poz. 17.

Ikonografia: Tatarkiewicz 1957, il. 211 (fot. H. Poddębski, *Przedpokój w apartamencie króla*, 1925).

MC

Stół

nr inw.: I-s-21 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 2. ćw. XIX w.

Materiał: drewno, brąz złocony, sukno

Technika: stolarstwo, intarsja, odlewanie, cyzelowanie, złocenie, wyklejanie, fornirowanie

Wymiary: 80 x 157 x 94 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14086

Stół salonowy, owalny, o falistej linii blatu i oskrzynienia, na czterech esowato wygiętych nogach ozdobionych brązami. Oskrzynienie i szeroka opaska blatu bogato dekorowane intarsją kwiatową. Środek blatu wyklejony suknem. Nogi dekorowane brązami: u nasady – kobiece espaniolety; stopki okute w saboty, w formie pionowego akantu zakończzonego wolutą.

Historia

Mebel w 1886 r. znajdował się w magazynie Zamku Królewskiego i datowany był na I. 30. tego stulecia (Grigorowicz 1886). Ok. 1905 r. ujęty na zdjęciu Galerii Obrazów (karta pocztowa) i na zdjęciu inwentaryzacyjnym z 1915 r. (TOnZP). W 1923 r. w Przedpokoju na piętrze, gdzie pozostawał do 15 marca 1940 r., kiedy to został wywieziony przez Niemców w Aleje Róż 2 (za pokwitowaniem dr J. Mülmana). Zaginiony po 1940 r.

Źródła: Inw.1896, s. 50, nr 53 [N. 531], Galeria; Inw.1923, s. 18, nr 0701; 1935-37, s. 23, poz. 10; MNW Arch, wykaz 1944 r. przedmiotów zabranych przez Niemców z pałacu Łazienkowskiego.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 233, nr 6; Maszkowska 1956, kat. 63, il. 69 (nota kat. błędna – dotyczy biurka Stanisława Augusta); Tatarkiewicz 1957, il. 211.

MC

Zegar

nr inw.: I-z-17 ŁK

Autor: Barancourt, Pierre Michel (czynny 1775–1789)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: marmur biały (alabaster (?), brąz, emalia, szkło

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, złocenie, cyzelowanie, cięcie, rzeźbienie, szlifowanie, polerowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66670

Zegar kominkowy, klasycystyczny. Trzon w formie marmurowego kubiku, w który wkomponowane są mechanizm zegarowy i emaliowana tarcza osłonięta wypukłym szkłem w ramce z brązu, na zawiasach. W narożach tarczy cztery aplikacje z brązu. Trzon wieńczy marmurowy obelisk ujęty wojennymi panopliami z brązu, a ujmują go dwie siedzące postacie z brązu. Całość na płaskiej marmurowej podstawie o zaokrąglonych krańcach, wspartej na czterech kulistych nóżkach z brązu. Zegar sygnowany: *Barancourt a Paris*.

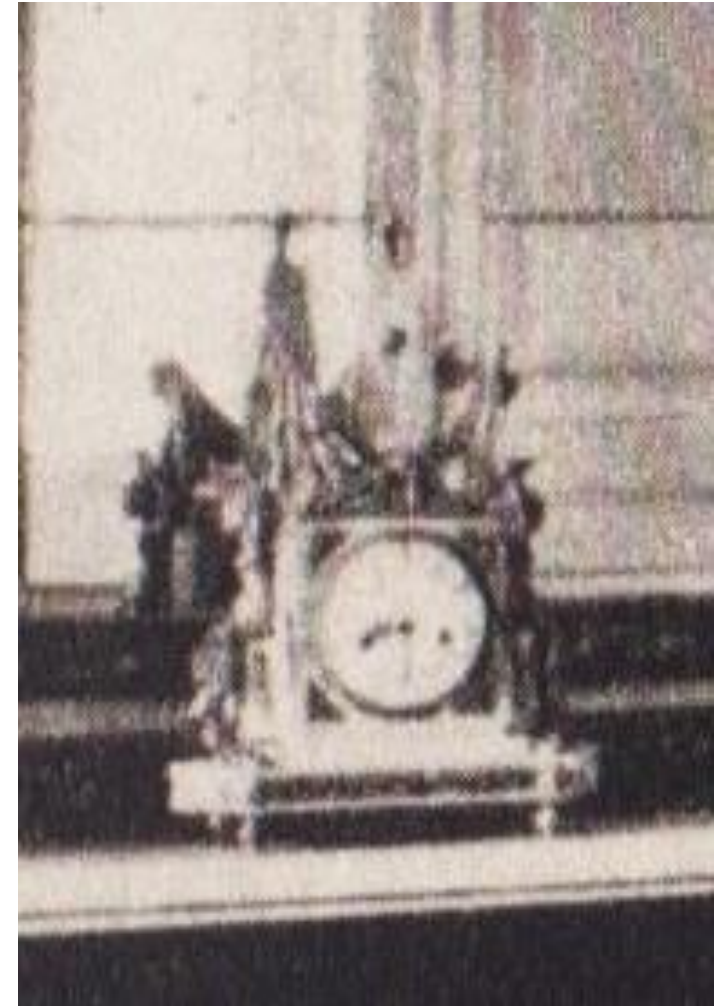
Historia

Zegar prawdopodobnie nabyty do zbiorów łazienkowych ok. 1840 r. W tym czasie eksponowany w Pokoju Kafelkowym – Bachusa. W latach późniejszych głównie znajdował się w Przedpokoju na piętrze, gdzie został ujęty na zdjęciu wnętrza z 1925 r. (fot. H. Poddębski). Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1839-42, s. 62, nr 490; Inw.1923, s. 26, nr 0920; 1935-37, s. 23, poz. 11.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 15, poz. 2; Tatarkiewicz 1956, il. 211.

MC

POKÓJ SZAMBELAŃSKI

(drugi przedpokój, Pokój żółty)

Wnętrze powstało w 1840 r., w wyniku podziału stanisławowskiej Małej Galerii na trzy pokoiki i korytarzyk. Pokój zajął północną część galerii. W tym czasie wymieniono posadzkę i ściennie obicia, dodano malarskie dekoracje na suficie. Zmieniono linię ściany północnej, w której pojawiła się para jednoskrzydłowych drzwi prowadzących do toalety i do garderoby z łazienką. Dodano nowe brzozy oświetleniowe sprowadzone z Paryża. Część umeblowania pozostała stanisławowska, chociaż nie zawsze pochodząca z Małej Galerii. Pokój, jak większość pomieszczeń piętra, został zniszczony kompletnie w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r.

Kanapa, 1 szt. z 2

nr inw.: I-g-17 ŁK

Autor: serwitorki królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), przed 1788

Materiał: drewno, tkanina obiciowa

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, lakierowanie, złocenie, tapicerowanie

Wymiary: 98 x 178 x 65 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14044

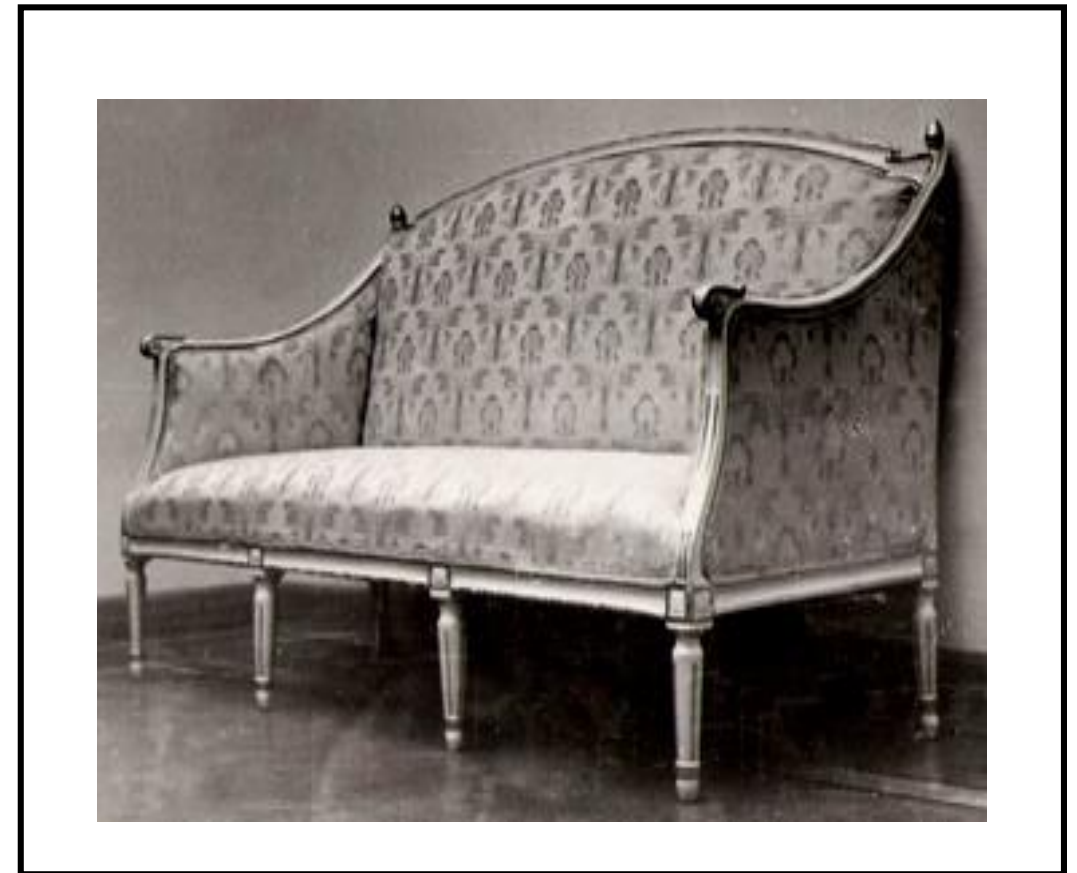
Kanapa klasycystyczna, z trzema pełnymi, tapicerowanymi oparciami, na ośmiu nogach. Tylne oparcie typu *en chapeau*; boczne – o wklęsłej linii, zakończone wolutą; wsporniki esowato wygięte, od czoła żłobkowane, przechodzą w linię przednich nóg mebla. Oskrzywienie prostokątne z zaznaczonymi krawędziami (astragal) i kostkami bez wypełnienia. Nogi proste, okrągłe w przekroju, żłobkowane, zakończone pierścieniem i kulistą, spłaszczoną stopką.

Historia

Element garnituru mebli, który od 1788 r. wypełniał dwa wnętrza apartamentu króla – Małą Galerię i Gabinet Króla. W latach 1840–1939 w pokoju Szambelańskim, z wyjątkiem lat ewakuacji mobiliów do Moskwy, 1915–1922. Po 1939 r. uznana wraz z „parą” za zaginione. Jedną z kanapa (I-g-16 ŁK), w złym stanie, udało się zidentyfikować w magazynach MNW. Została zwrócona w 1986 r. Druga nadal traktowana jest jako strata wojenna.

Źródła: Inw.1788, k. 30; Inw.1795, k. 44; Inw.1817, k. [25]; Inw.1832, k. 40; Inw.1839–1842, k. 73, nr 557 lub 558; Inw.1923, k. 10, nr 01164 lub 01401; 1935–37, s. 24, poz. 4.

Bibliografia: Choynowski, Zarębska 1993, s. 4 (z błędną informacją, że znajdowała się w Gabinetie Króla).

Komoda

nr inw.: I-h-5 ŁK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska) , 4. ćw. XVIII w.

Materiał: drewno mahoniowe, brąz złocony, marmur

Technika: stolarstwo, okleinowanie, wycinanie, aplikacje z brązu

Wymiary: 90 x 168 x 77 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14051

Komoda klasycystyczna, trzyszufladowa, na czterech prostych nogach, nakryta marmurową płytą. Górna szuflada zamaskowana wycinanym arabskim fryzem. Dolne szuflady z centralnymi rozetami z brązu ujętymi bordiurą z wycinanego ornamentu na jasnym tle oraz z parami uchwytów i rozetkami w narożach. Szuflady ujęte pilastrami o wklęsłych polach z brązowymi kampanulami rozdzielone listwami z brązu. Nogi z wklęsłymi płycinami zakończone stopką w formie ściętej piramidy.

Historia

Mebel z Zamku Królewskiego, tam notowany jeszcze w 1886 r. Ekspozowany w 1889 r. na wystawie w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. W łazienkach sfotografowany w 1915 r. (TOnZP) przed wywozem do Rosji. Od 1923 do 1940 r. w pokoju Szambelańskim. 1 lutego 1940 r. zabrany przez Niemców do urzędnika mieszkania na ul. Chopina 13. Zaginiony po 1940 r.

Źródła: Inw.1795ZK, s. 127 (Garde-Meuble); Inw.1923, s. 10, nr 01273; 1935-37, s. 24, poz. 5: MNW Arch., s. 1 0718 b, (1.II.1940);

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 232, nr 1; **Katalog wystawy starożytności 1889, s. 80, poz. 1;** Niemojewski 1922, s. 53; Choynowski, Zarębska 1993, s. 5, nr I-h-5.

Zegar z posązką Wenus z gołąbkami

nr inw.: I-z-15 ŁK

Autor: Lazzarini, Francesco (1748–1808) (obudowa wraz z posązką)

Miejsce i data powstania: Rzym (Włochy), przed 1793 (marmurowy posązek); Lipsk (Niemcy), 1840 (mechanizm zegarowy)

Materiał: marmur biały, marmur szary, brąz, żelazo

Technika: zegarmistrzowska, rzeźbienie, odlewanie, złocenie

Wymiary: wys. ok. 65,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66669

Zegar w rzeźbiarskiej obudowie: posązek młodej półnagiej kobiety, osłoniętej częściowo drapowaną tkaniną, trzymającej w dłoniach gołąbka. U jej nóg skała, w którą wkomponowana jest tarcza zegarowa: złocona, z odlewanymi ornamentami w centrum i na zewnętrznej krawędzi. Całość na prostokątnej podstawie z szarego marmuru.

Historia

Posązek *Wenus z gołąbkami* zaoferował królowi w 1793 r. Lazzarini w trakcie pobytu w Warszawie. W 1796 r. ustawiono go w Przedpokoju na piętrze pałacu, obok drugiej pracy Lazzariniego: *Wenus z Amorem*. Posązki wykonano jako obudowy zegarów, które uzupełniono o mechanizmy w 1840 r. Zegar od 1923 r. w Pokoju Szambelańskim. Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1795, s. 41, nr 26; Inw.1832, s. 36, nr 26; Inw.1839–1842, s. 66, nr 509 (Przedpokój, piętro); s. 145, nr 1019 (S. Jadalna); Inw.1923, s. 27, nr 01580 (pokój Szambelański); 1935–1937, s. 24, poz. 10 (pokój Szambelański).

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 17, nr kat. 8; Mańkowski 1948, s. 38; Mikocka 2016, nr kat. 275.

MC

GABINET OLIWKOWY

(gabinet lub sypialnia cesarzowej; lewy Balkonowy)

Wnętrze powstało w 1840 r., w wyniku podziału stanisławowskiej Małej Galerii na trzy pokoiki i korytarzyk. Pokój zajął południową część Galerii. W pomieszczeniu zlikwidowano okno w ścianie wschodniej, umieszczając w tym miejscu późno empirowy kominek i neorokokowe lustro. Wymieniono obicia ścienne i posadzkę. Pokój zmieniał funkcję – był gabinetem, pokojem towarzyskim lub sypialnią cesarzowej. Jak większość pomieszczeń piętra, został zniszczony kompletnie w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r.

Obraz – Widok Wersalu od strony wjazdu ok 1664

nr inw 0875; II-d-163/172 ŁK

Autor: Meulen, Adam Frans van der (1632–1690)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), ok. 1664

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 56,5 x 67,8 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14399

Zmniejszony, autorski wariant pierwowzoru określanego jako *Vue du château de Versailles prise du côté de l'entrée en 1664*, w zbiorach Wersalu (nr inw. MV 7252), powtórzonego w akwafortcie Adriaena Fransa Boudewynsa st., z ok. 1685 r. Obraz sygnowany: V. MEULEN. FECIT. W czasach króla wisiał w Małej Galerii pałacu Na Wyspie.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0875; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 91; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 179; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 48/829.

Literatura: Somow 1895, nr 179; Niemojewski 1922, nr 179; Iskierski 1931, nr 91; Mańkowski 1932, nr 829; Tomkiewicz 1950, nr 99; Zdrożna, Zdrożny 2000, nr 146.

DJ

<http://dzialautracone.gov.pl/katalog-strat-wojennych/obiekt?obid=14399>

Obraz – **Scena w zamtuzie**

nr inw.: 0850

Autor: Malarz holenderski, 1. poł. XVII w.

Miejsce i data powstania: Holandia (Europa), l. 30–40. XVII w.

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 49,6 x 49 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14391

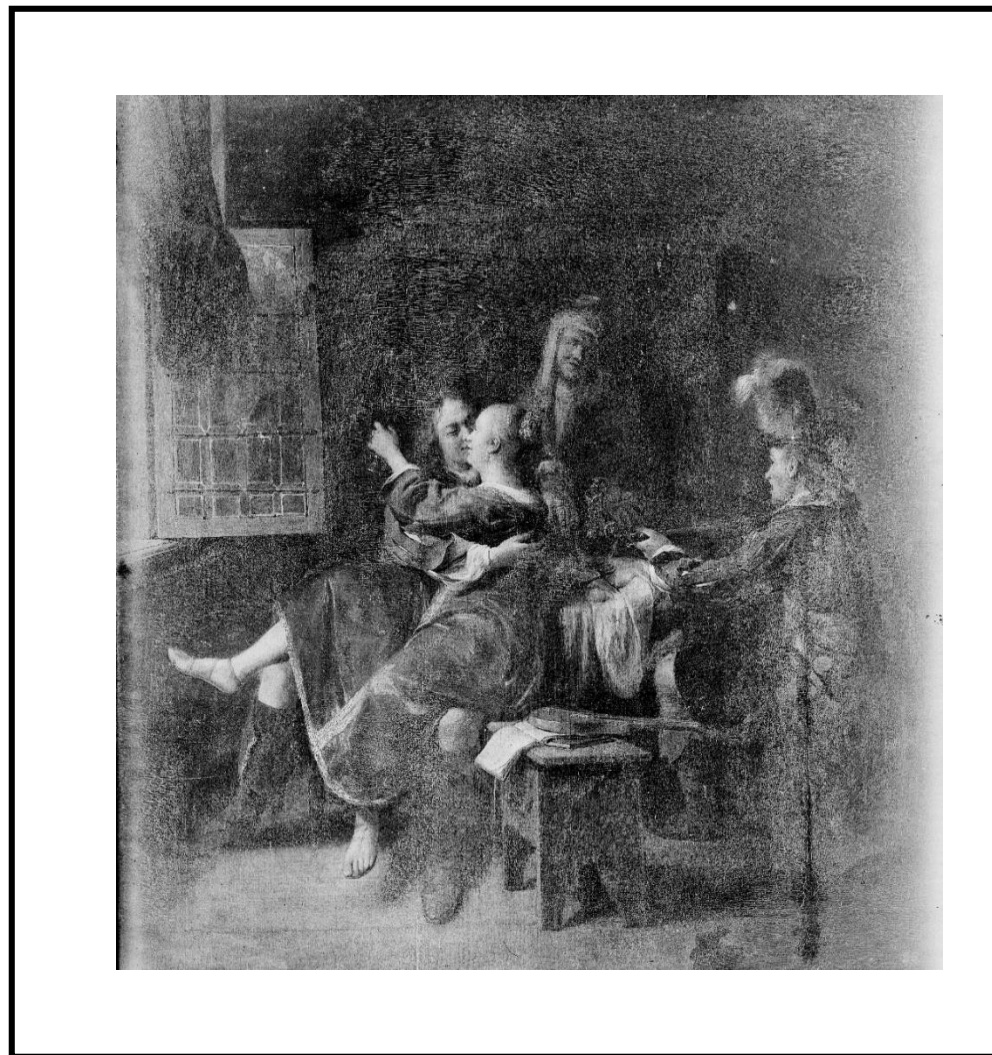
Sądząc z kostiumów postaci tę rodzajową scenę datować należy na lata 30., 40. XVII w.; przypomina podobne w charakterze obrazy Maertena Stooopa. Obraz przechowywany początkowo w Belwederze, po 1788 r. zawieszony w pałacu Na Wyspie, w Małej Galerii, a ok. 1797/1798 r. w Gabinetcie przy Sali Salomona.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny. .

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0858; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 5, nr 26; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 26; Inw.1788, AGAD, AJP 162, k. 25v, nr 26; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 26; Inw.1839,AGAD, ZPC, 2988, nr 515; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 166; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 168/26.

Bibliografia: Somow 1895, nr 166; Niemojewski 1922, nr 166; Iskierski 1931, nr 166; Mańkowski 1932, nr 26; Tomkiewicz 1949, nr 126; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 253.

Obraz – **Koncert – dwie damy i kawaler**

nr inw.: 0691; II-d-160/111 ŁK

Autor: Guérin, François (1717–1801)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 1768

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 32,6 x 23,2 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14411

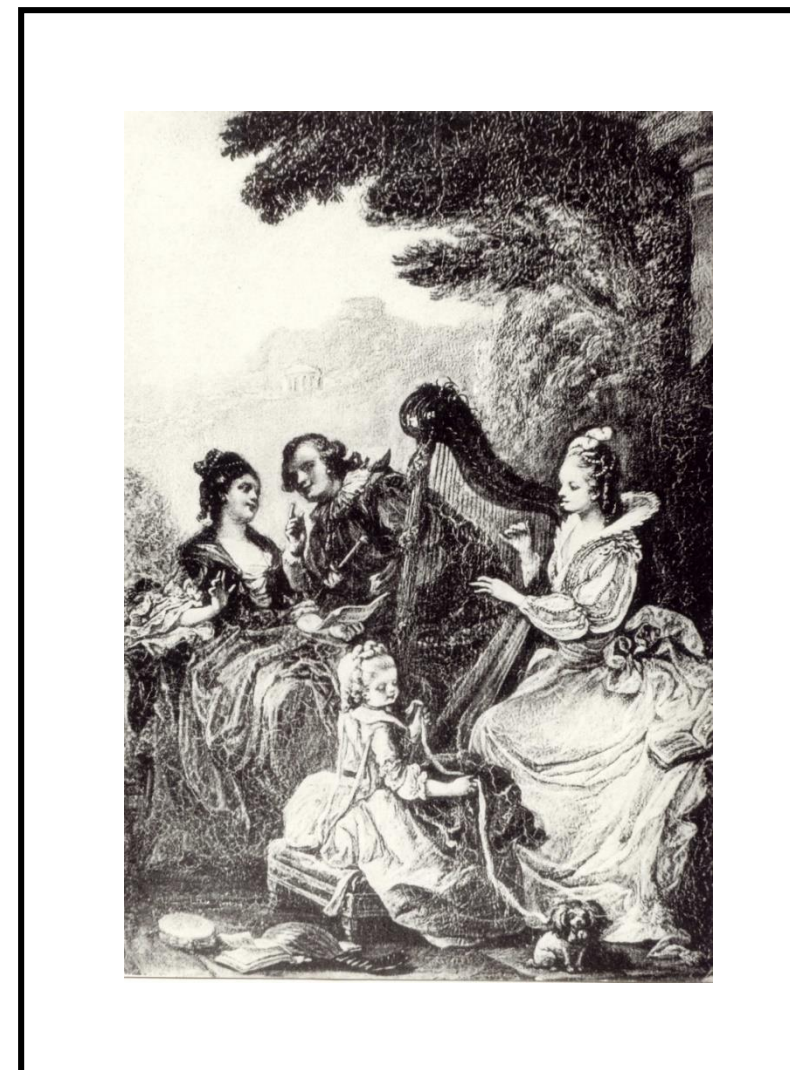
Nabyty za pośrednictwem pani Geoffrin w Paryżu, nie trafił za życia monarchy do jego apartamentów, lecz przechowywany (zmagazynowany) był w Belwederze. Dopiero po 1809 r. zawisł w pałacu Na Wyspie. François Guérin, raczej drugorzędny paryski malarz, rysownik i miniaturzysta, przez autorów XIX-wiecznych łazienkowych opracowań mylony był z Guerinem, uczniem Davida. Sygnowany: *F. Guérin Fecit 1768*.

Historia

W 1777 r. nabyty do kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0691; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 3, nr 367; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 367; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 367; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 270; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 176; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 82/367.

Bibliografia: Somow 1895, nr 176; Niemojewski 1922, nr 176; Iskierski 1931, nr 46; Mańkowski 1932, nr 367; Tomkiewicz 1949, nr 33; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 88.

Obraz – **Martwa natura z kwiatami i ptasim gniazdem**

nr inw.: 0458; II-d-145/132 ŁK

Autor: Huijsum, Jan van (1662–1749) (?)

Miejsce i data powstania: Amsterdam (Holandia), 1. ćw. XVIII w.

Materiał: farby olejne, miedź

Technika: malarstwo olejne na blasze

Wymiary: 23 x 28,7 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14407

Prócz rozbudowanych kompozycji kwiatowych z bukietami w wazach lub wazonach Van Huijsum malował również takie, podobne w charakterze, niewielkie kompozycje; być może obraz był jego oryginalnym dziełem.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0458; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, nr 693; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 693; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 693; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 709; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 157; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 174/693.

Bibliografia: Somow 1895, nr 157; Niemojewski 1922, nr 157; Iskierski 1931, nr 54; Mańkowski 1932, nr 693; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 105.

Obraz – Pejzaż ze zwierzętami I

nr inw.: nieustalony

Autor: Roos, Philip Peter (1657–1706) (?)

Miejsce i data powstania: Rzym (Włochy) (?), k. XVII w. (?)

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 73,5 x 97,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14373

Jeden z pary obrazów. Na podstawie fotografii trudno stwierdzić, czy mamy do czynienia z dziełem naśladowcy czy samego Philipa Petera Roosa, niezwykle często naśladowanego. Wisiał w Belwederze; do pałacu Na Wyspie przeniesiony dopiero w 1809 r.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gab. Oliwkowy balkonowy), w latach 1926–1936 w Belwederze, następnie w Zamku Królewskim; w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny; pojawił się 11 czerwca 1996 na aukcji Wiener Kunst Auktionen, Wiedeń, nr 12.

Źródła: Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 798; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 798; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 298; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 172; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 111/798.

Bibliografia: Somow 1895, nr 172; Niemojewski 1922, nr 172; Mańkowski 1932, nr 798; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 189; Pilus 2019, s. 62–63.

DJ

<http://dzialautracone.gov.pl/katalog-strat-wojennych/obiekt?obid=14373>

Obraz – Pejzaż ze zwierzętami II

nr inw.: 0859

Autor: Roos, Philip Peter (1657–1706) (?)

Miejsce i data powstania: Rzym (Włochy) (?), k. XVII w. (?)

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 73,5 x 97,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14372

Jeden z pary obrazów. Na podstawie fotografii trudno stwierdzić, czy mamy do czynienia z dziełem naśladowcy czy samego Philipa Petera Roosa, niezwykle często naśladowanego. Wisiał w Belwederze; do pałacu Na Wyspie przeniesiony dopiero w 1809 r.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; jesienią 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gab. Oliwkowy balkonowy), w latach 1926–1936 w Belwederze, następnie w Zamku Królewskim; w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie II wojny; pojawił się 11 czerwca 1996 na aukcji Wiener Kunst Auktionen, Wiedeń, nr 13.

Źródła: Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 797; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 797; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 280; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 171; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 109/797.

Bibliografia: Somow 1895, nr 171; Niemojewski 1922, nr 171; Mańkowski 1932, nr 797; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 188; Pilus 2019, s. 62-63.

DJ

<http://dzialautracone.gov.pl/katalog-strat-wojennych/obiekt?obid=14372>

Obraz – Portret konny nieznanego mężczyzny w zbroi

nr inw.: 0889; II-d-147/140 ŁK

Autor: Malarz francuski, czynny w 4. ćw. XVII i 1. ćw. XVIII w. [albo XVII/XVIII w.]

Miejsce i data powstania: Francja (Europa), pocz. XVIII w.

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 43,80 x 36,80 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14396

Przez Stanisława Iskierskiego identyfikowany jako przedstawiający Ludwika II Burbona (1621–1686), zw. Wielkim Kondeuszem. Kształt peruki, wskazuje jednak na lata 90. XVII w. lub pierwsze dekady XVIII w. Konwencja typowa dla konnych portretów tego czasu; na fotografii nie widać, czy portretowany – bez wątplenia wysoko urodzony dowódca, ma jakieś ordery, co ułatwiłoby identyfikację. Obraz wisiał w Garderobie króla w pałacu Na Wyspie.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0889; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 1270; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1270; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 155; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 159; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 212/1270.

Bibliografia: Somow 1895, nr 159; Niemojewski 1922, nr 159; Iskierski 1931, nr 155; Mańkowski 1932, nr 1270; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 246.

Obraz – **Madonna z Dzieciątkiem**

nr inw.: 0459; II-d-172/91 ŁK

Autor: Schuer (Schoor), Theodor van der (1634–1707) (?)

Miejsce i data powstania: Haga (Holandia), k. XVII w.

Materiał: farby olejne, metal

Technika: malarstwo olejne na blasze

Wymiary: 23,5 x19,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14381

Ten sygnowany: *TSV*; na odwrocie *Th. van der Schnur*, bardzo mierny obraz w galerii króla uchodził za kopię z Tycjana i wisiał w apartamencie króla w pałacu Na Wyspie, na piętrze.

Historia

Po 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0459 lub 0659; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1673; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 775; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 189; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 182/1673.

Bibliografia: Somow 1895, nr 189; Niemojewski 1922, nr 189; Iskierski 1931, nr 116 (Th. Van der Schnur [sic!] wg Tycjana); Mańkowski 1932, nr 1673; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 202.

DJ

<http://dzialautracone.gov.pl/katalog-strat-wojennych/obiekt?obid=14381>

Obraz – **Chłopiec bawiący się piłką**

nr inw.: 0792; II-d-150/109 ŁK

Autor: Danloux, Henri-Pierre (1753–1809)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 4. ćw. XVIII w

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 17,4 x 13,9 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14403

Jedna z pary dwu rodzajowych przedstawień bawiących się dzieci; namalowane przed emigracją do Londynu, zapewne w l. 80. XVIII w. Wisały w Sypialni króla w pałacu Na Wyspie.

Historia

Ok. 1791–1792 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0794; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1821; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 75; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 162; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 115/1822.

Bibliografia: Somow 1895, nr 162; Niemojewski 1922, nr 162; Iskierski 1931, nr 30; Mańkowski 1932, nr 1821; Romanowska-Zadrozna, Zadrożny 2000, nr 50, 51; Meslay 2007, s. 213.

DJ

Obraz – Dziewczynka z lalką

nr inw.: 0792; II-d-150/109 ŁK

Autor: Danloux, Henri-Pierre (1753–1809)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 4. ćw. XVIII w

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 17,4 x 13,9 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14404

Na odwrocie kartka z napisem: *L'Innocent et l'Espiegle de Danlou, peintre françois qui étoit à Rome lorsque j'ai fait l'acquisition de ces deux tableaux à Paris l'année 1791.* Jedna z pary dwu rodzajowych przedstawień bawiących się dzieci; namalowane przed emigracją artysty do Londynu, zapewne w l. 80. XVIII w. Wisiły w Sypialni króla w pałacu Na Wyspie.

Historia

Ok. 1791–1792 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet oliwkowy balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0793; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1822; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 76; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 163; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 115/1822.

Bibliografia: Somow 1895, nr 163; Niemojewski 1922, nr 163; Iskierski 1931, nr 31; Mańkowski 1932, nr 1822; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 51; Meslay 2007, s. 213.

DJ

Wenus wychodząca z kąpeli

nr inw.: II-b-27

Autor: Falconet, Etienne-Maurice (1716–1791)

Miejsce i data powstania: Paryż (Francja), 1760–1780

Materiał: marmur

Technika: rzeźbiarska

Wymiary: ok 25 cm (z podstawą); ok 19,0 x 12,0 x 8,5 cm (figurka)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN –

Przedstawienie młodej nagiej kobiety w postawie siedzącej, która lewą rękę dotyka głowy, a prawą trzyma na piersi. Jako, że była ona pendant do drugiej figurki autorstwa Falconeta, była tej samej wielkości i ukazywała, jak ją opisywano w inwentarzach, kobietę wychodzącą z kąpeli niejednokrotnie określając ją jako Wenus. Francuski artysta uznawany za najwybitniejszego rzeźbiarza swego czasu był dyrektorem królewskiej manufaktury porcelany w Sevres, projektował modele figur, stworzył wiele wzorów postaci, w tym charakterystyczne dla jego twórczości figury kąpiących się najbardziej popularne i najczęściej powielane.

Historia

W 1795 r. w Antyszambrze. W 1817 r. pozostawała w łazienkach. W 1832–1854 w pokoju Szambelańskim. W 1915 r. wywieziona do Moskwy; rewindykowana na mocy traktatu ryskiego Na listach rewindykacyjnych z rozpakowywania skrzyń w 1922 r. opisana wraz z drugą figurką Falconeta i podstawami marmurowymi pod numerami 01651 i 01652 oraz 01649 i 01650. Trudno rozstrzygnąć, który zapis odnosi się do zaginionej figurki, mówiący o tym, że przedstawiała klęczącą kobietę i że była silnie uszkodzona, ale części są. W tym czasie umieszczona w Gabinecie oliwkowym i zapisana w inwentarzu pałacu z 1923 r. pod numerem 01649 z adnotacją, że została umieszczona w alkierzu biblioteki w szafie; w tym samym pokoju odnotowana w spisie z 1937 r. pod numerem II-b-27 ŁK, nadanym zgodnie z instrukcją dla Zarządu Rezydencji Prezydenta RP z 1929 r.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 220, s. 13, poz. 32. 33; Inw.1832, AGAD, IŁK, 89, s. 42; Inw.1839/1842, AGAD, ZPC, 214, 2988, s. 76 v; Inw.1854–1863, AGAD, ZPC, 214, 3032, s. 589, poz. 478; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 16; Inw.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 27.

Bibliografia: Niemoyewski 1922, s. 54.

Ekran kominkowy

nr inw.: I-d-5 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Polska (Europa) (?), przed 1832

Materiał: drewno mahoniowe, tkanina jedwabna

Technika: stolarstwo, toczenie, tapicerowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14022

Ekran kominkowy w formie prostokątnej, mahoniowej ramy, wypełnionej tkaniną, wspartej z dwóch stron na poprzecznie ustawionych dwójnogach. Ramiak górny w postaci profilowanego gzymsu, płaskiego od góry, wsparty na dwóch ramiakach bocznych o kształcie gładkich kolumn, rozszerzających się ku dołowi. Na krańcach kolumn toczone pierścienie. Dolny ramiak od frontu półkoliście wypukły. Nogi niskie, łukowato wygięte, zakończone wolutami.

Historia

W 1832 i 1839–1842 r. ekran znajdował się w garderobie królewskiej. Do Gabinetu oliwkowego trafił zapewne po 1850 r. Wnętrze pełniło funkcję bawialni, później sypialni w niewielkim apartamencie cesarzowej. Z wyjątkiem I wojny światowej (1915–1922), kiedy to zbiory ewakuowano do Moskwy, znajdował się we wzmiankowanym wnętrzu. Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1832, s. 50; Inw.1839–1842, s. 96, nr 729; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, s. 96, Nr 1974; Inw.1923, s. 4, nr 01060; **1935–1937, s. 27**, poz. 2;

Bibliografia: Choynowski, Zarębska 1993, s. 2, nr I-d-5 ŁK.

MC

Kanapa

nr inw.: I-g-18 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), koniec XIX/pocz. XX w.

Materiał: drewno (szkielet mebla), drewno mahoniowe (cokół), tkanina jedwabna

Technika: stolarstwo, tapicerowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14045

Kanapa narożna „tapicerska”, kryta jedwabną tkaniną w kolorze oliwkowym. Dwie części oparcia mebla ustawione pod kątem 45°, każda część w formie dwóch poziomych tapicerowanych półwałków. Siedzenie gładkie, nieznacznie wypukłe o zaokrąglonych przednich narożnikach. Część pionowa siedziska tapicerowana (trzy poziome półwałki). Całość wsparta na mahoniowym cokole, gładkim o zaokrąglonych przednich narożnikach.

Historia

Mebel wykonany w końcu XIX w. lub na początku XX w., być może w związku z aranżacją Gabinetu oliwkowego na sypialnię cesarzowej. Zastąpił parę kątowych kanap z 1840 r., inaczej tapicerowanych, wspartych na czterech nóżkach. Pokój pełnił w tym czasie funkcję buduaru cesarzowej. W międzywojniu kanapa ujęta na zdjęciu Gabinetu oliwkowego z 1925 r. (fot. H. Poddębski). Zaginiona po 1939 r.

Źródła: Inw.1923, s. 9, nr 01191; 1935-37, s. 27, poz. 6.

Bibliografia: Choynowski, Zarębska 1993, s. 4.

MC

Komoda

nr inw.: I-h-6 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Francja (?), 3. ćw. XVIII w.

Materiał: drewno, okleina mahoniowa, brąz złoty, stiuk

Technika: stolarstwo, okleinowanie, fornirowanie, odlewanie, cyzelowanie, złocenie, formowanie

Wymiary: 86 x 144 x 64 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14052

Komoda rokokowa, dwuszufladowa, na czterech wysmukłych, nieznacznie wygiętych tzw. szablowych nogach. Front i boki mebla wybrzuszone. Dolna linia czoła komody (fartuch) fantazyjnie faliście podcięta. Błat z ciemnego stiuku, o zaokrąglonych przednich narożach. Mebel fornirowany: centralne pola okleiny ujęte w opaski z obłogu o ukośnym układzie usłojenia. Liczne dekoracje ze złotego brązu w kształcie liści, wolut i rocaille (uchwyty i szyldy na szufladach, naroża korpusu i przednich nóg, stopki, fartuch).

Historia

W 1886 r. mebel w Zamku Królewskim. W 1922 r. komoda znajdowała się w Gabinetce oliwkowym i była określona jako: „cebulasta” z brązami i blatem stiukowym. Wygląd mebla znany z niedatowanego zdjęcia z okresu międzywojennego. Komoda zaginiona po 1939 r.

Źródła: Inw.1923, s. 9, nr 0503; **Spis 1935-37, s. 27, poz. 7.**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 195, kat. 1; Niemojewski 1922, s. 54; Choynowski, Zarębska 1993, s. 5 (tam odnotowano, że blat był wyłożony ciemnym stiukiem po środku).

Stolik

nr inw.: I-s-15 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1. poł. XIX w.

Materiał: drewno mahoniowe

Technika: stolarstwo, toczenie, rzeźbienie

Wymiary: 75 x 65 x 65 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14082

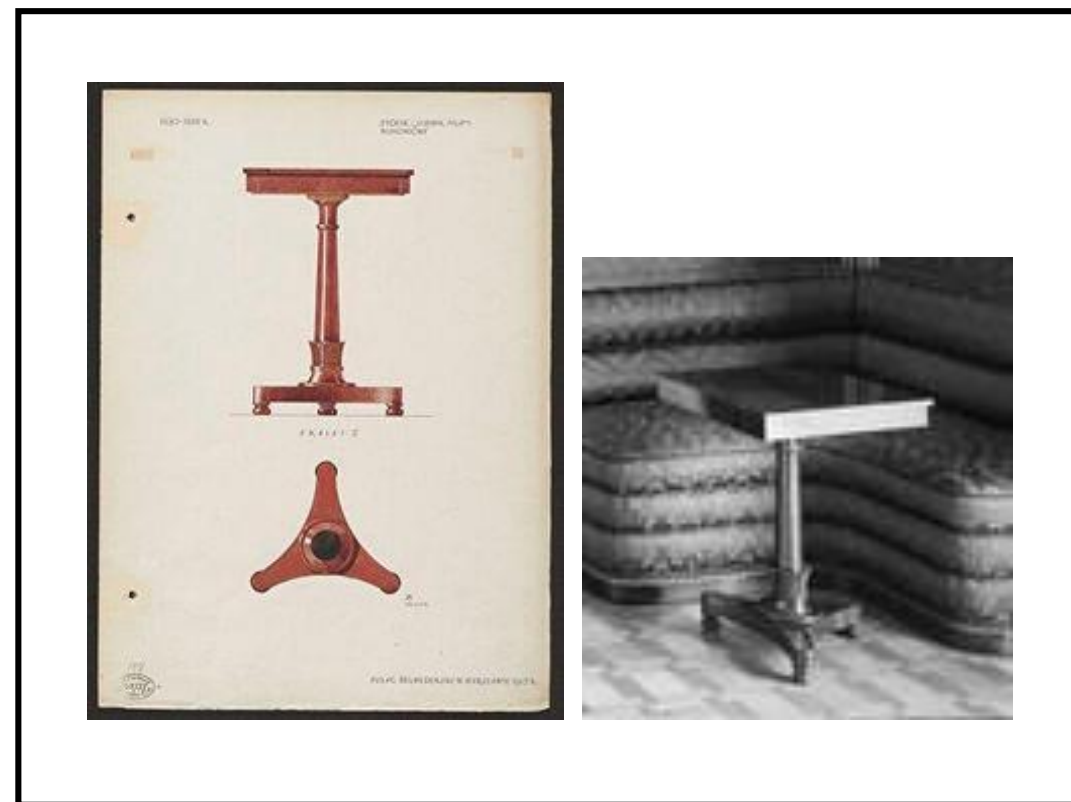
Stolik o kwadratowym blacie i oskrzynieniu, na toczonej nodze zdobionej u góry toczonym pierścieniem, u dołu rzeźbione, pionowe liście akantu. Mebel na trójkątnej podstawie o zaokrąglonych końcach i wciętych łukowato bokach, wspartej na trzech kulistych, spłaszczonych nóżkach.

Historia

Stolik w 1915 r. zinwentaryzowano w Belwederze. Wówczas wykonano jego akwarelowy rysunek, oraz zdjęcie fragmentu wnętrza z innymi meblami – stolikiem i lustrem (TOnZP). Na rysunku datowano mebel na lata 1830– 1848 i określono jego styl jako Ludwik Filip. Do Gabinetu oliwkowego trafił zapewne w 1923 r. W prawdzie nie udało się go zidentyfikować w inwentarzu z tego roku, ale przy opisie bliźniaczego stolika, który 9 lipca 1923 r. trafił do Sypialni króla podano, że jest on identyczny jak ten, który stoi w Gabinetecie oliwkowym. Mebel został ujęty na zdjęciu wnętrza z 1925 r. (H. Poddębski). Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1923, s. 80, poz. 191; **Spis 1935-37, s. 27, poz. 11.**

Bibliografia: Choynowski, Zarębska 1993, s. 9 (I-s-15 ŁK).

J. Małachowski, *Stolik belwederski...*, 1915, rysunek, nr inw. DI 4737MNW, Muzeum Narodowe w Warszawie.

H. Poddębski, 1925, fot. *Gabinet Oliwkowy*, nr. inw. AN 26569, Muzeum Warszawy.

Stolik

nr inw.: I-s-19 ŁK; inne oznaczenia – 645 (1923 r.)

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 2. ćw. XIX w.

Materiał: drewno mahoniowe

Technika: stolarstwo, okleinowanie, toczenie, rzeźbienie

Wymiary: 71 x 51 x 50,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14085

Stolik mahoniowy, mały, kwadratowy, na jednej nodze osadzonej w trójkątnej podstawie, z szufladką.

Historia

Mebel o dość zbliżonym opisie do poprzedniego (patrz wyżej). Różni się nieznacznie wielkością i szufladą w oskrzynieniu. 9 lipca 1923 r. został wstawiony do Sypialni króla (z Zamku (?)), z informacją, że jest identyczny jak stolik w Gabinetcie oliwkowym. W sypialni znajdował się na pewno w 1925 i 1926 r., o czym świadczą zdjęcia autorstwa Henryka Poddębskiego i obraz Stanisława Żukowskiego. Ok. 1926–1927 r. przeniesiony do Gabinetu oliwkowego. 15 kwietnia 1940 r. zabrany przez Niemców do MNW. Zaginiony po 1940 r.

Źródła: Inw.1923, s. 80, poz. 191; **Spis 1935-37, s. 27, poz. 11;** MNW Arch., 0718 b: I-s-19; Spis mebli zabranych do Muzeum Narodowego dnia 15.IV.1940 r.

Bibliografia: Choynowski, Zarębska 1993, s. 10 (nr I-s-19 ŁK).

Zegar

nr inw.: I-z-16 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych, 1. poł. XIX w.

Materiał: drewno, brąz złocony, emalia, szkło (klosz)

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, cyzelowanie, rytowanie, stolarstwo, toczenie, okleinowanie; emaliowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66668

Zegar w architektonicznej portalowej obudowie: walec z mechanizmem ujmują dwie pary mahoniowych kolumn, stojących na podłużnym cokole i podtrzymujących belkowanie (proste lub zwieńczone frontonem). Głowice i bazy kolumn odlane w brązie. Belkowanie z aplikacją z brązu: para skrzyżowanych strzał ujętych kokardą. Tarcza zegara z brązu, ujęta profilowaną krawędzią. Cyfry na okrągłych emaliowanych tłach. Fronton cokołu z aplikacją z brązu: para uskrzydionych gryfów z arabeskowymi ogonami, po między którymi trójnóg ofiarny z płomieniem. Zegar pod kloszem.

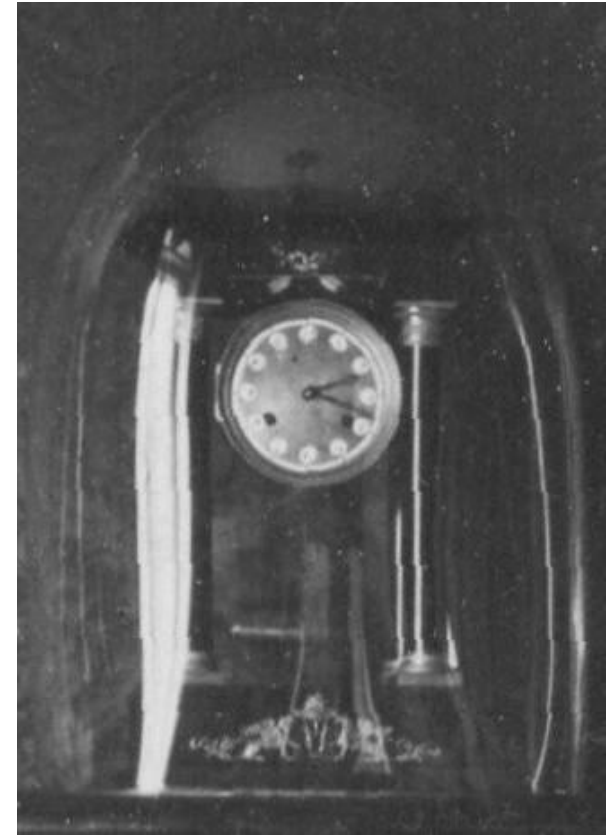
Historia

W 1886 r. zegar znajdował się w Belwederze. W 1923 r. był początkowo eksponowany w pokojach Ryxa. 1 listopada 1923 r. przeniesiono go do Gabinetu oliwkowego, gdzie pozostawał do 1939 r. Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1923, s. 26, nr 0816; **Spis 1935-37, s. 27, poz. 12.**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 142, kat. 10.

MC

KORYTARZYK (przejście)

Wnętrze powstało w 1840 r., w wyniku podziału stanisławowskiej Małej Galerii na trzy pokoiki i korytarzyk, który połączył nowy Pokój Szambelański z Gabinetem Chińskim. Jednoskrzydłowe drzwi z Pokoju Szambelańskiego były umieszczone na początku korytarza, natomiast dwuskrzydłowe drzwi do Gabinetu Chińskiego były umieszczone w pobliżu jego końca, ale „w poprzek”, po prawej stronie, co wymagało zmiany kierunku osoby wchodzącej. Korytarz nie miał naturalnego oświetlenia (okna), dlatego najczęściej drzwi Pokoju Chińskiego pozostawiano otwarte, a na ich osi w korytarzu umieszczano lustro lub obraz by zniwelować wrażenie „ślepej ściany”. Jak większość pomieszczeń I piętra, korytarz został kompletnie zniszczony w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r.

Konsola

nr inw.: I-i-16 ŁK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), ok. 1775–1777

Materiał: drewno złożone, *papier mache*, marmur

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, formowanie, cięcie, szlifowanie

Wymiary: 110 x 50 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14062

Konsola, klasycystyczna, półokrągła, na czterech graniastych nogach. Oskrzynienie z ornamentem wici akantowej przerywanej kostkami z roślinną dekoracją. Nogi kanelowane, zakończone kostką z fantazyjną rozetką i stopką w formie szyszki. Błat z białego marmuru, profilowany.

Historia

Mebel stanowił komplet z czterema konsolkami narożnymi będącymi częścią wystroju Pokoju Towarzyskiego w Białym Domu. Przed 1795 r. przeniesiony do sąsiedniej Jadalni. W okresie 1915–1922 wywieziony do Moskwy. Wcześniej dokonano jego rysunkowej dokumentacji (TOnZP). W 1922 r. ponownie w Sali Jadalnej. Po 1925 a przed 1935 r. przeniesiony do Pałacu na Wyspie i umieszczony w korytarzu łączącym pokój Szambelański z Gabinetem chińskim. Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1783, s. 48; Inw.1788, k. 53; Inw.1795, k. 85; Inw.1839/42 BD, s. 5; Inw.1923, s. 18 lub 19: jako stół (?); **Spis 1935-37, s. 28, poz. 1.**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 123, nr 1; Lauterbach 1918, il. 100; Choynowski, Zarębska 1993, s. 7; Choynowski 1998, s. 30; Choynowski 2015, s. 183 – 184, il. 26.

GABINET KRÓLA (Gabinet chiński)

Wnętrze z czasu XVII-wiecznej budowy pawilonu kąpielowego dla księcia Lubomirskiego. Modernizowane w latach 1772–1778 z inicjatywy króla Stanisława Augusta, stając się centralnym pomieszczeniem królewskiego apartamentu na piętrze pałacu. Wyposażenie Gabinetu podlegało w latach późniejszych częściowej wymianie, jednak jego wystrój ścienny praktycznie pozostał bez zmian, aż do czasu podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r. Zniszczeniu uległo całe wnętrze, łącznie ze stropami, sufitem i podłogami. Jedynym zachowanym elementem tego wystroju jest para marmurowych popiersi Rzymianek, które wieńczyły narożne kominki.

Popiersie Aleksandry z Grabowskich Krasickiej

nr inw.: P-II-a-4 ŁK

Autor: Staggi, Pietro (1754–1814) (?)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), lata 80.XVIII w.

Materiał: marmur biały, podstawa marmur czarny

Technika: rzeźbiarska

Wymiary: 50,8 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14003

Popiersie młodej dziewczyny o delikatnych rysach, która ma spuszczonego wzrok i lekko pochyloną głowę w prawą stronę. Włosy zebrane w dwa podwinięte warkoczki. Portretowaną jest jak się przypuszcza Aleksandra z Grabowskich Krasicka (1771–1789) (córka Elżbiety z Szydłowskich Grabowskiej), od 1788 r. żony Franciszka Salezego Krasickiego. Cokół popiersia był wykonany z ciemnoczerwonego porfiru z rzeźbionym i złotym napisem: Aleksandra z Grabowskich Krasicka 18 kwietnia 1772–12 maja 1789.

Historia

W 1795 r. w Gabinetecie pracy króla. W 1850 r. na parapecie w tym samym miejscu. W 1915 r. wywieziona do Moskwy; zwrócona na mocy traktatu ryskiego z 1922 r. W inwentarzu z 1923 r. zapisana pod numerem 01228 lub 01229, z adnotacją, że znajduje się w Chińskim Gabinetecie. W 1929 r. w Gabinetecie chińskim jak nazywano Gabinet pracy króla. W 1937 r. w Gabinetecie Porterowym. W 1940 r. wywieziona do MNW.

Źródła: Inw.1795, AGAD, AJP, 220, s. 20; AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 3; AAN, MKiS, 387/1, s. 8.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 40, nr 23; Niemoyewski 1922, s. 55; Tatarkiewicz 1957, s. 128–143, s. 142.

AC

KANAPA (dwie szt.) - nr inw.: I-g-14 ŁK, I-g-15 ŁK

Autor – serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania – Warszawa, ok. 1778-1784

Materiał – drewno, tapicerka

Technika – stolarka, podrzeźbiane, lakierowanie, złocenie; tapicerowanie;

Wymiary – nieznane

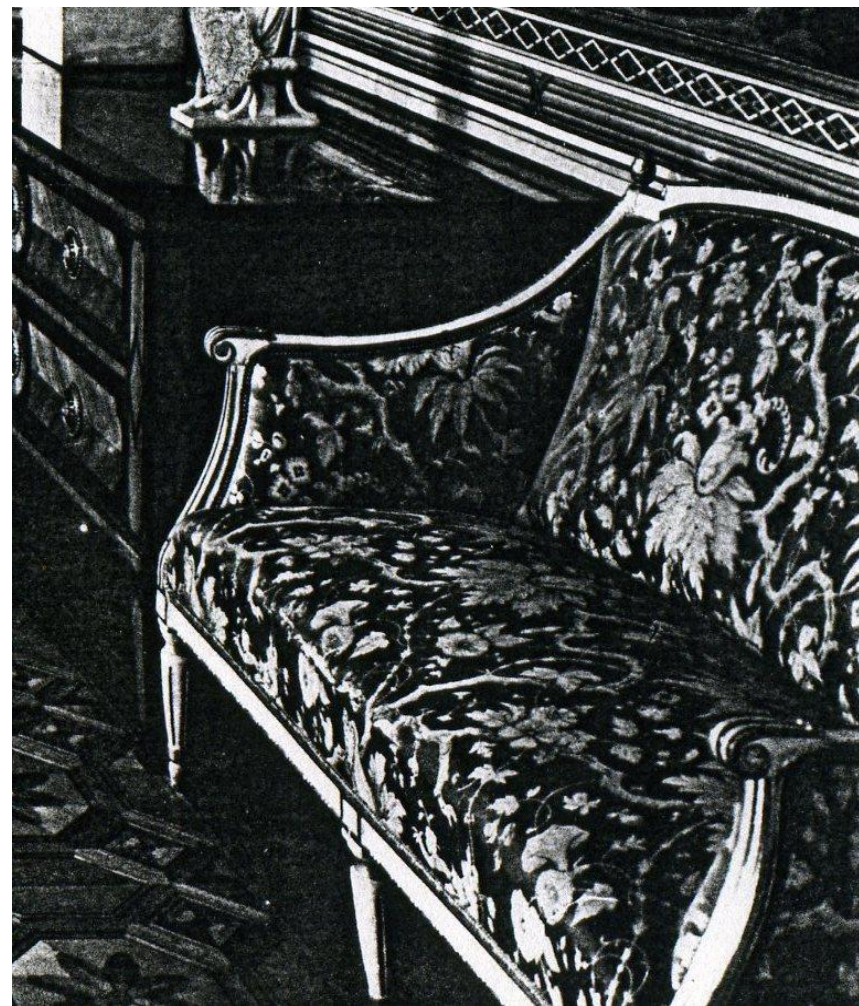
Numer w bazie strat wojennych MKiDN – 14043

Kanapa klasycystyczna, rzeźbiona, biało lakierowana, złocona, tapicerowana, z trzema pełnymi oparciami, na sześciu nogach. Tylne oparcie typu *en chapeau*. Boczne oparcia o wklęsłej linii, zakończone wolutą. Wsporniki oparc esowato wygięte, od czoła żłobkowane, przechodzą w linię przednich nóg mebla. Oskrzynienie prostokątne, gładkie, z zaznaczonymi krawędziami (astragal) i kostkami bez wypełnienia. Nogi proste, okrągłe w przekroju, żłobkowane, zakończone gładkim pierścieniem i kulistą, spłaszczoną stopką.

Historia: Kanapy wchodziły w skład garnituru siedzisk, który wypełniał dwa wnętrza apartamentu króla: Przedpokój i Gabinet. W Gabinetecie (Chińskim) eksponowane nieprzerwanie do 1939 r., z wyjątkiem czasu ewakuacji zbiorów do Moskwy w latach 1915-1922. Zaginione po 1939 r.

Źródła: Inw. 1788, k. 33; Inw. 1795, k. 48; Inw. 1817, s. [28]; Inw. 1832, s. 44 ; Inw. 1839-42, s. 82, nr 630, 631; Inw. 1923, s. 9, nr 01045, 01677; Spis 1935-37, s. 29, poz. 7; Zarębska, Choynowski, mpis., 1993, s. 4.

Bibl.: Grigorowicz 1886, s. 25, kat. 12-13; Niemojewski 1922, s. 55; Niemojewski 1927, tabl. XII;

Komoda

nr inw.: I-h-4 ŁK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), ok. 1784

Materiał: drewno mahoniowe, drewno palisandrowe różane, brąz złoty

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, okleinowanie, odlewanie, złocenie

Wymiary: 83 x 263,5 x 75 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14050

Komoda klasycystyczna, czteroszufladowa, na sześciu nogach, składająca się z identycznych modułów o dwóch szufladach ujętych pilastrami. Okleina układana w prostokątne pola z wcięciami narożnymi, na ciemniejszym tle, z wpisanymi centralnie kołami i rombami. Antaby i szyldy w formie złożonych ażurowych rozet okolonnych perełkami. Nogi proste, kwadratowe w przekroju, zwężające się ku dołowi, zakończone stopką w formie ściętej piramidy.

Historia

Mebel wykonany do Gabinetu króla, gdzie pozostawał do czasu ewakuacji zbiorów do Moskwy (1915–1922). Po rewindykacji, ponownie w Gabinetecie, skąd zabrany przez Niemców 1 lutego 1940 r. Zaginiony.

Źródła: Inw.1788, k. 33; Inw.1795, k. 48; Inw.1817, s. [28]; Inw.1832, s. 44, nr 217; Inw.1839/42, s. 82, nr 629; Inw.1923, s. 10, nr 0457; **Spis 1935-37, s. 29, poz. 8; AAN, sygn. 387/2, k. 2.**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 19, nr 3; Niemojewski 1922, s. 54–55, il.; Niemojewski 1927, tabl. LIII; Straty wojenne, rzemiosło 1953, s. 78, nr 14, il. 155; Maszkowska 1956, nr kat. 79, il. 86; Choynowski, Zarębska 1993, s. 5; Choynowski 1998, s. 30.

Lampa – żyrandol

nr inw.: I-ż-23 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Francja (Europa), 2. ćw. XIX w.

Materiał: brąz złocony i patynowany

Technika: odlewanie, patynowanie, złocenie, elektryfikacja

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66675

Żyrandol 12-ramienny, zelektryfikowany. Metalowy trzon w formie wazonu o szerokim, spłaszczonym brzuścu z wypukłym spodem i wysokiej szyi zakończonej półkulą z kwiatami. Trzon czarno patynowany; od spodu złożona szyszka i rozeta z liści i kwiatów. Najszersza część brzuśca ujęta gładką, złoconą obręczą, do której przymocowano dwanaście esowato wygiętych złoconych ramion zakończonych tulejkami i profitkami. Górna część szyi złożona. Żyrandol zawieszony na trzech złoconych, dekoracyjnych łańcuchach doczepionych do złoconego talerzyka zwieńczonego czarno patynowanymi orłami o rozpostartych skrzydłach.

Historia

Żyrandol z Zamku Królewskiego (nr 193), umieszczony w Gabinetcie chińskim 9 lipca 1923 r. (ze złoconego brązu w stylu Cesarstwa, na 12 świec, z jedwabnymi abażurkami). W Gabinetcie do 1936 r. (był w trakcie spisu 1935–1937). W 1936 r. zastąpiony XVIII-wiecznym świecznikiem – amplą. Oba świeczniki zaginione po 1939 r.

Źródła: Inw.1923, s. 81, nr 194; **Spis 1935-37, s. 29, poz. 14.**

MC

Lampa – ampla

nr inw.: nieznany

Autor : nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych, 2. poł. XVIII w.

Materiał: szkło, kryształ, brąz złoty

Technika: formowanie, cięcie, szlifowanie odlewanie, złocenie, cyzelowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Świecznik wiszący dwu – lub trójramienny w szklanej osłonie w formie odwróconej bańki, oprawionej w obręcz ze złotego brązu. U dołu złoczone kółko, u góry szklany „kapelusz”. Obręcz i góra kapelusza dekorowane gałązkami z brązu z wiszącymi licznie kryształami.

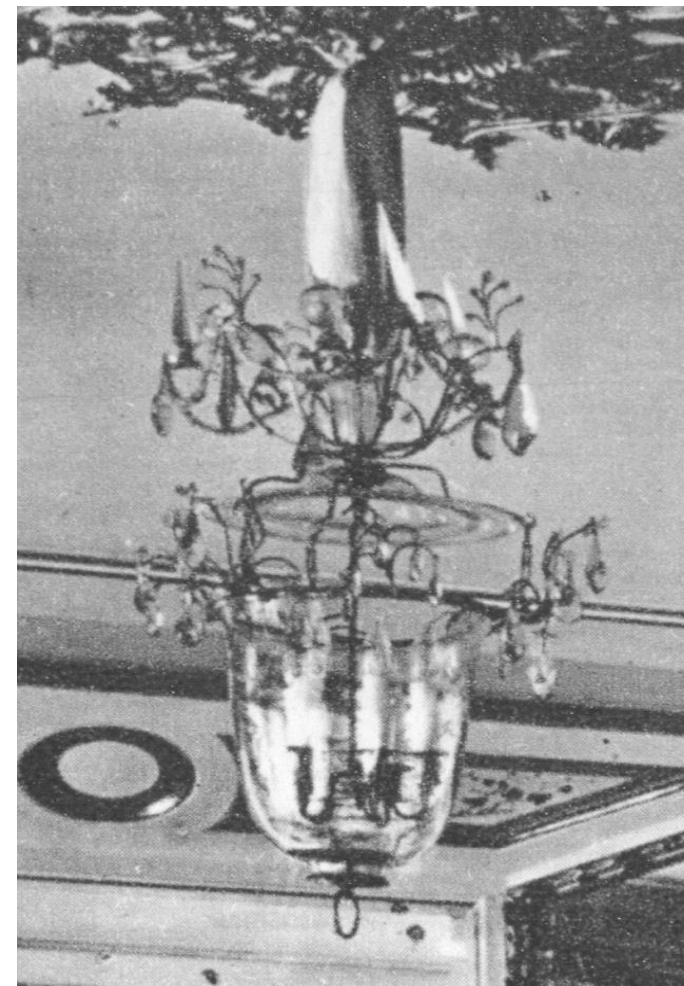
Historia

Lampa zapewne z oryginalnego wyposażenia pałacu z XVIII w.

Po rewindykacji mienia z Rosji w 1923 r. doliczono się pięciu tego typu lamp: trzech większych i dwóch mniejszych. Zmieniały one kilkakrotnie miejsce ekspozycji. Wydaje się, że ostatecznie trzy eksponowano w pałacu, w apartamencie króla (Gabinet, Sypialnia i Garderoba), dwie w Białym Domu (Jadalnia i Sypialnia – parter). Omawianą lampę w Gabinetcie chińskim umieszczono w 1936 r. (już po spisie z 1935–1937), co potwierdza fotografia wnętrza z tego roku. Zaginiona po 1939 r.

Ikonografia: E. Koch, *Gabinet Chiński*, 1936, fotografia, IS PAN nr neg. 42237.

MC

Szafki, 2 szt.

nr inw.: bez numerów inwentarzowych

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), po 1788–1793

Materiał: drewno, metal (siatka), tkanina

Technika: stolarstwo, lakierowanie, złoconie, wyplatanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Para szafek-biblioteczek w formie pionowego prostopadłościanu, jednodrzwiowych, biało lakierowanych. Rama drzwi z prostokątnym przeźroczem ujętym złożoną profilowaną listwą, wypełnionym mosiężną złożoną siatką i osłoniętym od wewnątrz tkaniną. Masywny górny wieniec biblioteczki podkreślony został w części środkowej poziomymi profilami i złożonym pasem. Złożony szyld osłaniający zamek w drzwiach. Wewnątrz półki na książki.

Historia

Szafki stanowiły wyposażenie Gabinetu pracy króla. Wykonane po 1788 r. Wspomniane w inwentarzu z 1795 r. : *szafki białe z listwami pozłocanemi, kratkami drucianemi, zamkami y kluczami, do Xiążek*. Zastąpiły dwie szafki, które przeniesiono w tym czasie z Gabinetu pracy do Sypialni króla. Po 1842 r. traktowane jako stały wystrój wnętrza. Zniszczone lub zaginione po 1939 r.

Źródła: Inw.1795, k. 46; Inw.1817, s. [27]; Inw. 1832, s. 46; Inw.1839/42, s. 87, nr 688, 689.

Ikografia: E. Koch, *Łazienki, Gabinet Chiński*, 1936, fot., IS PAN nr neg. 42237.

Zegar

nr inw.: I-z-14 ŁK

Autor: Gugenmus, Franciszek (1740–1820), (mechanizm)

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 1779

Materiał: żelazo, brąz złoty, emalia, drewno złoczone

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, snycerstwo, złocenie, emaliowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66663

Zegar ścienny, wprawiony w fasetę o kolistej, emaliowanej tarczy ujętej w snycerską, złotą obudowę. Wyposażony w balans i fussi (ślimak stożkowy), mający naciąg ośmiodniowy oraz mechanizm bicia godzin.

Historia

Czasomierz został wykonany w 1779 r. przez nadwornego zegarmistrza JKM Franciszka Gugenmusa (1740–1820). Umieszczono go na fasacie, w Gabinetie króla (Chińskim), nad ściennym malowidłem Jana Bogumiła Plerscha przedstawiającym panoramę chińskiego portu w Kantonie. Zegar pozostawał w wnętrzu nieprzerwanie do 1939 r. Zaginiony po 1939 r.

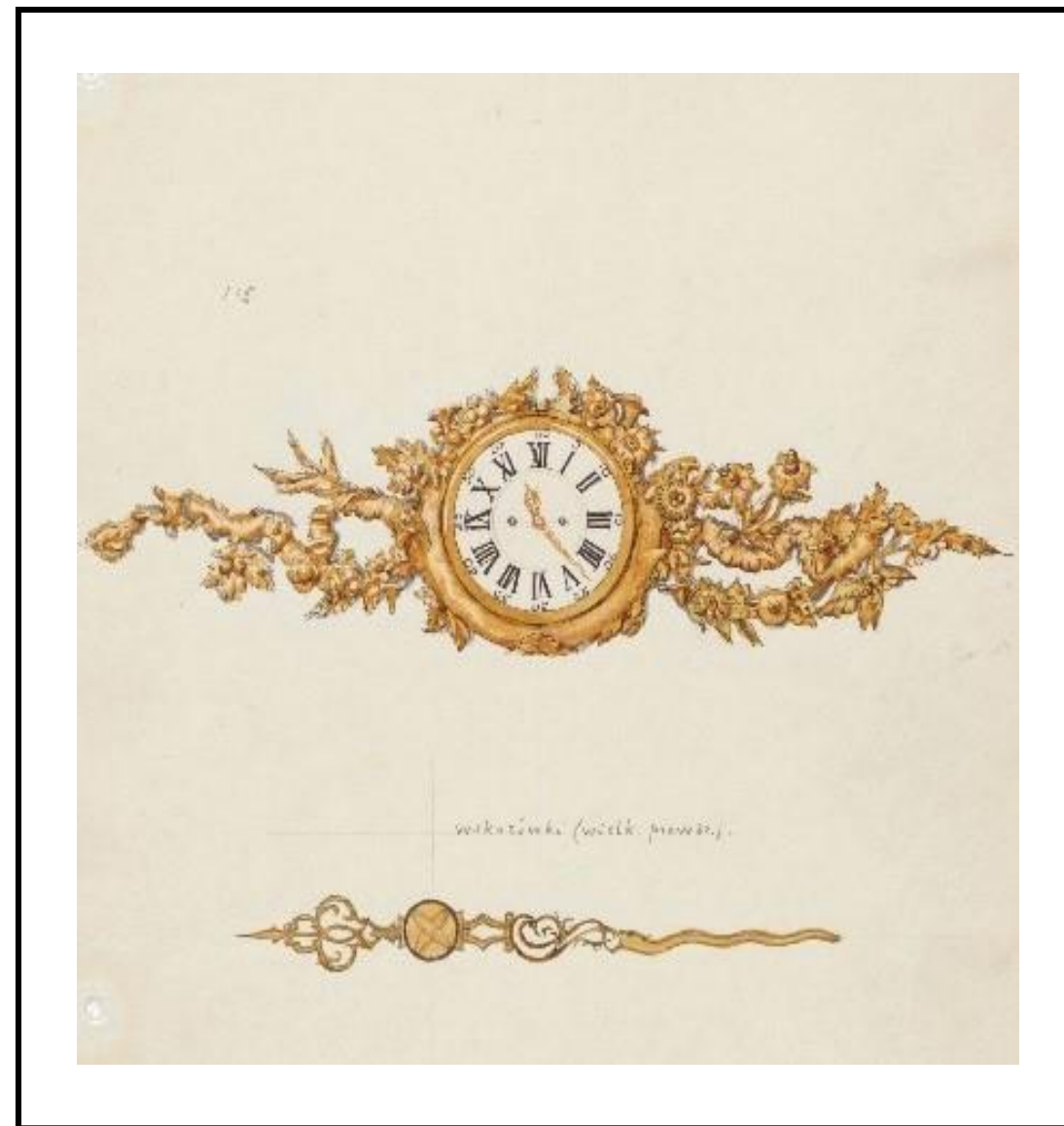
Źródła: Inw.1795, k.46; Inw. 1817, s. [27]; Inw. 1832, s. 44, nr 206; Inw. 1839-42, s. 86-87, nr 665; Inw.1896, s. 130, nr 13 [N. 1815]; Inw.1923, s. 54 (zegar stały, bez numeru);

Spis. 1935-37, s. 29, poz. 12.

Bibliografia: Prószyńska 1994, s. 74–75.

Ikonomia:

MC

SYPIALNIA KRÓLA (Sypialnia błękitna)

Wnętrze powstało w 1777 r. w wyniku decyzji króla Stanisława Augusta o nadbudowie łazienki i przeniesieniu sypialni królewskiej z parteru na piętro. Pokój podlegał jeszcze kilku modernizacjom, największej w 1784 r., kiedy to od południa dobudowano jeszcze Garderobę i połączono oba wnętrza szerokim przejściem, ujednolicając ich wystrój i wyposażenie. Podstawowy wystrój wnętrza z czasów króla przetrwał do 1944 r. (układ okien i drzwi, supraporty z portretami rodziców króla, boazerie cokołowe, szafy w ścianach). W 1840 r. przejście między Sypialnią i Garderobą zamknięto drzwiami; wymieniono posadzkę i obicia ścienne. Wymianie podlegało także ruchome wyposażenie wnętrza. Część umeblowania stanisławowskiego powróciła do Sypialni dopiero w okresie międzywojennym. Pokój, jak większość pomieszczeń piętra, został zniszczony kompletnie w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r.

Fotel

nr inw.: I-e-25 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: brak danych, przed 1840–1841

Materiał: drewno złożone, tkanina, mosiądz

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, profilowanie, złocenie, tapicerowanie, odlewanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: **14031**

Fotel rokokowy, rzeźbiony, złożony i tapicerowany. Oparcie typu *a la Reine*, o zaokrąglonych narożach i łukowato wygiętym górnym ramiaku z centralnym, rzeźbionym motywem kwiatowym. Siedzisko na rzucie trapezu, o faliście podciętej dolnej linii oskrzynienia. Od frontu niewielki fartuch z rzeźbionym motywem kwiatowym. Mebel wsparty na czterech esowato wygiętych nogach zakończonych mosiężnymi rolkami. Oparcie, siedzenie i podłokietniki tapicerowane.

Historia

Mebel trafił do Sypialni króla w latach 1840–1841. Oznaczono go numerem: III. Poz. 67, z informacją, że został na nowo całkowicie pozłoceny, pokryty błękitną materią i ma cztery mosiężne rolki u nóg. Od tego czasu, z przerwą na ewakuację zbiorów do Moskwy (1915–1922), znajdował się w Sypialni. Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1839/42, s. 185, nr III. poz. 67; Inw.1896, s. 19, nr 5 [N. 1503]; Inw.1923, s. 5, nr 0445; **Spis 1935-37, s. 30, poz. 2, nr I-e-25 ŁK.**

Bibliografia: Choynowski, Zarębska 1993, s. 3, nr I-e-25 ŁK.

Ikografia: Tatarkiewicz 1957, il. 208.

MC

Komoda

nr inw.: I-h-3 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska) (?), k. XVIII/pocz. XIX w.

Materiał: drewno okleinowane mahoniem, brąz, biały marmur

Technika: stolarstwo, okleinowanie, odlewanie, ślusarstwo, szlifowanie, profilowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66713

Komoda klasycystyczna, półokrągła, mahoniowa, nakryta marmurową płytą o profilowanej krawędzi, wsparta na czterech prostych nogach. Od frontu trzy szuflady w układzie pionowym. Górna, niższa, wkomponowana jest we fryz pod blatem, który podkreśla u dołu pozioma listwa z brązu. Jej czoło podkreślone jest prostokątną ramką z brązowej listwy. W centralnej części kluczyzna ujęta brązową owalną aplikacją. Dwie dolne, wyższe szuflady z centralnymi kluczynami zdobionymi sztyldami w formie tarcz; po bokach mają pary ruchomych brązowych uchwytów. Wszystkie szuflady ujmują pionowe, wypukłe pilastry, które w dolnej partii przechodzą w linię nóg mebla. Zdobią je aplikacje z brązu. Boki mebla wypukłe, podkreślone w centralnej części owalem z aplikacją z brązu. Nogi mebla kwadratowe w przekroju, zwężające się ku dołowi.

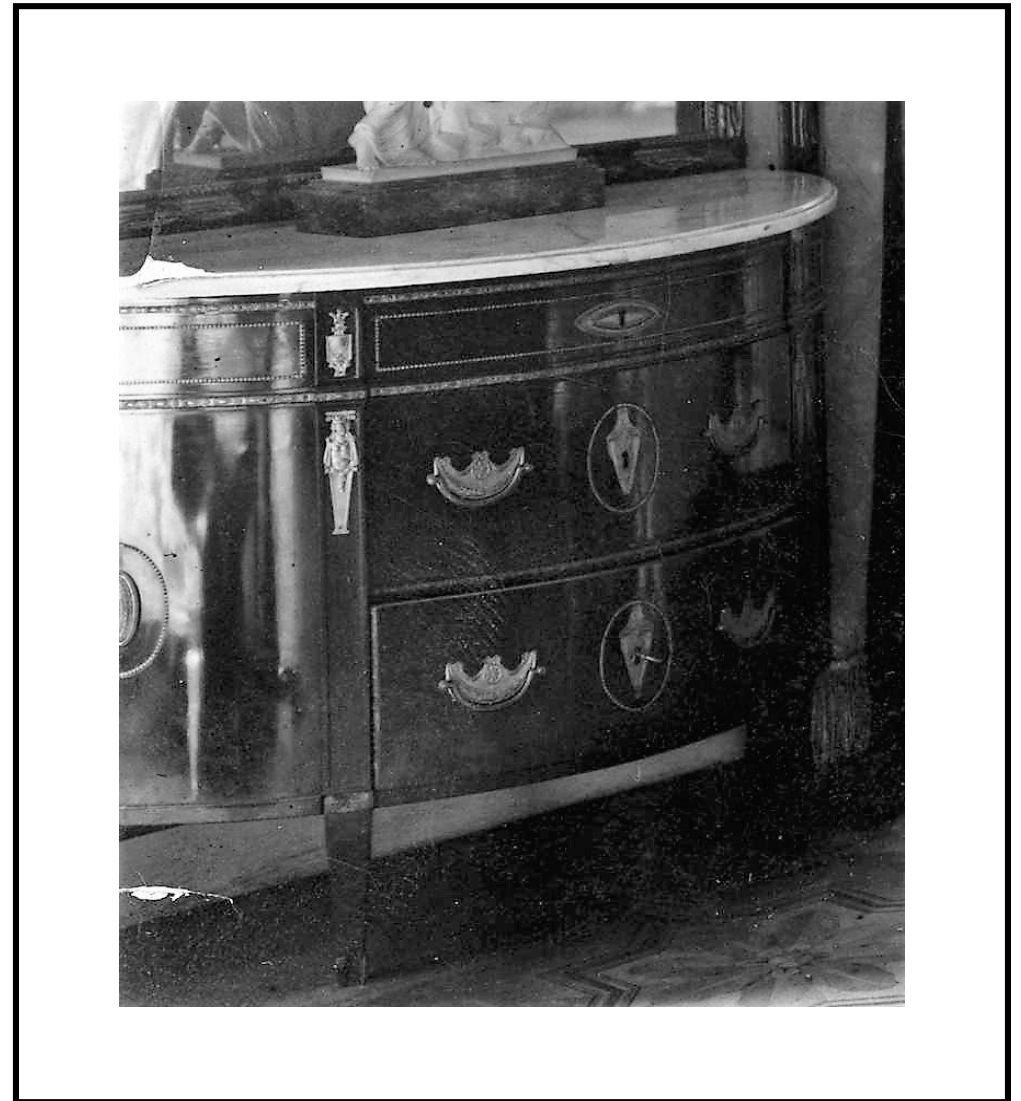
Historia

Mebel trafił do Sypialni królewskiej w 1923 r. z Zamku Królewskiego (nie wiadomo, co stało się z meblem, który stał tu wcześniej, w latach ok. 1840–1915). W Sypialni do 1939 r. Zaginiona.

Źródła: Inw.1923, s. 47, nr 0714; **Spis 1935-37, s. 30, poz. 6 (nr I-h-3 ŁK)**

Ikonografia: Tatarkiewicz 1957, il. 208;

MC

Lampa – ampla

nr inw.: I-o-5 ŁK

Autor: nieznan

Miejsce i data powstania: brak danych, 2. poł. XVIII w.

Materiał: szkło, kryształ, brąz złocony

Technika: formowanie, cięcie, szlifowanie odlewanie, złocenie, cyzelowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: brak nr

Świecznik wiszący (dwu – lub trójramienny) w szklanej osłonie w formie odwróconej bańki, oprawionej w obręcz ze złoconego brązu. U dołu złocone kółko, u góry szklany „kapsel”. Obręcz i góra kapselusa dekorowane gałązkami z brązu, z wiszącymi licznie kryształami.

Historia

Lampa zapewne z oryginalnego wyposażenia pałacu z XVIII w.

Po rewindykacji mienia z Rosji w 1923 r. doliczono się pięciu tego typu lamp: trzech większych i dwóch mniejszych. Zmieniały one kilkakrotnie miejsce ekspozycji. Wydaje się, że ostatecznie trzy eksponowano w pałacu, w apartamencie króla (Gabinet, Sypialnia i Garderoba), dwie w Białym Domu (Jadalnia i Sypialnia – parter). Omawianą lampę w Sypialni króla umieszczono ok. 1926 r. Zaginiona po 1939 r.

Źródła: Spis 1935-37, s.30, poz. 7.

Ikonomia: b. aut., *Sypialnia króla*, sierpień 1926, fotografia, NAC sygn. 1-U-7117-4.

MC

Łóżko

nr inw.: I-m-2 ŁK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), ok. 1784

Materiał: drewno biało lakierowane, żelazo, tkanina

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, lakierowanie, złocenie, tapicerowanie, ślusarstwo

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14073

Łóżko klasycystyczne, przyściennie, rzeźbione, biało lakierowane i złoczone, o dwóch jednakowych tapicerowanych przyciółkach typu *en chapeau*. Części drewniane mebla profilowane, z ornamentem przewiniętej wstążki i z kostkami z rozetą w narożach. Nogi proste, kanelowane, zwężające się ku dołowi, z opaską oddzielającą stopkę.

Historia

Łóżko stanowiło element garnituru mebli wypełniającego dwa pokoje – Garderobę i Sypialnię króla. Pierwotnie wieńczył je baldachim z zastonami i półokrągłą ramą, mocowaną do sufitu. Przed 1822 r. łóżko usunięto z Sypialni. Przechowywano je w magazynie, zapewne do 1922 r. W Sypialni ponownie od 9 lipca 1923 r. Mebel zabrany 1 lutego 1940 przez Niemców. Zaginiony.

Źródła: Inw.1788, k. 34–37; Inw.1795, k. 48; Inw.1817, s. [29]; Inw.1923, s. 80, poz. 190; **Spis 1935-37, s. 30, poz. 10.** AAN, 387/2, s. 17, poz. 26 (1.II.1940). **Bibliografia:** Grigorowicz 1886, s. 105, nr 1; Choynowski, Zarębska 1993, s. 8; Choynowski 1998, s. 30; Kwiatkowska, Kwiatkowski 1998, s. 174; Choynowski 2013, s. 110, il. 33.

MC

Szafka nocna

nr inw.: I-t-2 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), XVIII w. (?)

Materiał: drewno mahoniowe, biały marmur, brąz złocony

Technika: stolarstwo, okleinowanie, szlifowanie, odlewanie, złocenie

Wymiary: 81 x 42 x 29 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14102

Szafka nocna, klasycystyczna, w formie kubiku na czterech prostych, wysmukłych nogach. Błat marmurowy, ujęty niską galeryjką z brązu. Pod blatem szufladka z uchwytem – gałka z brązu. Wnętrze szafki przysłonięte jednoskrzydłowymi drzwiami z zamkiem i kluczem. Czoło szuflady z dekoracyjnym rombem wokół uchwytu; drzwi z prostokątną płyciną o wciętych narożnikach wypełnionych rozetkami z brązu. Drzwi i szuflada ujęte pilastrami, wypełnionymi w górnej części aplikacjami z brązu – kampanule ujęte kokardą (?).

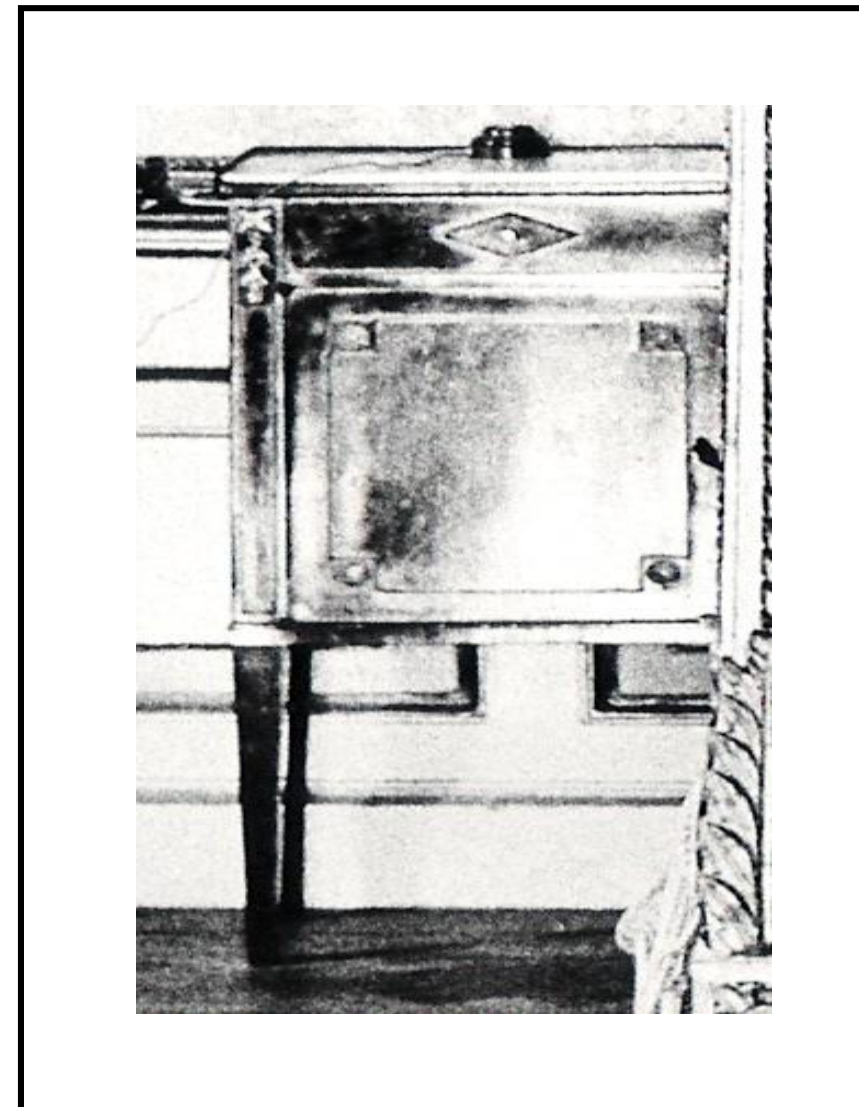
Historia

Mebel zapewne stanisławowski; nie znajdował się w sypialni króla w XVIII w. Zidentyfikowany dopiero w inwentarzu z 1854 r. W Sypialni króla od 1923 r. Zabraną przez Niemców 1 lutego 1940 r. pod adres Warszawa, ul. Chopina 13. Zaginiony.

Źródła: Inw.1854–1863, s. 141, nr 126 [870]; Inw.1871, s. 338, nr 29 [1735]; Inw.1896, s. 39, nr 4 [1735]; **Spis 1935-37, s. 30, poz. 13; Bibliografia:** Grigorowicz 1886, s. 24, nr 24; Choynowski, Zarębska 1993, s. 12.

Ikonomia: Tatarkiewicz 1957, il. 208.

MC

Szafki, 2 szt.

nr inw.: I-t-3 ŁK, I-t-4 ŁK

Autor: serwitorky królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), ok. 1778

Materiał: drewno mahoniowe, drewno palisandrowe różane, marmur biały, brąz złocony

Technika: stolarstwo, okleinowanie, cięcie, szlifowanie, odlewanie, cyzelowanie, złocenie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14103

Szafka-słupek, klasycystyczna, z jednoskrzydłowymi drzwiami ujętymi od góry i dołu szufladami; nakryta marmurową płytą. Nogi niskie, kanelowane. Górna szuflada wkomponowana w kanelowany fryz biegnący pod blatem; drzwi i dolna szuflada z okleiną układaną w centralne romby z rozetą z brązu w środku i czterema rozetkami w narożach. Przy kluczynach szuflad złocone szyldy w formie kartuszy.

Historia

Wykonane jako biblioteczki do Gabinetu króla; stanowiły komplet z komodą i biurkiem. W 1788 r. w Sypialni monarchy. W okresie 1915–1922 wywiezione do Moskwy. Po rewindykacji ponownie w Sypialni. Zabrane 1 lutego 1940 przez Niemców na ul. Szopena 13. Zaginione.

Źródła: Inw.1783, s. 94; Inw.1788, k. 33; Inw.1795, k. 49, 50; Inw.1817, s. [31]; Inw.1832, s. 48; Inw.1839/42, s. 90; Inw.1923, s. 20, nr 01326, 01327; **Spis 1935-37, s. 30, poz. 14.**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 19, nr 1–2; Niemojewski 1922, s. 57; Niemojewski 1927, tabl. LXV; **Straty wojenne, rzemiosło 1953, s. 78, nr 13, il. 154;** Choynowski 1998, s. 30.

MC

Zegar z posązką Wenus z amorem

nr inw.: I-z-12 ŁK

Autor: Lazzarini, Francesco (1748–1808) (obudowa, posązek)

Miejsce i data powstania: Rzym (Włochy), przed 1793 (posązek); Lipsk (Niemcy), 1840 (mechanizm zegara)

Materiał: marmur biały i szary, brąz

Technika: zegarmistrzowska, odlewanie, rzeźbienie

Wymiary: wys. ok. 61 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66674

Zegar w rzeźbiarskiej obudowie: posązek młodej kobiety w antycznej szacie (Wenus), opartej o skalny postument, w który wkomponowana jest okrągła, złociona tarcza zegarowa. Kobieta stoi w kontrapoście, zgiętą prawą rękę opiera o bok; lewą ujmując przytulone do niej uskrzydłone putto, klęczące na postumencie. Całość na prostokątnej podstawie z szarego marmuru.

Historia

Posązek zaferowany królowi w 1793 r. przez Lazzariniego w trakcie pobytu rzeźbiarza w Warszawie. W 1796 r., w Przedpokoju na piętrze pałacu. Wykonany jako obudowa zegara, którą uzupełniono o mechanizm w 1840 r. Zegar w Sypialni króla od 1923 r. Zaginiony po 1939 r.

Źródła: Inw.1795, k. 41, nr 27; Inw.1832, s. 36, nr 27; Inw.1839/42, s. 67, nr 510; Inw.1896, s. 12x, nr xxx; Inw1923, s. 26, nr 01579; **Spis 1935-37, s. 30, poz. 15.**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 115, nr 1; Mańkowski 1948, s. 38; Mikocka 2016, nr kat. 276.

MC

GARDEROBA KRÓLA

(Pokój balkonowy prawy, Gabinet wypoczynkowy)

Wnętrze powstało w 1784 r. w wyniku rozbudowy południowej części pałacu. Zostało połączone z królewską sypialnią szerokim przejściem i otrzymało identyczne obicia ścienne oraz ten sam komplet mebli. Jedynym znaczącym akcentem architektonicznym wystroju wnętrza był kominek zwieńczony lustrem. Pozostałe ściany wypełniły obrazy z kolekcji króla. W 1840 r. przejście między sypialnią i garderobą zamknięto drzwiami; wymieniono posadzkę i obicia ścienne. Częściowej wymianie podlegało także ruchome wyposażenie wnętrza. Pokój, jak większość pomieszczeń piętra, został zniszczony kompletnie w wyniku podpalenia pałacu przez Niemców w grudniu 1944 r.

Obraz – Potyczka kawalerii polskiej i tureckiej

nr inw. 0894; ŁK-II-d-132/129

Autor: Casanova, Francesco (1727–1803)

Miejsce i data powstania: Europa, ok. 1769

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 43,8 x 58,9 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14409

Typowe dla Casanovy przedstawienie walczących jeźdźców. Zamówiony u malarza przez króla w 1769 r., zadziwiająco wysoko wyceniony w katalogach galerii – na 100 dukatów. W 1788 r. notowany w Belwederze, w 1792 r. zawieszony w pałacu Na Wyspie, w Garderobie króla.

Zachowała się oryginalna rama do obrazu, wykonana przez snycerza Samuela Contesse'a w latach 70. XVIII w., z cyfrą królewską w górnym kartuszu i – domalowanym w latach 30. XX w. numerem katalogu Stanisława Iskierskiego (25).

Historia

W 1817 r. sprzedany wraz Łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet czerwony balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0894; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 31, nr 16; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 16; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 16; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 767; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 149; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 192/16.

Bibliografia: Somow 1895, nr 149; Niemojewski 1922, nr 149; Iskierski 1931, nr 25; Mańkowski 1932, nr 16; Wallis 1934, s. 1186; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 36; Juszczak 2020, s. 186–187.

Obraz – **Portret uczonego (Portret mężczyzny w fioletowym szlafroku)**

nr inw.: 0790; ŁK-II-d-126/162

Autor: Slingelandt, Pieter Cornelisz. van (1640–1691)

Miejsce i data powstania: Lejda (Holandia), 1675

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 26,9 x 21 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 1430

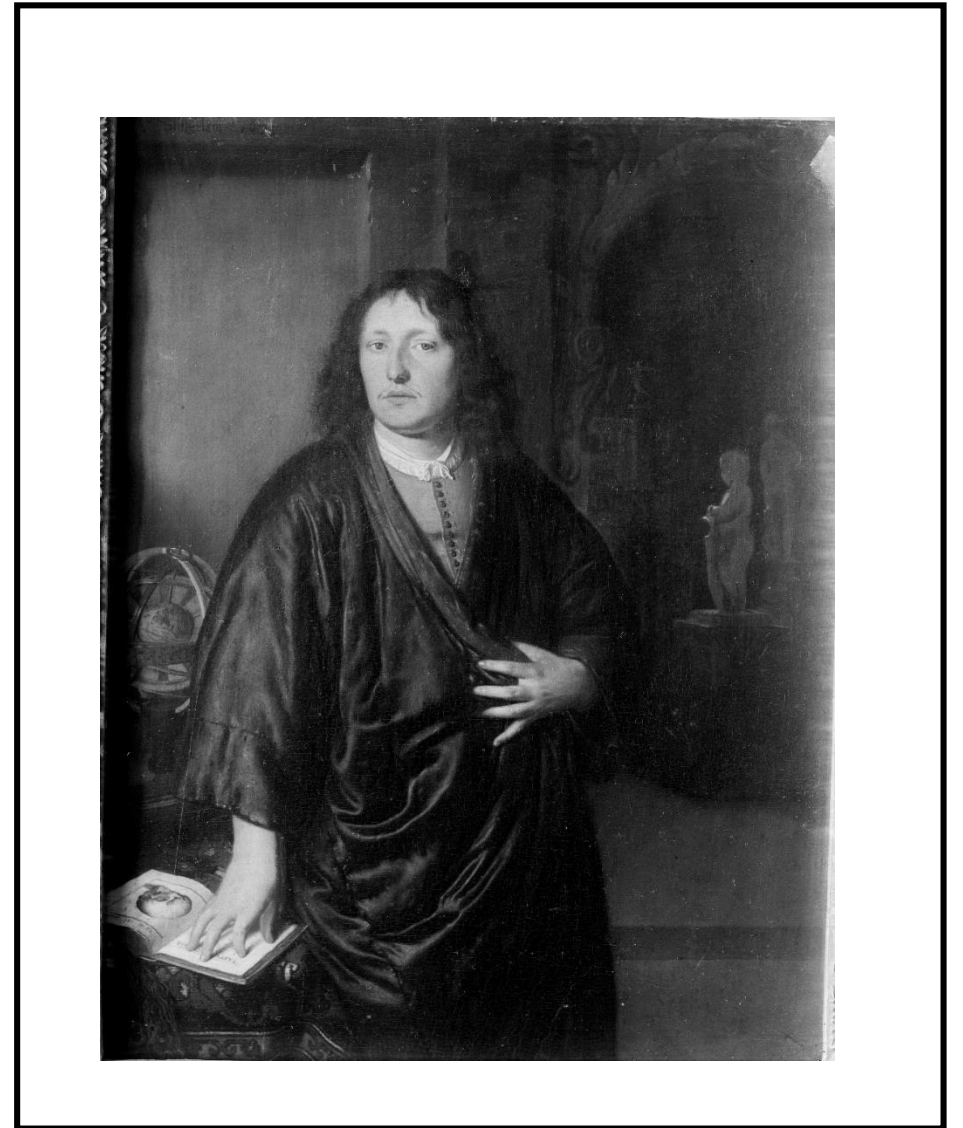
Pendant do *Portretu kobiety z różą*, zachowanego, obecnie w zbiorach MNW (nr. inw. M.Ob.2122 MNW). Para małżeńska nieznaną z nazwiska; strój i akcesoria w portrecie mężczyzny wskazują na jego zainteresowania bądź profesję – filozofa, uczonego (strój klas wyższych i filozofów – luźny stój domowy, globus, książki). Obraz sygnowany *P.V. Slingelant 1675*.

Historia

W 1774 r. nabyty do kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet czerwony balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.; w 1996 r. w Haboltd & Co., Paryż/Nowy Jork (RKD, nr 58823).

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0790; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 26, nr 37; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 37; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 37; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 763; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 143; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 194/37.

Bibliografia: Somow 1895, nr 143; Niemojewski 1922, nr 143; Iskierski 1931, nr 117; Mańkowski 1932, nr 37; Tomkiewicz 1949, nr 186; Romanowska-Zadrożna, Zadrożny 2000, nr 211; Kalicki, Kuhnke 2014, s. 55–57; Juszczak, Małachowicz 2015, s. 351 przy nr. 96.

Obraz – **Młody mężczyzna (tronie)**

nr inw.: 0944

Autor: Malarz holenderski, według Rembrandta (1606– 1669)

Miejsce i data powstania: Amsterdam (Holandia), ok. 1650

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 30,3 x 24,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14412

Pendant do portretu – a ściślej *tronie* – kobiecego. Taką samą parę *tronies* ukazują akwaforty Georga Friedricha Schmidta z 1763 r., opatrzone inskrypcją: Rembrandt pinx. | G.F. Schmidt fecit aqua forti 1763; Du Cabinet de Monsieur le Comte de Kameke. Zdaniem Alberta Blankerta (1982), a także Freda D. Meijera, zaginione łazienkowskie obrazy były kopiami nieznanych dziś oryginałów pędzla Rembrandta (mężczyzna) i Ferdinanda Bola lub Rembrandta (kobieta), należących do hrabiów Kameke w Berlinie. Wisiały w Galerii obrazów w pałacu w Łazienkach, na ścianie vis a vis okien.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz Łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet czerwony balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny; zbiory prywatne w USA.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0944; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 26v, nr 43; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 43; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 43; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 751; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 131; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. ?/43.

Bibliografia: Somow 1895, nr 131; Niemojewski 1922, nr 131; Iskierski 1931, nr 15; Mańkowski 1932, nr 43; Blankert 1982, s. 174, nr R 109 (według Rembrandta); Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 19; Pilus 2019, s. 63; Juszcak 2020, s. 200–201.

Obraz – **Młoda kobieta (tronie)**

nr inw.: 0943

Autor: Malarz holenderski, według Rembrandta (1606– 1669)

Miejsce i data powstania: Amsterdam (Holandia), ok. 1650

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 30,3 x 24,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14402

Pendant do portretu – a ściślej *tronie* – męskiego. Taką samą parę *tronies* ukazują akwaforty Georga Friedricha Schmidta z 1763 r., opatrzone inskrypcją: Rembrandt pinx. | G.F. Schmidt fecit aqua forti 1763; Du Cabinet de Monsieur le Comte de Kameke. Zdaniem Alberta Blankerta (1982), zaginione łazienkowskie obrazy były kopiami nieznanych dziś oryginałów pędzla Rembrandta (mężczyzna) i Bola lub Rembrandta (kobieta), należących do hrabiów Kameke w Berlinie. Obraz wtórnie sygnowany: *Bol f. 1641*.

Historia

Przed 1783 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet czerwony balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0943; Inw.1788, AGAD, AJP, 159, k. 27, nr 54; Inw.1783, AGAD, AJP, 200, nr 54; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 54; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 757; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 135; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. ?/54.

Bibliografia: Somow 1895, nr 135; Niemojewski 1922, nr 135; Iskierski 1931, nr 16; Mańkowski 1932, nr 54; Blankert 1982, s. 174, nr R 246 (według Bola lub Rembrandta); Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 20; Pilus 2019, s. 63; Juszcak 2020, s. 200–201.

DJ

<http://dzialautracone.gov.pl/katalog-strat-wojennych/obiekt?obid=14402>

Obraz - **Musze na szafirowej makacie**

nr inw. 0663; ŁK-II-d-120/159

Autor: Calraet, Abraham van (1642–1722) (?)

Miejsce i data powstania: Holandia (Europa), 2. poł. XVII w.

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 40,4 x 54,4 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14382

Jedna z pary dwu martwych natur z muszlami ukazanymi w bliskim planie, na stole. Pendant do obrazu obecnie w MNW. Wisiały w Gabinecie przy Sali Salomona w pałacu Na Wyspie.

Historia

Po 1783 a przed 1792 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łożenkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet czerwony balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0663; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1749; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 284; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 137; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 93/1749.

Bibliografia: Somow 1895, nr 137; Niemojewski 1922, nr 137; Iskierski 1931, nr 162; Mańkowski 1932, nr 1749; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 111.

Obraz – **Kąpiące się w strumieniu**

nr inw. 0945; II-d-125/161 ŁK

Autor: Klengel, Johann Christian (1751–1824) (?)

Miejsce i data powstania: Drezno (Niemcy), 1773

Materiał: farby olejne, drewno

Technika: malarstwo olejne na desce

Wymiary: 25 x 32,5 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14385

Obraz sygnowany i datowany u dołu po lewej: *G H C...73*.

Jest to rodzaj pastiszu, stylistycznie nawiązuje do podobnych w charakterze pejzaży Cornelisa van Poelenburcha. Wisiał w Sypialni króla.

Historia

Po 1783 a przed 1792 r. w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet czerwony balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0945; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1824; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 747; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 142; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 204/1824.

Bibliografia: Somow 1895, nr 142; Niemojewski 1922, nr 142; Iskiński 1931, nr 57; Mańkowski 1932, nr 1824; Romanowska-Zadrozna, Zdrożny 2000, nr 118.

Obraz – Szarlatan (Port)

nr inw.: 0916; II-d-196/76 ŁK

Autor: Demarne, Jean-Louis (1754–1829)

Miejsce i data powstania: Francja (Europa), ok. 1785–1795

Materiał: farby olejne, płótno

Technika: malarstwo olejne na płótnie

Wymiary: 79,5 x 97 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14405

Przedstawia wędrownego medyka, siedzącego na koniu, ubranego w polski strój, zachwalającego lekarstwa zgromadzonym wokół słuchaczom – stąd tytuł, nadany przez Andrieja Somowa. Pendant do *Wesołego towarzystwa*, zachowanego w MNW (nr inw. M.Ob.929 MNW). Obraz sygnowany: *D Marne*.

Historia

W 1792–1793 w kolekcji Stanisława Augusta; w 1817 r. sprzedany wraz łazienkami Aleksandrowi I; w 1914 r. wywieziony do Rosji; w 1922 r. rewindykowany na mocy traktatu ryskiego, włączony do ZP RP-GR, ŁKr (Gabinet czerwony balkonowy); w 1939 r. ewakuowany do MNW; zaginiony w czasie wojny.

Źródła: Inw.[1921–1922], AAN, MWRiOP, 784, nr 0916; Inw.1795, AGAD, AJP, 202, nr 1935; Inw.1839, AGAD, ZPC, 2988, nr 745; Inw.1896, AGAD, ZPC, 3098, nr 128; IS PAN, Zb. S. (1817), poz. 180/1931 [sic!].

Literatura: Somow 1895, nr 128; Niemojewski 1922, nr 128; Iskierski 1931, nr 32; Mańkowski 1932, nr 1935 ; Romanowska-Zadrozna, Zadrozny 2000, nr 147.

DJ

<http://dzialautracone.gov.pl/katalog-strat-wojennych/obiekt?obid=14405>

Figura Benjamina Franklina siedzącego na krześle przy okrągłym stoliku

nr inw.: II-b-18 ŁK lub II-b-19 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Francja (Europa), przed 1788

Materiał: dragant, tkanina, drewno, brąz, porcelana, szkło

Technika: formowanie, szycie, snycerska, odlewanie, inkrustacja

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14006

Niewielkich rozmiarów cało postaciowa figurka Benjamina Franklina (1706–1790), amerykańskiego polityka, uczonego i filozofa. Należała do kolekcji króla Stanisława Augusta i wraz z figurką Woltera (por nr kat. xxx), była elementem wyposażenia pałacu. Postać ubrana w koszulę, surdut i marynarkę oraz spodnie do kolan, na głowie ma kapelusz z wywiniętym rondem, na nosie okrągłe okulary. Spod kapelusza wystają długie sięgające ramion włosy, wykonane zapewne z naturalnych. Jest on ukazany jak siedzi na krześle z wysokim oparciem i głowę ma skierowaną ku górze, wspierając się lewą ręką na okrągłym stoliku, na blacie którego miniaturowa książka, kałamarz z piórem, porcelanowy dzbanek do kawy i przyrząd ze szklanym kółkiem. Całość ustawiona była na drewnianym prostokątnym postumencie na tralkowych nóżkach. Podstawa zdobiona w charakterystyczną szachownicę na wierzchu i mosiężną plecionką warkoczową z perełkami po bokach. Nóżki i ozdobny szlaczek z brązu dodano w 1839 r., kiedy właścicielami łazienek byli Romanowowie. Figurki były nakryte szklanymi sześciennymi kloszami, które opierały się na podstawkach.

Historia

W 1788 r. w Gabinetie pracy króla na piętrze. W 1795 r. w Pokoju sypialnym króla. W 1915 r. w tym samym miejscu. W 1915 r. wywieziona do Moskwy; zwrócona na mocy traktatu ryskiego, wówczas ustawiona na kominku w Garderobie i zapisana w inwentarzu z 1923 r. bez numeru, z adnotacją, że figurki były wykonane z wosku. W 1937 r. pozostawały w Garderobie. W 1939 r. wywiezione do MNW.

Źródła: Inw.1788, AGAD, AJP, 162, s. 33; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, s. 29; Inw.1923, AAN, MWRiOP, 7092, I, s. 5; Inw.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 31.

Bibliografia: Niemojewski 1922, s. 57, il. s. 135; Iskierski 1929, s. 14–15.

Figurka Woltera siedzącego na krześle przy prostokątnym stoliku

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Francja (Europa), przed 1788

Materiał: dragant, tkanina, drewno, brąz, porcelana, szkło

Technika: formowanie, szycie, snycerska, odlewanie, inkrustacja

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 1000008445

Niewielkich rozmiarów cało postaciowa figurka Woltera (1694–1778), francuskiego pisarza, historyka i filozofa. Należała do kolekcji króla Stanisława Augusta i wraz z figurką Franklina była elementem wyposażenia pałacu. Postać ubrana jest w koszulę, spodnie do kolan i długi surdut podszyty futrem, na głowie ma czapkę frygijską, spod której wystają długie sięgające ramion proste włosy, wykonane zapewne z naturalnych. Jest on ukazany jak siedzi na wysokim drewnianym tapicerowanym krześle bokiem do prostokątnego drewnianego stołu, wspartego na czterech tralkowych nogach. Wolter lewą rękę trzyma opartą na udzie, a prawą, w której trzyma pióro w geście pisania, opiera o stół, na którym znajduje się kartka papieru pod jego ręką, na wpółotwarty notatnik z zapisaną stroną, skrzynka i porcelanowy dzbanek. Pod jego stopami leży dywanik. Filozof jest lekko zwrócony w prawą stronę, ale patrzy przed siebie. Całość ustawiona była na drewnianym prostokątnym postumencie na tralkowych nóżkach. Podstawka zdobiona w charakterystyczną szachownicę na wierzchu i mosiężną plecionką warkoczową z perełkami po bokach. Nóżki i ozdobny szlaczek z brązu dodano w 1839 r. Figurki były nakryte szklanymi sześciennymi kloszami, które opierały się na podstawkach. Miniaturową figurkę filozofa, z niewielkimi różnicami w stroju i materiale wykonania, posiada Muzeum Carnavalet w Paryżu.

Historia

W 1788 r. w Gabinetie pracy króla na piętrze. W 1795 r. w Pokoju sypialnym króla. W 1915 r. w tym samym miejscu. W 1915 r. wywieziona do Moskwy; zwrócona na mocy traktatu ryskiego, wówczas ustawiona na kominku w Garderobie i zapisana w inwentarzu z 1923 r. bez numeru, z adnotacją, że figurki były wykonane z wosku. W 1937 r. pozostawały w Garderobie. W 1939 r. wywiezione do MNW.

Źródła: Inw.1788, AGAD, AJP, 162, s. 33; Inw.1795, AGAD, AJP, 164, s. 29; Inw.1923, AAN, MWRIOP, 7092, I, s. 5; Inw.1937, AAN, MKiS, 387/1, s. 31.

Bibliografia: Niemojewski, s. 57, il. s. 135; Iskierski, s. 14–15.

Ekran

nr inw.: I-d-2 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), ok. 1840

Materiał: drewno biało lakierowane, tkanina

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, lakierowanie, złocenie, tapicerowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14025

Ekran kominkowy w formie poziomej, prostokątnej ramy o falistej linii, rzeźbionej w wydłużone, stylizowane liście akantu, zwieńczonej muszlą. Rama wsparta na dwóch niskich nogach w formie wolutowo zwiniętych do wewnątrz akantowych liści. Całość biało lakierowana i złocona. Prześwit ramy wypełniony adamszkową tkaniną z powtarzającym się wzorem roślinnym, ułożoną w trzy szerokie pionowe plisy.

Historia

Ekran nabyty po 1840 r., osłaniał kominek w Garderobie króla. Ujęty na zdjęciu wnętrza z 1925 r. Pozostawał w Garderobie do 1939 r.

Źródła: Inw.1839/42, s. 189, nr 1282; Inw. 1923, s. 4, nr 01090; **Spis 1935-37, s 31, poz. 2;**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 30, nr 3 (jako obiekt XVIII-wieczny); Choynowski, Zarębska 1993, s. 2.

Ikonografia: Tatarkiewicz 1957, il. 210.

MC

Kinkiety, 2 szt.

nr inw.: I-ki-37 ŁK, I-ki-38 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania – brak danych, k. XVIII w. lub Warszawa (Polska), XIX/XX w.

Materiał: mosiądz

Technika: odlewanie, elektryfikacja

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: brak nr

Kinkiet (aplika) klasycystyczny, dwuramienny, mosiężny. Trzon hermowy, zwężający się ku dołowi, kanelowany, zakończony szyszką, zwieńczony gzymsem, na którym wazka z pokrywą. Po obu stronach gzymsu rozchodzące się dwa esowato wygięte ramiona, zakończone płaskimi talerzykami (profitki) i tulejkami na świece. Kinkiet zelektryfikowany, z imitacją świec i żarówkami.

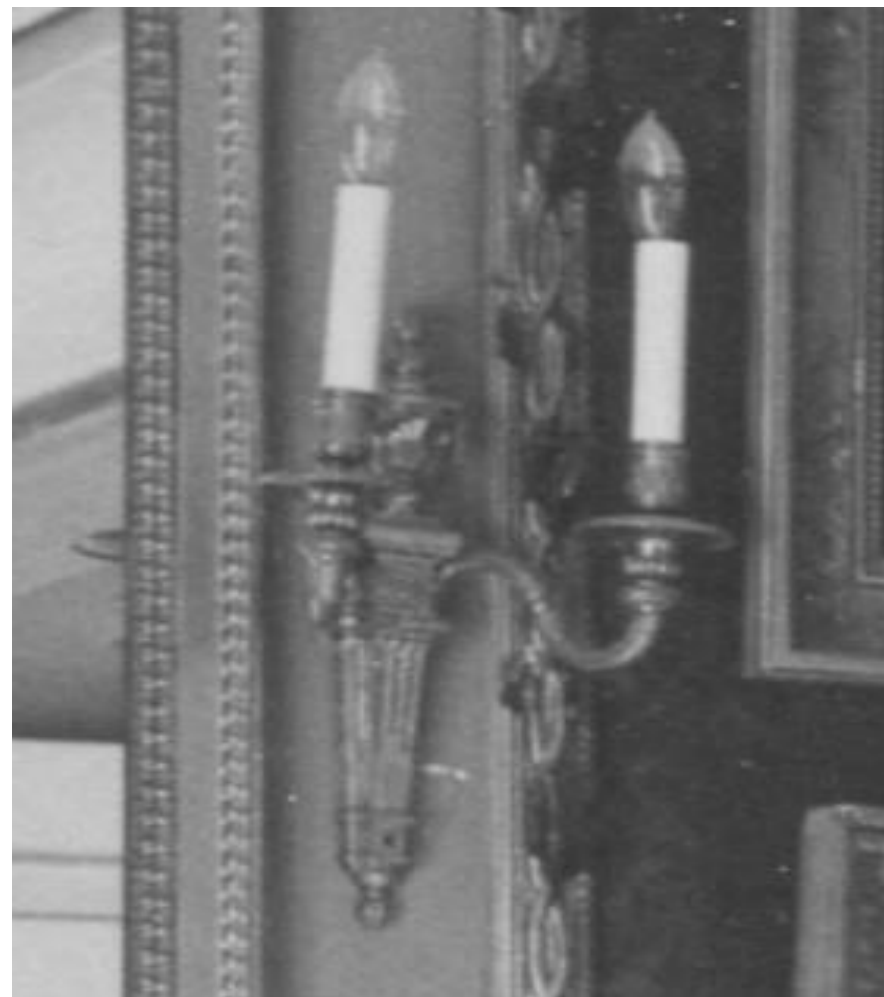
Historia

9 lipca 1923 r. w związku z przygotowaniem pałacu na rezydencję mającą gościć w Polsce rumuńską parę królewską „umieszczono w gabinecie balkonowym, nad kominkiem, dwa kinkiety zamkowe L. XVI ze złoconego brązu” (bez numerów, przyp. M.Ch.). Po wizycie, pozostały na stałe we wnętrzu, otrzymując numery łazienkowskie. Zaginione po 1939 r.

Źródła: Inw.1923, s. 81, nr 193; **Spis 1935-37, s. 31, poz. 7;**

Ikografia: Tatarkiewicz 1957, il. 210.

MC

Lampa

nr inw.: I-o-4 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: nieznane

Materiał: szkło, brąz

Technika: odlewanie, elektryfikacja

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: brak nr-u

Świecznik wiszący (dwu – lub trójramienny) w szklanej osłonie w formie odwróconej bańki, oprawionej w obręcz ze złoczonego brązu. U góry szklany „kapelusz”. Obręcz i krawędź kapelusza połączone czterema łańcuchami, dekorowane wiszącymi licznymi kryształami.

Historia

W międzywojniu zmieniano górne oświetlenie we wnętrzu przynajmniej trzykrotnie. Wydaje się, że prezentowana lampa pojawia się tam najpóźniej po 1926 r. i to ona jest odnotowana w spisie z lat 1935–1937. Zaginiona po 1939 r.

Źródła: Spis 1935-37, s. 31, poz. 8.

MC

Stolik, 2 szt.

nr inw.: I-s-16 ŁK, I-s-17 ŁK

Autor: serwitorzy królewscy

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), 4. ćw. XVIII w.

Materiał: drewno mahoniowe, drewno bukszpanowe, sukno, brąz złożony

Technika: stolarstwo, okleinowanie, wyklejanie, odlewanie, złocenie, cyzelowanie

Wymiary: 78 x 88 x 44 cm (88 cm po rozłożeniu)

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14083

Stolik do kart, klasycystyczny, z rozkładanym blatem, z szufladką w oskrzynieniu (krótszy bok), na czterech prostych, wysmukłych nogach kwadratowych w przekroju, zakończonych stopkami w formie ściętych piramid. Mebel z jasnego mahoniu, z intarsją żyłkową z bukszpanu. Po rozłożeniu blat kwadratowy, wyklejony suknem. Szuflada z uchwytem w formie antaby z brązu złożonego.

Historia

Meble niewątpliwie stanisławowskie, jednak nie dające się łatwo zidentyfikować. Podobnych stolików do gry było w samym pałacu kilkanaście i były one często przemieszczane do różnych wnętrz. Wszystkie zaginęły po 1939 r. Wspomniana wyżej para znalazła się w Garderobie króla po 1923 r. Jeden stolik został ujęty na zdjęciu wnętrza z 1925 r. (fot. H. Poddębki). Strata wojenna.

Źródła: Spis 1935-37, s. 31, poz. 10.

Ikonomia: Tatarkiewicz 1957, il. 210.

MC

Stół

nr inw.: I-s-37 ŁK

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska), ok. 1846

Materiał: drewno hebanu, drewno topolowe barwione na pniu, intarsja z różnych gatunków drewna, brąz złocony

Technika: stolarstwo, rzeźbienie, toczenie, intarsja, inkrustacja

Wymiary: 78 x śr. 120 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 14095

Stół z okrągłym blatem o falistej linii, na trzonie zakończonym trójnogiem z hebanowymi delfinami. Oskrzynienie blatu arkadkowo podcięte. Mebel z bogatą dekoracją rzeźbiarską, intarsjowany i inkrustowany złoconym brązem.

Historia

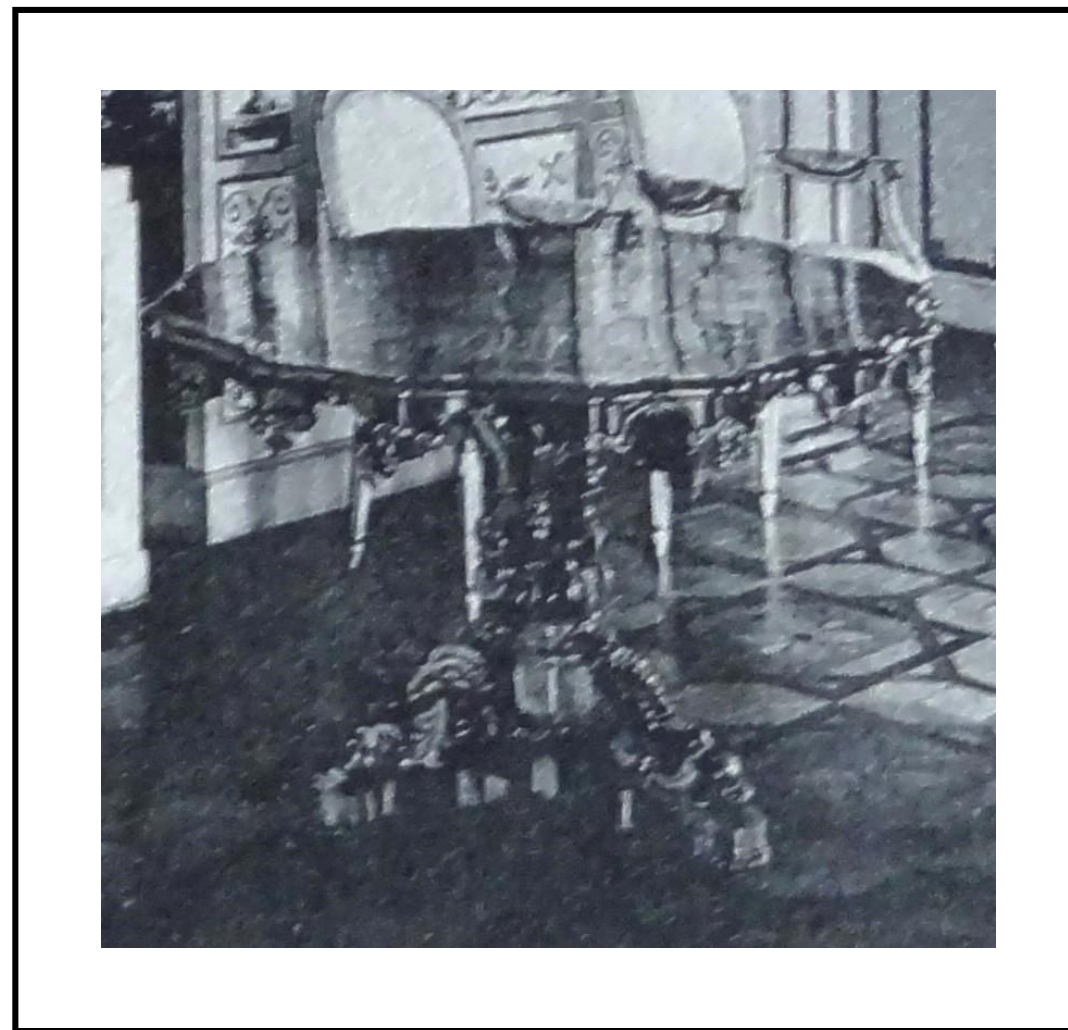
Mebel określony jako warszawska robota z 1846 r. (Grigorowicz 1886). Ekspozowany w Białym Domu, gdzie został ujęty w Sali Jadalnej na zdjęciu z 1897 r. (fot. A. Karoli). Po 1922 r. w Pałacu na Wyspie (Pokój Ryxa I). Zabranym przez Niemców 15 marca 1940 r. do mieszkania w Alei Róż 2 (za pokwitowaniem dr. J. Mühlmanna). Zaginiony.

Źródła: Inw.1923, s. xx, nr xxxx; **Spis 1935-37, s. 42, poz. 11;**

MNW xxx.

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 120, nr 12 (Biały Dom); Zarębska, Choynowski, mpis 1993, s. 11, nr I-s-37 BD;

Ikonografia: A. Karoli, *Sala w Białym Domku*, fotografia, „Tygodnik Ilustrowany”, 1897, nr 36, s. 702.

MC

Stół, 2 szt.

nr inw.: ?

Autor: nieznany

Miejsce i data powstania: Warszawa (Polska) (?), przed 1871

Materiał: drewno mahoniowe lub jesionowe ciemno politurowane

Technika: stolarstwo, okleinowanie, politurowanie

Wymiary: brak danych

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: ...

Para stołów konsolowych, półokrągłych, na trzech wysmukłych, prostych nogach. Meble można było zestawiać tworząc okrągły stół. W inwentarzu z 1871 r. informacja, że wcześniej można było także dodać jeszcze dwa moduły z sześcioma blatami tworząc duży, owalny stół jadalniany (ta wiadomość została w inwentarzu wykreślona).

Historia:

Źródła: Inw.1871, s. 356–357, nr 70 [N. 1744]; Inw.1796, s. 49, nr 49 [N. 1744].

MC

Zegar

nr inw.: I-z-13 ŁK

Autor: Krosz, Antoni (zm. 1812)

Miejsce i data powstania: Kraków (Polska), przed 1795

Materiał: marmur czerwony, szary i biały; brąz złoty, emalia

Technika: zegarmistrzowska, rzeźbienie, odlewanie, złocenie

Wymiary: 38 x 17 x 14 cm

Numer w bazie strat wojennych MKiDN: 66662

Zegar kominkowy, klasycystyczny, w rzeźbiarskiej obudowie: orzeł z rozpostartymi skrzydłami spoczywający na marmurowej wazie, wieńczy marmurową, kanelowaną kolumnę, której dwubarwna podstawa składa się z profilowanych płyt z marmuru szarego i białego. U podnóża kolumny okrągła, emaliowana tarcza zegarowa; górną jej część wieńczy ornament kwiatowy z brązu. Tarcza sygnowana: Krosz-fils a Cracovie. Zegar wsparty na czterech nóżkach z brązu w formie łap zwierzęcych.

Historia

Pierwotnie obudowa zegara była wzbogacona o dwa alabastrowe sfinksy, które ujmowały kolumnę, a całość spoczywała na płycie z marmuru „niebieskiego fladowanego”. Te dwa elementy odjęto ok. 1840 r. W znanej postaci zegar dotrwał do 1939 r. Zaginiony.

Źródła: Inw.1795, k 44, 45 (Mała Galeria, później Garderoba); Inw.1817, s. [34]; Inw.1832, s. 38, nr 269 (Przedpokój, piętro); Inw.1839/42, s. 70, nr 537; Inw.1896, s. 12x, nr 9 [N. 1811] Garderoba; Inw.1923, s. 26, nr 0921; **Spis 1935-37, s. 31, poz. 11.**

Bibliografia: Grigorowicz 1886, s. 16, nr kat. 3; Niemojewski 1922, s. 56; Iskierski 1929, s. 15, nr kat. 10, il.; Prószyńska 1994, s. 55.

Ikonomia: Tatarkiewicz 1957, il. 210.

Zestawienie źródeł:

AAN

MKiS, sygn. 387/1: Spis inwentarzowy Pałacu Łazienkowskiego [1935/1937 r.]

MKiS, sygn. 387/2: Biały Domek. Listy inwentarzowe [1933/1935]; *Zarząd Łazienek Królewskich. Spis mebli zabranych z Pałacu na Wodzie przez władze niemieckie na umebłowanie apartamentów przy ul. Szopena 13* (mieszkanie b. posta czechosłowackiego) *zabrane w dniu 1.II.1940 r.*

MWRiOP, sygn. 7084: *Wykaz liczbowy przedmiotów przywiezionych z Rosji*

MWRiOP, sygn. 7092: *Inwentarz Pałacu Łazienkowskiego oraz Białego Domku spisany dnia 10 marca 1923*

AGAD

AJP, sygn. 153: *Inwentarz Generalny Pałacu Ujazdowskiego...etc. etc.*, 1783

AJP, sygn. 159: *Inwentarz Pałacu J. K. MŚci Dziedzicznego Belweder zwanego przy Łazienkach i Ujazdowie sytuowanego na Groncie 1788 Roku w Maju spisany*

AJP, sygn. 162, *Inwentarz dóbr JKMci dziedzicznych Łazienki zwanych z attynencjami przy Warszawie sytuowanych, na groncie 1788 roku w maju spisany*

AJP, sygn. 164: *Inwentarz dóbr JKMci dziedzicznych Łazienki zwanych z attynencjami przy Warszawie sytuowanych, na groncie 1795 roku we wrześniu spisany*

AJP, sygn. 165: *Inwentarz dóbr JKMci dziedzicznych Łazienki zwanych z attynencjami przy Warszawie sytuowanych, na groncie 1795 roku we wrześniu spisany*

AJP, sygn. 200: *Catalogue des Tableaux du roi en Janvier 1783*

AJP, sygn. 202: *Catalogue des Tableaux appartenant à Sa Ma[esté] Le Roi de Pologne 1795*

IŁK, sygn. 86: Spis rzeczy znajdujących się w Płacu w Łazienkach, Oficynie Kuchenney, Austeryi y Bażantarni 1817 r.

IŁK, sygn. 88: Skład mebli, sprzętów itp. w Łazienkach Królewskich znajdujący się, bd. [1820–1823]

IŁK, sygn. 89: Inwentarz ruchomości Pałacu jego Cesarsko Królewskiej Mości Łazienki zwanej, 1832 r. Sporządzony na Gruncie

ZPC, sygn. 2988: Inwentarz Kosztowności, Mebli i innych Ruchomości znajdujących się w Pałacu Biały Dom należącym do Głównego Cesarskiego Pałacu Łazienki. Spisany w Latach 1839 i 1842

ZPC, sygn. 2992: Inwentarz Kosztowności, Mebli i innych Ruchomości znajdujących się w Pałacu zwanym Biały Dom należącym do Głównego Cesarskiego Pałacu Łazienki. Spisany w latach 1839 i 1842

ZPC, sygn. 3032: Inwentarz Pałacu Łazienkowskiego, 1854–1863

ZPC, sygn. 3050: Inwentarz majątku ruchomego w Pałacu Łazienkowskim (j. ros.) 1871

ZPC, sygn. 3098: Inwentarz majątku ruchomego w Pałacu Łazienkowskim (j. ros.), 1896

IS PAN

Zbiory Specjalne, bez sygnatury

Catalogue des Tableaux placés au palais de Łazienki 1817

Literatura:

Białostocki, Walicki 1955 – J. Białostocki, M. Walicki, *Malarstwo europejskie w zbiorach polskich*, Warszawa 1955.

Blankert 1982 – A. Blankert, *Ferdinand Bol: 1616–1680: Rembrandt's pupil*, Doornspijk 1982.

Choynowski 1988 a – M. Choynowski, *Dzieje królewskiej kolekcji obrazów*, „Cenne, bezcenne / utracone” 1998, nr 2(8), s. 24–25, 31.

Choynowski 1998 b – M. Choynowski, *Straty w zbiorach łazienkowskich. Cz. II. Meble*, „Cenne, bezcenne / utracone” 1998, nr 5 (11), s. 28–30.

Choynowski 1998 c – M. Choynowski, *Straty w zbiorach łazienkowskich. Rzeźba*, „Cenne, bezcenne / utracone” 1998, nr 6(12), s. 32–34.

Choynowski 2013 – M. Choynowski, *Łoża Stanisława Augusta. Między prywatnością a ceremoniałem*, w: *Łazienki Królewskie. Nowe świadectwa – nowe znaczenia*, materiały z pierwszej części konferencji zorganizowanej przez Ośrodek Badań nad Epoką Stanisławowską, Muzeum Łazienki Królewskie, Warszawa 2013, s. 89–119.

Choynowski 2014 – M. Choynowski, *Z badań nad meblami stanisławowskimi: konsola i stół konsolowy – stałe elementy architektoniczne paradnego wnętrza*, „Kronika Zamkowa. Roczniki”, nr 1 (67), 2014, s. 151–198.

Chwalewik 1927 – E. Chwalewik, *Zbiory Polskie.... w Ojczyźnie i na Obczyźnie*, t. 2, Warszawa–Kraków 1927.

Danielewicz 2019 – I. Danielewicz, *French Paintings from the 16th to 20th Century in the Collection of the National Museum in Warsaw. Complete Illustrated Catalogue Raisonné*, Warsaw 2019.

Dunin-Karwicki 1927 – St. Dunin-Karwicki, *Le Chateau de Łazienki*, Varsovie 1927

Dunin-Karwicki 1930 – St. Dunin-Karwicki, *Pałac Łazienkowski w Warszawie*, Lwów–Warszawa 1930.

Eriksen 1968 – S. Eriksen, *Louis Delanois. Menuisier en sièges (1731–1792)*, Paris 1968.

Grigorowicz 1886 – [D. W. Grigorowicz], Warszawa, Dworec w Łazienkach. Bielwiedier. Zamok. Opis przedmiotów imiejuszcim priemuszczeniowo chudożestwiennoje znaczenie, S. Pietierburg 1886.

Hofstede de Groot 1914 – C. Hofstede de Groot, *A Catalogue Raisonné of the Works of the Most Eminent Dutch Painters of the Seventeenth Century*, t. 6, London 1914.

Iskierski 1926 – St. Iskierski, *Brązy Zamku Królewskiego i Pałacu Łazienkowskiego w Warszawie*, Kraków 1926.

Juszczak 2020 – D. Juszczak, *Malarski zbiór króla Stanisława Augusta*, dysertacja, Uniwersytet Warszawski, Instytut Historii Sztuki, 2020.

Juszczak, Małachowicz 2015 – D. Juszczak, H. Małachowicz, *Galeria obrazów Stanisława Augusta w Łazienkach Królewskich*. Katalog, Warszawa 2015.

Kalicki, Kuhnke 2014 – W. Kalicki, M. Kuhnke, *Sztuka zagrabiona. Urowadzenie Madonny*, Warszawa 2014.

Kwiatkowski 2000 – M. Kwiatkowski, *Wielka Księga Łazienek*, Warszawa 2000.

Łazienki Królewskie 1916 – Łazienki Królewskie. Warszawa, album z anonimowym wstępem W. Tatarkiewicz, Warszawa 1916.

Mańkowski 1932 – T. Mańkowski, *Galerja Stanisława Augusta*, Lwów 1932.

Maszkowska 1956 – B. Maszkowska, *Z dziejów polskiego meblarstwa okresu Oświecenia*, Wrocław 1956.

Mączewska 2018 – K. Mączewska, *Nie tylko malownicze pamiątki. Dokumentacja wyposażenia rezydencji królewskich w Warszawiew z lat 1915 i 1916 w akwarelach artystów z pracowni Archiwum ikonograficznego*, „Kronika Zamkowa. Roczniki”, nr 5 (71), 2018, s. 209–?.

Niemojewski 1922 – L. Niemojewski, *Łazienki Królewskie oraz znajdujące się w nich dzieła sztuki*, Warszawa 1922.

Niemojewski 1927 – L. Niemojewski, *Wnętrza architektoniczne pałaców stanisławowskich*, Warszawa 1927.

Ottomeyer, Pröschel 1986 – H. Ottomeyer, P. Pröschel, *Vergoldete Bronze. Die Bronzearbeiten des Spätbarock und Klassizismus*, t. 1–2, München 1986.

Pilus 2019 – M. Pilus, Utracone dzieła sztuki z kolekcji Stanisława Augusta na aukcjach i w zbiorach zagranicą, „Spotkania z Zabytkami”, 9–10, wrzesień–październik 2019, s. 60–61.

Prószyńska 1994 – Z. Prószyńska, Zegary Stanisława Augusta, Warszawa 1994.

Sęczys 1978 – E. Sęczys, Administracja pałaców cesarskich w Warszawie w latach 1796–1918 i pozostałe po niej akta, „Archejon”, LXVI, 1978, s. 131–156.

Sichergestellte 1940 – Sichergestellte Kunstwerke im Generalgouvernement (opr. G. Barthel i in.), Krakau–Breslau [1940].

Somow 1895 – A. Somow, Katalóg картин nachodiaszczichsia w impieratorskom Łazienkowskom Dworce, Warszawa 1895.

Straty wojenne, rzemiosło 1953 – Straty wojenne zbiorów polskich w dziedzinie rzemiosła artystycznego, praca zbiorowa, t. 1, Warszawa 1953.

Sztuka zdobnicza 1964 – Sztuka zdobnicza. Dary i nabytki 1945–1964, katalog, Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 1964.

Tatarkiewicz 1957 – W. Tatarkiewicz, Łazienki Warszawskie, Warszawa 1957.

Tomkiewicz 1949 – W. Tomkiewicz, Katalog obrazów wywiezionych [...], t. 1: Malarstwo obce, Warszawa 1949.

Wallis 1934 – M. Wallis, Sztuka obca w zbiorach polskich, 1934.

Warschau 1944 – Warschau, (wyd. dr Grundmann, dr Schellenberg, wstęp prof. G. W. Buchner), Krakau [1944].

Zarębska, Choynowski 1993 – M. Choynowski, I. Zarębska, [informacje z zaginionych kart PZS], mpis, Warszawa 1993.